
2030020024869

Damage Book

THE

CHAMPU BHAGAVATA.

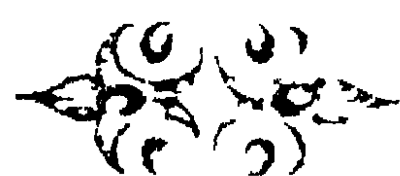
OF

PADMARAJA

EDITED

BY

K. VISVANATHA SASTRY B.A., B.L.,

Printed and Published

BY

PERI VENKATESAM

PROPRIETOR OF SARVANI PRESS,

AMALAPURAM.

1908

FIRST EDITION 1908.

PRICE Rs 0 10 0

శ్రీః

శ్రీపద్మరాజవిరచితం

చమ్పూభాగవతమ్.

క. విశ్వనాథశాస్త్రి, బి ఏ, బి. యల్

ఇత్యనేన సంశోధిత

తచ్చ

క్రస్తాబ్దీయ ౧౯౧౦ వత్సరే

అమూరావుగ్రామం

క. ర్వాతి స్వామ్యుల శాలయే

ఒసి ౧నా

వే. వేంకటేశ్వరేణ

ముద్రాక్షరశాలాయాం

ప్రకాశితం

మూల్యం ౧ శాణకాః

ఏకామ్రరాజప్రణీతభాగవతచంపూప్రబంధే

విషయసూచీ

శ్రీః

భూమికా.

ఆర్యాః! సువిదితమేవైతత్। "యద్ భాగవతచమ్వ్వాదిష్వనేకకాలి దాసీయాముద్రితచరా చకాస్తి శాన్తిరసప్రధానాయాస్తస్యాః ప్రౌఢ మతయఃపవపరం నేకతిపయేపటవః" ఇమాం త్వవసరాలోపనామకపక్ష్మగా జరచితాం శ్రీకృష్ణలీలోల్లసితాం మృదుమధురపదాం, విచిత్ర[illegible]విధకల్పనో పేతాం శృంగారరసభూయిష్ఠామథయంతో౽ధ్యేతారః క్లిశ్యంతేముద్రణా భావాల్లేఖనాదిభిః॥

అతో౽మరవగమార్థాయాం ఇవతస్యాః ఎంప్ప్రాఅస్యాలపియుబోధార్థా యా౽కౌలటభ్యనిరాకరణాయ ప్రావర్తిషి సంముద్రాపణఇతి ౹వమ్॥

-- o --

PREFACE.

The book which has been in existence for a long time is much admired by pundits for simplicity and elegance Not being in a printed form it was not within the reach of all but could only be obtained by such as could spare the time and labour to copy the manuscript

It is with a view to supply this longfelt want that this addition is brought out and it is sincerly hoped that the Sanskrit reading public will not fail to find out the usefulness

No definite information respecting the author has been obtained He appears to have been a Telugu Niyogi Brahmin He is Known as *Varnadhika Bhoja* or *Ambhoja*

It is hoped that any faults will be excused and merits only taken by such as may have occasion to go through it

శుద్ధపత్రిక.

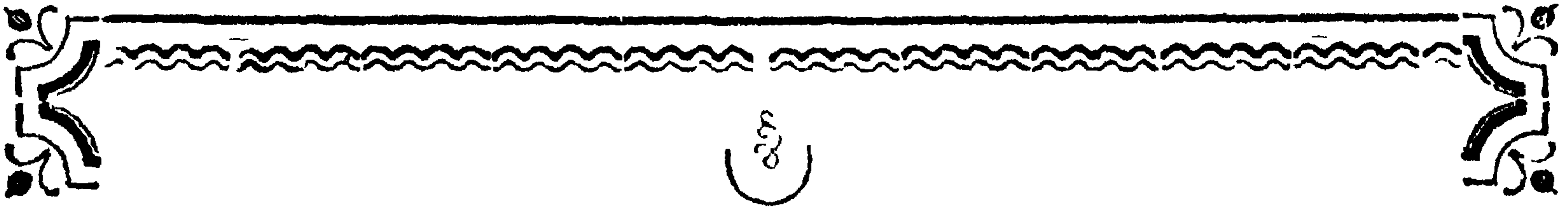
పేజి.	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
4	3	ఆవ	అవ
5	17	యోగమాయా	యోగమాయాం
	18	శౌపానాత్స	సౌపానాత్యై
8	11	శేసాఛహిం	శేషాహి
,,	,,	త్రఛతి	ఛత్రో
10	17	పరిపారిపటీం	పరిపాటీం
11	5	క్రీదితు	క్రీడితు
,,	7	భగినతః	భగవతః
,,	9	సముదయంసముడియం	సముదయంసముందిం
,,	12	నిష్ఠైరకిర	నిష్ఠైరీకర
,,	16	విదిగ్యు	విధిగ్ద్యు
,,	23	కలశజన్న	కలశజన్మ
12	1	పర్యాప్తై	పర్యాప్తై
,,	6	సౌరభం	సౌరభం
,,	16	కుతుకాతర్ర	కుసుకాతర్ర
		మరాళశ్ప	మరాళశ్పి
		జీవనాశో	జీవనాశనో
,,	20	స్ఫుట	స్ఫుట
,,	22	ముడత్యై	ముగ్ధత్యై
13	21	దృశాంత	దృశాంత
,,	25	నతభ్రవా	నతభ్రు
14	12	చేతసో	చేతసో

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
,,	4	నన్నపత్యాం	నన్దపత్నాన్యం
16	1	శిశుత్రి	శిశుస్త్రి
,,	18	దేమే	రేమే
,,	22	ద్విత్రిప్రదావ	ద్విత్రిపదావ
,,	26	వ్యజ్ఞపజ్	వ్యజ్ఞప
17	3	ధర్మయా	దర్మయా
1ℓ	1	వధ్యా	వధ్వా
	12	స్మృమనే	స్మృదనే
;	13	పున్ననన్వ	కున్దనన్వ
,	16	హాతేన	హాతేవ
,,	22	పణమ్య	ప్రణమ్య
,,	23	నివాసాదిత	నివాసాసాదిత
,,	24	మహింజా	మహీంజా
22	1	నిరీక్షు	నిరీక్ష్య
,,	10	నిశ్చిత్యన్ప	నిశ్చిత్యానన్ద
23	19	పృచ్ఛికా	పృచ్ఛికా
26	10	కరికటకి	కిరనకంటక
,,	15	సుమన్తై	సుమవన్తై
27	22	నాకర	నాంకర
28	13	న్నిర్గగామా	న్నిర్దకామ
,,	14	కందరాన్తై	కంగరాన్తై
,,	15	క్షీణైకెసహ	క్షీణైకస్సహ

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
29	2	రోతమిన్తై	రోపమిన్తై
,,	,,	పతితతతము	పతితతము
,,	3	ఫులిస	పులిన
,,	14	సేవనట	సేగవనట
౩0	19	సిప్తైె	సిపిద్తైె
31	17	ద్వయిస	ద్వయింస
33	4	తోతావా	తోవా
,,	8	స్తమసిరిగి	స్తమరిగి
,,	13	యింధా	యథాధో
38	3	చైత్యపీవధ	చైత్యగ్రీవవధ
40	11	మూగా రే	ముగా రే
,,	12	సము ‌యా	సముదయా
42	8	మృగాః	మృగాం
,,	23	క్రోఘణో	క్రోణో
43	2	యాంది	యాంలి
,,	6	ప్రల	ప్రచల
,,	7	మంజుభి	మంజుభి
,,	16	రిఖిఃబ	రిఖిర్బ
,,	23	సయనా	నయనా
44	1	క్షుతత	క్షుతంత
46	16	లజ్జాలరిల చేతనో	లజ్జాలులిత చేతనో
47	15	కిసలశయా	కిసలయా
,,	23	త్సంగితా	త్సంగగతా
48	7	ప్లైస్వ	ప్లైస్వవ

పేజి	పంక్తి	తప్పు	ఒప్పు
51	10	పిపిస	పిషిన
52	2	ప్రాప్త్యై	ప్రాప్త్యై
,,	6	లసిదం	లసదం
53	10	ముగ్నస్త	ముగస్త
,,	13	రిస్థాన	రదావ
54	4	ణీపుర	ణీసుర
,,	6	క్రీవ్యయి	క్రప్పయి
55	10	చంరి	చధ్రరి
,,	13	కరాజ	కరాజి
56	16	త్రిసన్ఫో	త్రిసన్గో
,,	21	శిర్షితఇవ	శిర్షఇవ
57	2	బుగారా	బుధారా
,,	8	శిరిష్ణలో	శిరివ్వలో
,,	21	తతస	తతస్ప
61	10	జోత్యత్సా	జోత్యగాసె
62	9	భాఒతం	భాజనం
,,	12	ప్రస్థే	ప్రస్థే
,,	16	గంశవ	శిసము
63	8	సాఘప	సాదత
,,	10	వరాగ	పరాగ
,,	14	పిశచా	విశగా
,,	24	గనాత్రశా	గనాత్రస్నా
64	13	లేనలే	లేన
,,	19	సాధారె	సాగరి

పేజి	పంక్తి.	తప్పు	ఒప్పు
66	15	అశ్రృ	అశ్రు
67	2	రేమరే	రేహారే
,,	24	ల్లోచసం	లోచనం
68	2	కథము	కధము
,,	4	నైచ్ఛ్య	చ్ఛ
,,	6	శేస్మి	శేస్మిన్
70	14	ప్రలీస	ప్రలీన
,,	15	స్తసరారాః	స్తసరారః
71	7	విధాత్రా	విధాత్రా
73	21	పక్లస్తాం	పక్ష్మస్తాం
83	12	కలస	కలన
,,	13	బృంమ	బృందము
,,	15	హాలహాల	హాల
84	10	దీమివ్వ	దీమివ
85	4	పృష్టే	పృష్ఠే
,,	5	రసాయనాంబు	రసాయనాయాంబు
,,	20	పథిమి	పథిమి
87	20	ర్ఛ్మైనుత్త	ర్ఘ్మైరనుత్త
88	19	ప్రజ్ఞై	ప్రజ్ఞై
,,	20	తేథమా	తేధమా
89	14	రథాన్	రధాన్
,,	16	వదవ	వదన
93	21	తథేతి	తధేతి

శ్రీ

అమ్మరాజప్రణీతం

చమ్పూభాగవతం.

ప్రథమస్తరంగః

శ్రియఃకటాక్షస్సవసోఽస్తునశ్శ్రియం
పిధిత్సునాయత్సదృశంనవోత్పలం।
పితన్యతేస్మిన్విధినాదివానిశం
నిమీలనోన్మీలనసంతతోద్యమః॥ 1

శ్రీమద్భ్రూయుగళోపశోభినిముఖే స్వైరం [illegible]
క్రోధాదాత్తసుపుష్పధాంకిరణత్రాగ్వపమానాంఘ్రియా।
తారాంపశ్యభయాంగనామివచలాంశ్వాసేనముక్తాగుణో
నాసాగ్రేవదధాతిశ్రీవపయాంకృష్ణస్సపుష్ణాతునః॥ 2

సుస్పృశాంతేసురాంకృతిస్థనుయం
మదనూచార్యకృపాకటాక్షభాజః।
ముఖమారుతపూరితస్యశో
గురాగేరితనాదికేణవేణోః॥ 3

పద్యైరనవద్యైరపిగద్యైర్లలితాస్తుకృతిరియంహృద్యా।
తులసీప్రవాళనిచకిలకవితామాలేవభగవతశ్శ్లోకేః॥ 4

జహ్యాన్నసాకవివచోలలితాముకుంద
లీలాచమత్కృతిగతానచమత్కృతింస్వాం।
మాలార్పితాసుమనసాంతపనీయపాత్రే
ప్రాప్తాపిపల్లవపుటీమజహాత్స్వభావా॥ 5

అస్తిశ్రియాస్వస్తులనాందధానా
జనౌఘపూర్ణామధురాభిధానా।
అరాతిసేనోగ్రవనీదవానాం
పురీప్రసిద్ధాభువియాదవానాం॥ 6

అవసన్నృపచంద్రమాస్సతస్యాం
వసుదేవస్సుతయస్యగోదయోభూత్ ।
ధ్వనిరాహతదివ్యదుందుభీనాం
వ్యసముద్వేలముదబ్ధిఘోషమధికృత్ ॥ 7

అసౌదేవకమహీతరందేవకీముపయేమే తదాసమ్మూర్ఛజ్జననివహాస
స్వరజనితబహుళకోలాహలపూరితదిగంతదంతావళశ్రవణతూర్యారావ
కైతవనాదదిరభావినఃహారేగవతారమమరేభ్యస్సంపశ్యన్త్యేవవసుమత్యారజ
స్వంహర్త్యాపమాక్రాన్తపినాయసిపదిజయోత్సవేమహీయసివధూవరాధి
ష్ఠితంస్యన్దనంస్వస్య్రప్రేక్షాగృహీతరశ్మౌచోదయతి నృశంసేకంసేకాదిద
స్తరిక్షాన్తరాళాన్నిస్సారవాగుచ్చైః-

యామేనాంవహసేమూఢసహభర్త్రారథేస్థితాం।
అస్యాస్త్వామష్టమోగర్భఃప్రాణానపహరిష్యతి॥ ఇతి. 8

తతో వాక్యస్యమేనిశానావాసలక్ష్మింతిలోచ్చయో వియద్వాణీసమాకర్ణ
నోద్గాఢస్పృదేశ [illegible] సుగా [illegible] రవాః

లసదసిలతయా తయా చ కాసే
పరుషవచోవ్యథితస్య తస్య పాణిః।
నళినమివ సముద్గతాళిపంక్త్యా
ఘనసరసోశనిపాతఘూర్ణితస్య॥ 9
వసుదేవవధూం విధాపనాస్యా
సంధహస్తం ప్రపిసారితైః కృపాణైః।
హరిశేఖరచారుచన్ద్రరేఖా
గిలనోన్ముక్తతమశ్శ్రియం బభార॥ 10

వసుదేవస్ససంభ్రమముత్క్షిప్తకౌక్షేయకః తత్క్షణం భుజంగమివనిస్సర ప్రసనం నిరుధ్య సాన్త్వయన్నేవమవాదీత్

స్వసృకలితజిహ్మాం సామాత్రజాతోపిరాజ
త్యపయశస ఇవోచ్చైరంకురోయం కృపాణః।
అభిముచ తటవల్లద్బాష్పసేకాదముష్య
బత మనసి న కిం తే శావ్యతిక్రోధవహ్నిః॥ 11
నిహంతు మేనామపి చార్యమర్యశ
స్సముద్యతస్త్వం హ్యసి జీవితాశయా।
ఆమూలమాహర్తుమివౌషధీం నవా
మనీక్షితారాజసితా విరాతురః॥ 12
మనసి యది యథార్థాం మన్యసే వాచమేనా
మయి సుజనవినింద్యస్తేప్యధాయం ప్రయత్నః।
స్ఫుటమియమనృతా చేత్స్యాదకీర్తిర్గురంతా।
తదిహ విరమ సాధో క్రూరకృత్యాదముష్మాత్॥ 13

ఏవమనునయోక్తిభిరనుస్మృత్కకుమారకరోధాభినివేశకంసేనప్రతిశ్రున స్సంజనితపరిసవజిహ్వాగ్రాపిరిశః కల్పలతాకల్పానేనామముత్సారితపదమత

సుతవసుదేవః తతఃకియతా కాలేనజాతంకీర్తిమన్తం సూనుంసూనృతప్ర
తిశ్రవాస్తస్మైసమర్పితవాన్.

అవగతాష్టమగర్భభయస్య మే
కిమము నేతిసము క్తిభిరాదృతః।
శిశురవాపమహాఘసముచ్చర
జ్జ్వలనిషక్తతటావనిజశ్రియం॥ 14

అథకదాచిదఖిలవైమానికశయకుశేశయముకుళననిజాలోకనచన్ద్రికో
ల్లాసమానోనిజస్వాన్తనిశాన్తరమాకాన్తవనమాలికా సౌరభలోభోపరిప
రిభ్రమన్మధుపపరంపరాభ్రమావహవక్షస్స్థలచలన్నళినాక్షమాలోగాఢే
తరామ్నాయమహాపాన్తర్గతమధుమధనకథసుధారసాన్వల్లకీఘటీయంత్రేణ
విపశ్చిజ్జనకర్ణనిపానేషునిక్షిపంస్తనుహసితశారదావారిదోమధురామా
ససాదనారదః.

కృతప్రమాణస్సహసాతదాము నే
స్స్ఫురత్పదాంగుష్ఠనఖప్రభాంచితః।
ఉవాహకంసోహరిపాదనిస్సర
త్సురాపగాసన్నతవేతసశ్రియం॥ 15

సకృతాతిథిసపర్యన్తమునార్యమేవమవోచత్.

హరిర్లీలాసుప్తస్సకలభువనక్షోభముఖితో
నృపాణాంమన్త్రానామివవనగజానాంకలయతాం।
మరుద్భిర్విజ్ఞాయప్రకటమదగంధంసరభసం
రుషాచక్రేబుద్ధింసపదినిజధామ్నోవతరణే॥ 16

తదచిరేణహరిణాధిష్ఠితనిజోదరా దేవకీశశాంకరేఖేవ విషాదనిస్సరద
సాన్ద్రవిలనయనైరరిమిథునైర్నిరీక్ష్యతఇతి.

తస్మిన్నతే ప్రకటితాచిరభావివృత్త్యా
కంసో భయేన మహతా విధురో బభూవ ।
ఆరాత్ప్రకాశితమహోఘణశినిప్రదీపే
శాన్తే నితాన్తమురుణా తమసే వశంజః॥ 17

వశాగజావివాలానం కంసః కుటిలమానసః।
దేవకీవసుదేవౌ తౌ కారాగారమనీనయత్ ॥ 18

షట్ తత్తనూజాన్నిజఘాన కంసః
ఖిన్నో జనిష్యన్మధుజిత్ప్రవృత్త్యా
ఆయాస్యదుచ్చైర్హరినాదభీత్యా
మృగానివేభః పథికాందిశీకః॥ 19

కంసోపసంహృతసుతా దేవకీవరవర్ణినీ।
శిశిరోన్మథితాంభోజనళినీతులనాం దధౌ॥ 20

తతః,

దేవకీం తాం ముకుందాత్ప్రాక్ శేషాంశః సప్తమో౽విశత్ ।
పూర్వం సహస్రకిరణాదైంద్రీం దిశమివారుణః॥ 21

తతో విధాయ యోగమాయా దేవకీగర్భాద్రోహిణీగర్భం హృషీకేశాదే
శాదవతరన్తం శేషాంశం శౌపానాత్సోపాన ఇవ కృతపదం సుజ్ఞానేనేవ ము
కుందసాక్షాత్కారకారణేన స్వేన నందపత్నీమన్తర్వత్నీమతనుత.

అథ తాం దేవకీమంశః ప్రావిశన్మధువిద్విషః।
ప్రతిబిమ్బమివామ్భోజసుహృదశ్శారదీం నదీం॥ 22

సా ధామ బిభ్రతీ విష్ణోర్దుర్నిరీక్ష్యం వ్యరాజత।
ప్రాతరాతపసంపర్కాత్తప్తేవార్కోపలస్థలీ॥ 23

కంసస్యాభూద్భయవికృతయే మంగళానాం నిధానం
సా బిభ్రాణా జఠరవివరే వైష్ణవం ధామ తన్వీ।

నైతచ్చిత్రన్తరణిమఖిలాహ్లాదహేతున్దధానా
పూాకస్యాసీత్కిముహ్యాదిమదేభాసరావాసురశ్రీః॥ 24

తదామరూపాస్స్వజగన్నివాసా
వాసోదరీన్తాంనశశోకహన్తుమ్।
నాలంసమాసాదితుముర్వ్యదిన్దు
మైన్ద్రీన్దిశంనాన్ద్రితరోన్ధకారైః॥ 25

ఉదరంనితరాంకృశంపురా
మదిరాక్ష్యావళిభిర్నిరన్తరం।
హరిణాస్వనివాసినాతదా
కృతకృత్యంసమవాపగౌరవం॥ 26

కంసచేతసిభియాసహగర్భే
శార్ఙ్గధన్వనిసమేయుషివృద్ధిం।
సుభ్రువస్తనులతాఖిలదిక్షు
స్వాఙ్కమాపవిశదత్విషమస్యాః॥ 27

శ్వాసోల్లసద్ధరిహరిత్పవనాప్రశాన్త
కాఞ్చీరవప్రవిలసత్కలహంసనాదా।
ప్రోద్యన్ముకున్దనవతోయదలబ్ధశోభా
సాతీవదౌహృదడశాసుహృదశ్చదేశే॥ 28

తతః,

పృథ్వీతాపంసపదిశమయన్దేవకీదక్షిణస్యాః
ప్రాదుర్భూతస్సపదిమురజిన్నీలమేఘోనిశీథే।
హర్షోత్కర్షంవిబుధశిఖినాంవర్ధయన్నాసురశ్రీ
హంసశ్రేణ్యాఃకిలకలయితున్దూరదేశప్రవాసం॥ 29

అథవసుదేవస్సహర్షముపసరన్నవితథమనోరథశతసమాసాదితదర్శనం కరకలితసుదర్శనంచంచచ్చంచరీకచంచులూనపుష్పవన్మరీచిరచితబాలతమాలశాఖిశిఖాకులామోపమేయేనవిలోలాలకవ్యాజస్పృశ్యమానమేచకమదిరాంచలనికృత్తేన్ద్రచాపపరికల్పితేనేవదిగధిపోపార్జితమణిగణకిరీటసమాగ్రాన్తదిగన్తకదంబకపిబుసీకృతానర్ఘరత్నరాశినేవముకుటేనవిరాజమానమూర్ధానమరవిన్దసన్దోహవిసారిమిళిన్దపరిజిహీర్షానిహితచాంపేయకలికాభ్రమాపాదినాసికేసుధాకిరవిజయసమాసాదితయశస్సంశయితృన్మన్దస్మితచ్ఛవిచ్ఛురితాధరేదివ్యసౌరభలోభోపసర్పన్ముఖరమధుకరతయాకథ్యమానసుహృన్మిలనకుశలవార్త ఇవముఖేన్యస్తకస్తూరీతిలకమాముక్తముక్తాహారతయాగళమదరమాక్తికపరంపర ఇవకంబుకపరిష్వంగలోలుపదేవీత్రయభుజలతావిమర్దాసాదితేనేవరేఖాత్రయేణమంజులేగళేసంసక్తవనమాలంసఙ్లక్ష్యమాణచరణలాక్షాంకతయాసేన్ద్రగోపఇవశాద్వలస్థలేవిజయమదయదరుణసన్నిభకౌస్తుభేవక్షసివిభాసమానశ్రీవత్సచిహ్నం విలసత్కుణ్డలమణిమరీచిరోచిరున్నతాంసబాహోపహసితస్ఫురచ్ఛిరోమణిమయూఖఫణిపరిబృఢమన్తస్త్రిలోకీసీమాశంకాకరవళిత్రయాసున్దరతున్దంస్ఫురద్దివ్యయుధప్రభాభాసమానమంగళవిగ్రహంతమాజంభగవన్తమద్రాక్షీదస్తావీచ్చతద్దర్శనోద్వేలబోధోదధివీచీభిరుగ్వలత్కల్యాణగుణమణిభిస్సూక్తిభిః.

౧౦-తథాహి,

ప్రత్యావేదితపూర్వజన్మతపసాకంసత్రసద్దేవకీ
ముగ్ధప్రార్థనయాకృపార్ద్రమనసాద్రైత్యారిణాగోపితః।
ఆత్తప్రాకృతబాలభావమధతంనేతుంయశోదాగృహా
దానేతుంచతదాత్మజాంప్రముదితశ్శౌరిఃప్రతస్థేద్రుతం॥ 30

అగళన్నిగళస్తస్యవోఢుఃశ్రీభగవతస్స్వయం।
భవబంధఇవధ్యాతచిరేణాపిమోచితః॥ 31

తదాతిమిరసమ్పూర్ణంజగదంచన్నవామ్బుదం।
ఉవాహచారుశైవాలయామునహ్రదచారుతాం॥ 32

వితేనుర్జ్జలదోత్సృష్టావిరళాజలబిందవః।
ముకున్దదర్శనాహ్లాదివస్థాహాస్థాశ్రుసన్తతిం॥ 33
దోర్భ్యామాదాయతంశౌరి స్తతతారయమునాంద్రుతం।
నిధాయహృదయేసంతోయంతర న్నిభవార్ణవం॥ 34
అదృశ్యతదిశిప్రాచ్యాంతుషారకిరణస్తదా।
అపిహప్రహితక్షీరచషకభ్రమమున్నయన్॥ 35

ఘనాన్తరాళాత్ప్రసృతోపిరేజేశశిరుక్చయః।
నిశేవోద్వర్తనక్షోదోహరయేపటశోధితః॥ 36

జగన్నాథస్యశేషాభహిఫణాచత్రోపశోభినః।
బభారేన్దుకరవ్రాతోవిలసచ్చామరశ్రియం॥ 37

తతోనిద్రావిష్టసకలజనేయశోదారిష్టేనిజతనయ మహానీలవినిమయేన సమానీతయాబాలికామార్వాలతయావిభృత మలంకృతాత్మీయ వధూశయనీయేతస్మిన్పూర్వావస్థామంగీకృతవతివసుదేవే,

శుశ్రువేభవనపాలకైర్ఘనై
ర్బాలికారుదితముచ్చకైర్నిశి।
కాహళీరివణనాంతకాలయం
యాస్యతస్సపదికంసభూభృతః॥ 38
తతస్తద్వచనాదేత్యస్వసుర్దుహితరంఖలః।
చకర్షతరసాశ్యేనోలతాయాఃకురరీమివ॥ 39
మావధీర్దుహితరంత్యజకోపం
భ్రాతరిత్యపకృదేవవస్త్రీమ్।

సస్వసారమవమత్యరుషాతాం
చిక్షిపేభువిసముచ్ఛ్రితహేతిః॥ 40

సాక్షిస్తాంభువితరసాఖముత్పతన్తీ
బాహాంచద్ధనురసిబాణచర్మశూలా।
దేవౌఘైఃకృతవినుతిఃకృతోపహారై
రుద్గ్రీవంప్రమతమథకంసమేవమూచే॥ 41

కింవయాహతయామూఢజాతస్తావత్తవాంతకృత్।
యత్రక్వచిత్పూర్వవత్త్వంమాహింసీఃకృపణాన్వృథా॥ 42

తదానీం,

రోమాంచఘూసాంచితమంగముచ్చై
శ్శ్వసాహిఫూత్కారపరీతమస్య।
ధైర్యాధిపేవైరిభయాత్ప్రయాతే
పురంఖిలీభూతమివాబభాసే॥ 43

అథతద్వచనజాత నిర్వేదో దేవకీవసుదేవౌవిమోచ్యకారాగారాద్గరా
ర్దితఇవజాగరారుణవిలోచనః కంసఃప్రాతర్ద్విష్టదోషాద నిష్టాసురిష్టకథాంని
వేద్యసచివైరేవమభిదధే.

మనుతేనిజనీతిచాతురీం
సఫలేకర్మణిమానవోనఘామ్।
స్ఖలితేసతిబుద్ధిమాన్ద్యత
స్సకృదస్మిన్విధిమేవనిందతి॥ 44

నియతింత్వరితంపరాఙ్ముఖీ
మపిరుధ్వానిజనీతిసేతునా
అనుకూలగతింకృతీనయ
త్యురుసంపచ్ఛ్రయసస్యవృద్ధయే॥ 45

మహాన్ధకారఃపృథులైర్విఘూర్ణై
ర్యతో నిశాయామివ శీతరోచిషః।
ఘూర్ణైర్జరాసన్ధముఖైస్సహాయవా
నలంభవానాక్రమణే హరేరిహ॥ 45

సవనమహానసాన్యయి వినాశయతే
ద్విషతో హనపరితస్తదర్పితమాతీన్నిలయాంశ్చ మునీన్।
యదిసరుషా ప్రయాతితవదృక్పదవీ
మదిరాదముషితజీవితో మధురిపుర్నహి గంతుమలం॥ 47

వ్యాపాదనీయాః క్రవ్యాదైశ్శైశవస్తేషు కేశవః।
క్వచిద్యదాస్తే మజ్ఞేయః ఖద్యోతేషు స్ఫులింగవత్॥ 48

ఏవమచ్యుతాపహ్నుతభుజిపలాశసమర్పణ మన్త్రాయమాణాని సం
త్రవచనాన్యాకర్ణ్య కంసస్స్వయమపి తత్రసులభాంశలభోపమా మంగీకరిష్య
న్నస్మతిమనురోద్ధుమన్వమంస్త

అథతత్ర వ్రజే బుధ్వాససంభ్రమ మరిష్టాదాభిపతంతీషు పురంధ్రీషు పుత్రో
త్పత్తిముదవ్యమదరామద్వేలాసు వీథీషు చంద్రోదయ మామేవదయన్తీషు
నందస్స్వయంప్రబోధోదగ్నిమగ్నోపి కృత మజ్జనవిధిస్తత్కాలోచితాం మాంగ
ళ్యాచారపరిపాటీంనిర్వర్తయామాస.

కృతేశిశోస్సద్మని జాతకర్మ
ణ్యాశు ప్రమోదాదధనాభినాళం।
ఆచ్ఛిద్యతో చ్చైర్విభవాత్మలోక
ద్వైరాజ్యశంకాప్యచిరాద్వ్యథాతుః॥ 49

పుత్రీతుతో పహారిణా సచిరేణ వన్ద
స్తేనాతిహార్ద్రమనసాపి కృమాన్నుకుర్ణః।
ఆసేవ్యతః ఖలుపురావటపత్రతల్పే
కేనాప్యసావనుపలాలితశైశవశ్రీః॥ 50

తదానీం డింభకదిదృక్షాకౌతుకాదవిరళమాపతన్నితంబినీమంజుమంజీరశింజితమాంసలతూర్యఘోషే ఘోషే హరిహయహరిన్ముఖమిదముదయధరాధరతటాశోకవిటపినాముచ్చైర్వాత్యాపివర్తితేనను మనోరజశ్చక్రేణ కిముల్లాసితమహోస్విల్లీలాలురద్రాజీవపుచ్ఛవిక్షిప్తేనపూర్వపయోధేః పద్మరాగమణినాకిమలంకృతమథవాహరేరవతారోత్సవేక్రీడితుమాభీరశీరుభిస్స్పృహాసముత్సుకయావాసరశ్రియోపనీతేన కుంకుమాంభఃకనకకుంభేనకిముద్భాసితమహోస్విదవతీర్ణస్యభగవతః నీరాజనాయసురవధూభిరుపాహితేనమరీచిదీపికాసహస్రసనాథేన మణిభాజనేనకిముద్యోతితమితి సందేహసముదయం సముదయం చయంస్తమోరక్షోజైత్రయాత్రాపేతచస్త్రిగశ్చషకిరుదినిచయవీరపానేనేవపాటలమూర్తిరవిరావిరాసీత్

హారోహిజాతేసుధియాంనిశాయాం
సువర్ణనిష్కైః కరపద్మరాజిః।
అలంకృతాసీదుదితేత్వముష్మి
న్వరాట్కైరేవజలాశయానాం॥ 51

నన్దైతన్వత్యనవధికార్తస్వరమణ్యుపేతమృద్ధిగణం।
ప్రత్యర్థిగణమపివిధిత్స్యసదాంకిర్తుంతథాపిధంమేనే॥ 52

నవారుణాంశుకాన్తశ్రీశ్చలద్భ్రమరకాననా।
దిక్తతిస్తత్క్షణాభీరవధూలీలామదీధరత్॥ 53

తస్మిన్ప్రభాతసమయే ప్రమృజన్ననూన
వృష్టాశ్రుపాదపతనోపహితః ప్రసాదైః।
స్వారాళిమంజుళగిరః కకుభోనునిన్యే
ద్రాక్ఖండితా ఇవరవిర్వినివిష్టరాగః॥ 54

అథకదాచిదంభోధిపాన ప్రథితమహిమ్నః కలశజన్మనోజిగీషయాస్వయమాపీతదధిపయః పారావారైరివగద్ధక్షీరభరితఘటైః విహితపీవస్తనీర్నాన్వికకరసమర్పణాయనస్సకంసారూఢధురం మాధురాన్ యాసీత్

పర్యాప్తైర్నిజరామణీయకవిధౌచిత్తాలయైర్గుణైః
కుర్వాణాశిశుఘాతినీసురుచిరాంమాయావినీస్వాన్తనుమ్।
కాఠిన్యంకుచయోర్దృశోశ్చపలతాంయానేపిమాన్ద్యంకచే
కౌటిల్యందధతీసలీలమగమన్నందాలయంపూతనా॥ 55

తత్ర,

శిశుముచ్ఛ్వసితోరుసౌరభం
శయనేపక్ష్మపిలీనతారకమ్।
దళనిహ్నుతభృంగమాదరా
దతసీగుచ్ఛమివైక్షతాసురీ॥ 56

అసకృద్విని వారితాపిసా
శిశుబుద్ధ్యైతమధాధిపూరుషం।
అసితాహిమివాదదేతదా
లసదిందీవరదామశంకయా॥ 57

తదానీం,

రాక్షస్యాః పవిషయపయఃకుచకలశేస్వాననాగ్రతోన్యస్తే।
కుతుకాత్కృష్ణమురాళశ్చిత్రంతజ్జీవనాశోజజ్ఞే॥ 58

హరిణాహృతజీవనాతపర్తా
ప్రచకాశేగిరినిమ్నగాయథా।
ప్రకటోత్కటదంతశంఖరాజి
స్ఫుటవక్త్రోరుహగండశైలఘోరా॥ 59

తతస్సాదరముదయాధిత్యకావిపినాత్సుధాకరమివనిశీధినీనక్తంచరీకళే
బరాద్యశోదాపుత్ర ముద్ధృత్యమధుసూదన నామస్తోమసంకీర్తనపురస్సరీం
స్వస్త్యయనక్రియామతనుత.

తదానీంమధురాపురాన్నన్దఃప్రత్యాగతః పరిణత వేణుకక్షుసదృక్షుకచవ
క్షాంయుద్ధ్యగ్భల్లూకమిధునవిభ్రమావహా భ్రూంయుగ్మాంవివిగళ్ళకిశోటీ

సస్వసారమవమత్య్యరుషా తాం
చిక్షిపేభువిసముచ్ఛ్రితహేతిః॥ 40

సాక్షిస్తాంభువితరసాఖముత్పతన్తీ
బాహాంచద్ధనురసిబాణచర్మశూలా।
దేవాఖ్యైఃకృతవినుతిఃకృతోపహారై
రుద్దీవంభ్రమతమథకంసమేవమూచే॥ 41

కింమయాహతయామూఢజాతస్తావత్తవాంతకృత్।
యత్రక్వచిత్పూర్వవత్త్వంమాహింసీఃకృపణాన్వృథా॥ 42

తదానీం,

రోమాంచఘనాంచితమంగముచ్చై
శ్శ్వాసాహిపూత్కారపరీతమస్య।
ధైర్యాద్రిపేవైరిభయాత్ప్రయాతే
పురంఖిలీభూతమివాబభాసే॥ 43

అథతద్వచనజాత నిర్వేదో దేవకీవసుదేవౌవిమోచ్యకారాగారాగ్నరా
ర్ద్రితఇవజాగరారుణవిలోచనః కంసఃప్రాతర్ద్విషద్దోషాద నిష్టాపహరిష్టకథాంని
వేద్యసచివై రేవమభిదధే.

మనుతేనిజనీతిచాతురీం
సఫలేకర్మణిమానవోఽనఘామ్।
స్ఖలితేసతిబుద్ధిమాన్ద్యత
స్సకృదస్మిన్విధిమేవనిందతి॥ 44

నియతింత్వరితంపరాఙ్ముఖీ
మపిరుద్ధ్వానిజనీతిసేతునా
అనుకూలగతింకృతీనయ
త్యురుసంపచ్ఛయసస్యవృద్ధయే॥ 45

మహాన్ధకారఃపృథులైర్ఘనాఘనై
ర్యుతో నిశాయామివశీతరోచిషః।
ఘనైర్జరాసన్ధముఖైస్సహాయవా
నలంభవానాక్రమణే హరేరిహ॥ 43

సవనమహోనసాన్వయివినాశయతే
ద్విషతో హ నపరితస్తదర్పితఘాతీన్నిలయాశ్చమునీన్।
యదిసరుషాప్రయాతితవదృక్పదవీ
మచిరాదముషితజీవితో మధురిపుర్నహిగన్తుమలం॥ 47

వ్యాపాదనీయాఃక్రవ్యాదైశ్శైశవస్తేషు కేశవః।
క్వచిద్యదాస్తేమర్గ్జ్ఞేయఃఖద్యోతేష్వస్ఫులింగవత్॥ 48

ఏవముచ్యతామర్షహుతభుజిపలాశసమర్పణ మస్త్రాయమాణానిమం
త్రివచనాన్యాకర్ణ్యకంసస్స్వయమపితత్రసులభాంశలభోపమా మంగీకరిష్య
స్తన్మతిమనురోద్ధుమన్వమంస్త.

అథతత్రవ్రజేబుధ్వాససంభ్రమముదిస్రాదాభిపతంతీషుపురంధ్రీషుపుత్రో
త్పత్తిముగవ్వమదరామద్వేలాసువీథీషుచంద్రోదయ మామేవదయన్తీషు
నందస్సద్యఃప్రబోధోదధినిమగ్నోపీకృత మజ్జనవిధిస్తత్కాలోచితాంమంగ
ళాచారపరిపాటీంనిర్వర్తయామాస.

కృతేశిశోస్సద్మనిజాతకర్మ
ణ్యతిప్రమోదాదథనాభినాళం।
ఆచ్ఛిద్యతోచైచ్ఛిర్విభవాత్మలోక
ద్వైరాజ్యశంకాప్యచిరాద్విధాతుః॥ 49

పుత్రీతుతోషహరిణాసచిరేణనన్ద
స్తేనాతిహార్ద్రీమునసాపిత్ర్యమాన్మకున్దః।
ఆసేద్యతఃఖలుపురావటపత్రతల్పే
కేనాప్యసావనుపలాలితశైశవశ్రీః॥ 50

తదానీండింభకదిదృక్షాకౌతుకాదవిరళమాపతన్నితంబినీ మంజుమంజీరశింజితమాంసలతూర్యఘోషే ఘోషే హరిహయహరిన్ముఖమిదముదయధరాధరతటాశోకవిటపినాముచ్చైర్వాత్యావివర్తితేనసు మనోరజశ్చక్రేణ కిముల్లాసితమహోస్విల్లీలాలురద్రాజీవపుచ్ఛవిక్షిప్తేనపూర్వపయోధేః పద్మరాగమణినాకిమలంకృతమథనాహరేరవతారోత్సవేక్రీడితుమాభీరంభీరుభిస్సహాసముత్సుకయా వాసరశ్రియోపనీతేన కుంకుమాంభఃకనకకుంభేనకిముద్భాసిత మహోస్విదవతీర్ణస్యభగవతః నీరాజనాయసురవధూభిరుపాహితేనమరీచిదీపికాసహస్రసనాథేన మణిభాజనేనకిముద్యోతితమితి సందేహసముదయం సముదయం చయంస్తమోరత్నౌజైత్రయాత్రాపీతచన్ద్రికశ్చషకరుచిరిచయపీరపానేనేవపాటలమూర్తిరవిరావిరాసీత్.

హరౌహిజాతేసుధియాంనిశాయాం
సువర్ణనిష్కైః కరపద్మరాజిః।
అలంకృతాసీమదితేత్వముష్మి
న్వరాటకైరేవజలాశయానాం॥ 51
నహ్యేతస్యత్యనవధికార్తస్వరమణ్యుపేతమద్రిగణం।
ప్రత్యర్థిగణమపివిద్విష్యసదాంకర్తుంతథాపిథంమేనే॥ 52
నవారుణాంశుకాన్తశ్శ్రీశ్చలద్భ్రమరకాననా।
దిక్తతిస్తత్క్షణాభీరవధూలీలామదీధరత్॥ 53
తస్మిన్ప్రభాతసమయేప్రమృజన్ననూన
వృష్టాశ్రుపాదపతనోపహితః ప్రసాదః।
స్వారాళ్గిమంజుళగిరఃకకుభోనునిన్యే
ద్రాక్షాఖండితాఇవరవిర్వినివిష్టరాగః॥ 54

అథకదాచిదంభోధిపాన ప్రథితమహిమ్నః కలశజన్మనోజిగీషయాస్వయమాపీతదధిపయః పారావారైరివగధిక్షీరభరితఘటైః విహితవీవధవీవర్గ్వాక్షికకరసమర్పణాయనన్దఃకంసారూఢధురంమధురావయాసీత్

పర్యాప్తైర్నిజరామణీయకవిధౌచిత్తాలవైర్దుర్గుణైః
కుర్వాణాశిశుఘాతినీసురుచిరాంమాయావినీస్వాం తనుమ్।
కారిన్యంకుచయోర్ద్రుశోశ్చపలతాంయా నేపిమాన్ద్యంకచే
కౌటిల్యందధతీసలీలమగమన్నందాలయంపూతనా॥ 55

తత్ర,

శిశుముచ్ఛ్వసితోరుసౌరభం
శయనేపత్త్మఃలీనతారకమ్।
దశనిహ్నుతభృంగమాదరా
దతసీగుచ్ఛమివైక్షతాసురీ॥ 56

అసకృద్విని వారితాపిసా
శిశుబుద్ధ్యాతమథాధిపూరుషం।
అసితాహిమివాదదేతదా
లసదిందీవరదామశంకయా॥ 57

తదానీం,

రాక్షస్యాఃపవిషయపయఃకుచకలశేస్వాననాగ్రతోన్యస్తే।
కుతుకాతత్ప్రాణ్ణముఖరాశ్ఛత్రంతజ్జీవనాశోజజ్ఞే॥ 58

హరిణాహృతజీవనాతపర్త్రా
ప్రచకాశేగిరినిమ్నగాయిథా।
ప్రకటోత్కటదంతశంఖరాజి
స్ఫుటవక్త్రోరుహగండశైలఘోరా॥ 59

తతస్సాదరముద్యాధిత్యకావిపినాత్సుధాకరమివనిశీథినీనక్తంచరీకళేబరాద్యశోదాపుత్ర ముద్ధృత్యమధుసూదన నామస్తోమసంకీర్తనపురస్సరీం స్వస్త్యయనక్రియామతనుత.

తదానీంమధురాపురాన్నన్దఃప్రత్యాగతః పరిణతవేణుకతుసద్రుక్షుకచవఘ్రాంయుథ్యఝల్లూకమిథునవిభ్రమావహా భ్రూయుగ్మాంవివిధస్పృగికకోటి

పరిపూరితనికుంజసన్నిభవికటోత్కటరదన వదనాంప్రసుప్తజరత్కంకద్వ
న్ద్వసన్దేహావహ పయోధరామతి చిరావగ్రహోదగ్రచణ్డకరపరిశోషిత
గంభీరకాసారసదృశపిచణ్డాంనిశాచరీంసహసా తామపశ్యత్

అప్రాక్షీచ్చతదవలోకన విలుప్యమానధృతిరపి నిజనన్దనాననాలోకన
జనితానన్దస్స్వసున్దరీంతచ్చరితంతయావిజ్ఞాపితేచపూతన నాచరితేసరభస
మాభీరాస్తత్తనుంజీర్ణాటవీమివకుఠారైః కఠోరతరైరవభిద్యతత్పతన వేళా
పాతితతరుతతిస మేధితేతనూనపాతిసాతయామాసుః॥

అపికుటిలమతిస్సాశౌరిసమ్పర్కహేతోః
ప్రశమితభవబంధాపూతనాముక్తపాపా।
తమపరచితధన్యస్వాంతవాక్కర్మణాంకః
కలయితుమలముచ్చైర్వల్లవీనాంవృషౌఘమ్॥ 60

సవల్లవీలాలితమంజులశ్రీ
రాస్యాంబుజోదంచితహాసభాసః।
ఉత్తానశాయీశిశురుల్లలాస
ముదోచ్చలత్కోమలపాణిపాదః॥ 61

అథకదాచిదభూత్పరివర్తనే
భగవతఃపృథుకస్యమహోత్సవః।
ప్రచలదంతరజాండరవభ్రమా
వహమహత్తరతూర్యరవధ్వనిః॥ 62

ఘనతూర్యనినాదమేదురే
సుదృశాంతత్రససంభ్రమాటనే।
రురుచేక్షణసత్పయోముచి
స్ఫురితంప్రావృషివిద్యుతామివ॥ 63

తదాశ్రమగ్లానతనుర్నిగమ్యుల్లస
ద్గతాగతానాంనయసంభ్రమాణామ్।

బభౌ చలత్కుణ్డలహీరరుక్ఛలా
జ్జితావతంసోత్పలధూతచామరం॥ 64
మృగదృశామవలగ్నవిసారిణీ
వివిధరత్నలసద్రశనోద్గతా।
ద్యుతిరచూచురదద్యదనంబుదాం
బరసురాధిపచాపఘనశ్రియం॥ 65

తదానీంసమానీతవివిధోపధపురన్ధ్రీచయసాన్ద్రైకల్పలతాప్రతానసున్దర ఇవనన్దనేనన్దిరేతదీయసమ్భావనా సగ్రస్య మేణకృత విలమ్బాయామమ్బాయాం॥

తేనోచ్చైరుదతాపదాకిసలయశ్రీహారిణా తాడితం
వ్యత్యస్తంపరితఃపపాతశకటంపర్యస్తభాణ్డవ్రజమ్।
ఆసన్విస్మితచేతసోభృశతరంతత్కర్మణాల్పీయసా
ప్యంగుష్ఠాగ్రసుమారమంముభివపుర్విక్షేపణాద్బల్లవాః॥ 66

తతః కదాచిద్యశోదా తనయముపలాలయన్తీ తదానీమతిభరాయమాణమేనంవిస్మితానిజోత్సంగాదవతారయామాస.

తావదతిపరుషరజఃపటలజటిలోవగ్రారంభ జృంభత్తరంగిణీరయాపతదుభయకూలావిలావర్తవర్తులోనిజనాధాలింగనాయ వసుధావలయితమహాబాహానుకారే సంగతవిశీర్ణపర్ణైస్సంజాతపక్షైరివ ఉపలశకలైరనుగమ్యమాన స్తృణావర్తో నామమాయాంచక్రనాతః కంసభృత్యః కృష్ణంజహారతమాసీనం.

తత్ర „ హా! పుత్ర! పటుతరశకటతమోభరవిఘటన తరుణారుణకిరణాయమాన చరణకిసలయ! పూతనాప్రాణానిలపారణావిఘ్ఘణాదరకుమార! వ్రజసున్దరీనయనేన్దీవరేన్దో! క్వగతోసి " త్రి, కలాలాపైర్విలపన్త్యాం నన్దపత్న్యాం,

వైకుంఠబాహోర్నిగృహీతకంఠః
పపాతదైత్యోవియతోఽతికష్టః।
విడంబయన్నాగకుమారభోగ
నిరుద్ధకంఠంకిలవృద్ధగృధ్రమ్॥ 67

స్కన్ధాత్ప్రసారితకరఃపిశితాశనస్య
శీర్యచ్ఛదంస్వాజననీంహరిరాలిలింగ।
అగ్రాత్ప్రమోదపటలస్యసుధాగభస్తి
ర్ద్రాగ్జిహ్మస్సరన్నివదివంవిగళత్తమస్కమ్॥ 68

తత్రప్రణష్టప్రాణేకోణపేవల్మీకఇవనిర్యాతఫణినినిర్భయనిరీక్షమాణజన వర్గేవిలసదవదాతయజ్ఞసూత్రతయాస్కంధావలమ్బిత గంగాప్రవాహఇవ గంగాధరః కరపరివర్త్యమానస్ఫటికాక్షవలయతయాస్వరచితజ్యోతిశ్శా స్త్రపరీక్షణాపరిగణ్యమాననక్షత్రచక్ర ఇవతప్తకార్తస్వరభాస్వరజటాజూ టతయాసమున్నద్ధహరిద్వినిచయోభువమవతీర్ణ ఇవబాలారుణోమనోమదే భశ్శృంఖలేనేవనలినాక్షసరేణపరిష్కృతవక్షస్స్థలోయాదవ పురోధాస్సం హృతాన్తరరివగర్గోగర్గస్సమాససాదానూనసంతోషఘోషంఘోషం.

గర్గస్యభర్గప్రతిమస్యతస్య
నిరర్గళజ్ఞాననిధేర్మహర్షేః।
మన్దేతరానన్దమనాస్సబృన్దో
నన్దోవవన్దేచరణారవిన్దే॥ 69

తతస్సకృతాతిథ్యేన బద్ధాంజలినానందేనరోహిణీ యశోదాదారక యోర్నామసంస్కారార్థమభ్యర్థితోఽభూత్ ॥

ఆయోజయద్కృష్ణసమాఖ్యయాముదా
ప్రజాధిపప్రార్థనయాతదాత్మజం।
తపోధనఃప్రేప్సురుదారధీశ్శర
చ్ఛశాంకసంకాశ సమాఖ్యతాంస్వయం ॥ 70

శిశుస్త్రిలోక్యా విపులామభిఖ్యాం
చకారయశ్చన్దనచిత్రకశ్రీః।
సరోహిణీసు క్త్తిజమార్తికస్య
తస్యాపిచక్రే బలఇత్యభిఖ్యామ్॥ 71
కించిత్సువర్ణం ప్రణయేననామ
తన్నన్దపోత్రోపహితం తదానీం।
మహార్ఘ్యగోరత్న విభూషణానాం
బభూవలాభాయ తపోధనస్య॥ 72
మితసువర్ణయుతా హ్వాయకృత్తదా
మితసువర్ణచ యోరుసమాశ్రితాం।
మునిరవాపమహాత్మసుసత్క్రియా
తనురపిప్రథయత్యలఘుశ్రియం॥ ?
తతః,
భువిచేరతుర్ద్విమలజానుపాణినా
భరణాంశుచిత్రితతనూబలాచ్యుతౌ।
స్ఫురదిన్ద్రచాపరుచిరావివాపటూ
ఖగతాసితాసి తపయోదడింభకౌ॥ 74
దేమేరామయుతోహరిస్స్వజననీమానన్దయన్నాత్మన
శ్ఛాయాంక్రమణేచ్ఛయాసరభసంధావన్క్వచిత్కుట్టిమే।
అంకేస్వేక్వచిదాహితో యువతిభిస్స్వాంచల్లలామస్ఫుట
చ్ఛాయాదానవిసారిణా కరతలేనాసాంకుచాపీడయన్॥ 75
క్రమేణప్రథమమాకలయత ఇవబలియాన్జ్ఞాకలనక్రమం ద్విత్రిప్రదావ సితగతేస్తదనుమాతురం గుళీకిసలయావలంబేన వినిహితకతిపయపదస్య తతశ్చత్వరమాత్రసంచరణ పటోరనంతరం ప్రాతివేశికగృహాజిరకేళీలో లుపస్యభగవతఃకృష్ణస్యబాల్యచాపలలీలావల్లవ్యస్సువిసయమైకైకశః క్రమేణవ్యజ్ఞిపన్ననన్యాపవం.

కృష్ణస్సాశ్రుః కమలముఖి మామబ్రవీన్మార్గితాసి
స్మృత్యగ్ర్యాహాన్తస్ఫుటతరపదం తాడితా తేన్నషేతి।
నాక్త్వా క్త్వేతిక్షుభితమనసాం ధర్మయాంమాసపుంసాం
నిద్రాణాంతాంరహసి నిభృతస్రస్తచేలోరుమూలాం ॥ 76

యామిన్యాఃఘరరాంతరాక్షలుషయాదృష్టాసిదష్టాధరా
భర్త్రాతిస్కుపితాని సాత్యంభసాత్తస్యోపగిత్వాంగతా।
కోహేతుఃకలహస్య తన్వియువయోస్సోధః కథంవాకృతః
షూలః పేలవయేత్యయంస్మసుదతీమ్రాప్తతస్స్వయంపృచ్ఛతి॥ 77
త్వందృష్టాహిపరున్మయారరసమోరసార్ధ్రువంకందుకి
ద్వన్ద్వంమేగళితంచిరాయనిహితం గూఢంత్వయాకంచుకే।
కృష్ణోఽమితిసముల్లసన్నఖపదం నిష్పీడ్యవక్షోరుహౌ
వధ్వాస్సత్వరమేషముగ్ధమధురాలాపో బహిర్నిర్యయౌ ॥ 78

బాలేకిన్నుతవోదరం ఘనమభూదస్త్యత్ర బాలోహ్యసౌ
పూర్ణంమాసచతుష్టయాద్బహిరితస్సోల్లాసమాయాస్యతి।
పతన్నిష్క్రమణాయవా తవపతిర్ద్వారంఖనత్యాదరా
ద్రాత్రావిత్యనయాస్మితాతిమధురం సల్లాపమేషవ్యధాత్ ॥ 79

నిమీలితాక్షీ నిజదేవతాయై
నివేద్యభక్ష్యం వివృతేక్షణైషా।
తత్రత్రనావైక్షతచిత్రమేత
దదృశ్యతాస్యేబహిరంగణేస్య॥ 80

బాలాఃక్రీడాంవితనుతమయా రాహుణాగ్రస్యతేయం
పర్వాణ్యస్మిన్మహతినవనీతామృతాంశుఃక్షణేన।
యూయంభిన్నోన్నతఘటగళక్షీరధారార్ఘుగీషు
స్నాతాఃపూతాఃభవతసహసేత్యేషబాలానవాదీత్ ॥ 81

వధ్వాస్స్వీయసఖీముఖాహితదృశ స్తద్భాషణాకర్ణనా
సక్తాయాఃపరిధానవాససిముహుర్నిష్ఠ్యూతపీటీరసః।
ఏషోధాపససారసారసదృశోహాహాత స్తయాపుష్పిణీ
త్వంమామాస్పృశమాస్పృశేత్యకలయత్స్మేరాననోదూరతః॥ 82
కోఽయంశిశుస్సున్దరికృష్ణపక్ష
మణిశ్శాల్యసౌమ్యజ్జరరాకరోద్ధః।
కోవాఖనిత్వాదిరమున్నినాయ
యా వేతిసూక్తిర్వ్యదధేనమైషః॥ 83

యశోదావచస్స్మితమాకర్ణిత నిజతనయచరితామాధుర్యంహినిదానమవి
నయానామితిసాస్త్వనలపితానుమోదితవల్లవీకాన్నైచ్ఛత్త్యాతంకమివాం
కగతంతముపాలబ్ధుమ్.

తతోబాలాఃప్రోచుస్సపదిమృమనేనేహగిళితే
త్యసౌకృద్ధావోచత్పుతమయికృతఃకిన్న్విదమితి।
మృషేదంపశ్యత్వంజననిముఖమిత్యాశువివృతే
తదాస్మింత్సాగ్రాక్షీజ్జగదుదరసంస్థంనిజశిశోః॥ 84
తత్రావనివ్యోమధరాంబుధాదీ।
న్దృష్ట్వాక్షణంచేతసివిస్మితాసా।
కటీవలగ్నోరసిజాలకాదీ
నమంస్తకుక్షౌప్రతిబిమ్బితాంత్స్వాన్॥ 85
జగదఖిలంనిరీక్ష్యనిజనందనకుక్షిగతం
మురుదవనాత్తసంభవమవేత్యరమారమణం।
విధివరలబ్ధసన్నిధిరధార్యసమూహనిధిం
శరణమియాయసామృదుతరాంగుళితచ్ఛరణం॥ 86
అథసాజగతాంనేతుర్హరేర్మాయావిమోహితా।
పుత్రప్రేమ్ణాతమాలింగ్యచుచుంబప్రస్నుతస్తనా॥ 87

ఏకదా యశోదాయాం భగవతస్సూనోర్విలాసగాన మాధురీసముల్లస
త్పల్లవమివపర్యాయరచితకరకంకణ మణికిరణసంధానం మన్థానంనిర్వర్ణ
యంత్యాంస్వయం దధిమథ్నంత్యాం,

విలసద్గతిమన్థమగ్రహీ
జ్జననీస్తన్యకృతాదరోదరః।
కలయన్నివమన్థచాతురీం
సపురా వారిధిమగ్నమందరః॥ 88

యశోదాచసూనుమంబరసరిదివనవాంబుదంప్రసారితభుజావీచిభిరా
లింగ్యతేనపీయమానక్షీరాత్తుణ ముఞ్చ్యమానపయఃకలశోద్ధరణప్రవణా
గృహాభ్యన్తర మేనమున్ముచ్యసత్వరమయాసీత్.

అర్ధపీత స్తనశ్శౌరిరంకాన్మాత్రావతారితః।
కోపాద్వ్యత్యస్తసంస్థానంకలశంశకలంవ్యధాత్॥ 89
యశోదాపశ్యన్తీపునరుపనతాతత్రకలశం
దృషద్భిన్నంసేదంనిజతనయకర్మేత్యవగతా।
గతం దేశాత్తస్మాద్వినిభృతమథాన్యత్రతనుజం
జుహావైనంశశ్వత్సకృదపివలేభేప్రతివచః॥ 90

తతస్సాతనూభవమరుణ చరణకిసలయవిన్యాసదర్శనమార్గేణ మార్గ
మాణాకస్యాశ్చిదధిరుహ్యతుంగములూఖలమురగకుమారభోగసుభగేనబా
హునావర్జితశిక్యోపహితకలశాన్నవనీతస్తబక మాస్యేకపేరర్పయన్తమరు
ణకబలనోద్యోగవితథమనోరథమప్యాత్తకరగ్రాసేన ప్రీణయన్తమివహనూ
మన్తందిశిదిశివికీర్ణభయతరళదృశన్తమపశ్యత్.

అవప్లుత్యతతోబాలఃపలాయనపరోభవత్।
యష్టిమాదాయతన్వంగీసస్మితానుససారతమ్॥ 91
తన్వంగీవిగళన్నిరుద్ధసుమనాస్రస్తాంగరాగాచల
న్ముక్తాహారకృశాంగయష్టిగళదస్రాంచత్కుచాగ్రాపశా।

యన్నన్తుం సకలేవసూరిపరిషన్నాలంసమాసాదితుం
బాలస్సోయమభూత్తయాసుకృపయాగుర్వ్యాగృహీతస్స్వయమ్॥
పర్యాప్తవేసకలసద్గుణయోగభాజా
ఽజ్యామహీయసికథం విమలూఖలేనా।
భక్త్యైవచేతసిబబంధసుదృఢ్నితాన్త
కాన్తాలకాన్తవదనంమధుసూదనన్తమ్॥ 93

తదను కార్యాన్తరాసంగిన్యాంజనన్యాంకృష్ణశ్శనైశ్శనైఃకర్షన్నులూఖల మనతి దూరితస్స్వయముపనత తదాహ్వాయ తయావితతశాఖావితానై ర్విడమ్బయద్భోరివభుజాసహస్రశాలినం కార్తవీర్యంసమున్నత శిఖాపల్లవో ల్లిఖితవియద్వాహినీకతయాకపర్దాహితగంగగంగాధరశ్రియముద్వహతో ర్విటపాన్తరాళగలైస్సటచ్ఛిరంబుదైస్సన్ధ్యాన్తరోదితదవానల జ్వాలాంభీ లధూమస్తోమశఙ్కాముపజనయతోర్యమలార్జునయోరన్తరమాససాద.

కర్షన్ముకున్దస్స్వయమన్తరాతా
వపాతయత్తిర్యగులూఖలేన।
తాభ్యాంపతద్భ్యాంక్షుభితాధరిత్రీ
దధ్వానకోణాభిహతేన భేరీ॥ 94

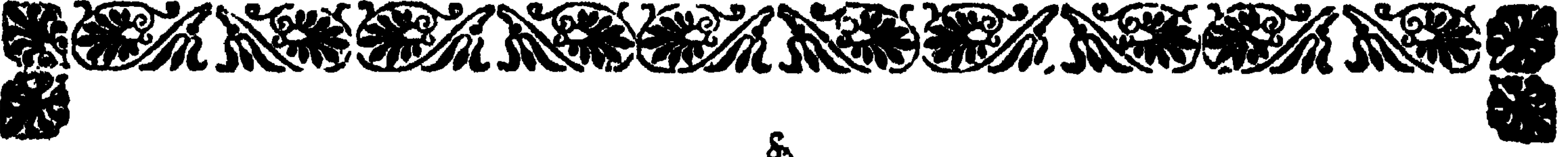
తదానీమాసాదితశాపావసానౌనలకూబరమణిగ్రీవనామానౌ కుబేర దాయాదౌనిర్వేదాన్మనసోరాగమివనిస్సారితం బహిః పల్లవనివహచ్ఛలేన దధానే వాసనావశాదివసు మనోవివృద్ధరజసౌమూర్తిమద్భిరివమునిశాపా క్షరైరళిభిరాకులీక్రియమాణే తేస్థావరతనూ విహాయవిహాయశ్చరశరీరధా రిణౌవానన్దబాష్పవిసరవితన్యమానపాద్యవిధానావివపణమ్య భగవతాసద యమనుజ్ఞాతౌయయతుస్తస్మిన్నివాసాదితప్రకాశమాకాశమ్

దధతిభువిమహిజామాధవానుగ్రహేణ
స్ఫుటతరగుణమాసీత్తస్య [illegible]॥

అభిమతతరమేతావర్జునౌ తద్విచిత్రం
దధతురిహ సమూలత్యక్తదేహౌ క్షణేన॥ 96

తతః,

సర్వైరదృశ్యత జనైర్ద్రుతమాపతద్భి
ర్వృక్షద్వయీ సపది సాభయభుగ్నచిత్తైః।
నిఃశ్రేణికేవ హరిణావినిపాతితోచ్చై
ర్ధర్మస్య కోణపభయాత్త్రిదివం యియాసోః॥ 96
క్రీడన్తమక్షుతములూఖలబద్ధమారా
దాదాయ పుత్రమచిరాత్ప్రముదేన దోర్భ్యామ్।
నన్దస్స్వకామపరికల్పితబన్ధులోకా
నన్దః ప్రహృష్టయువతిం వసతిం ప్రపేదే॥ 97
మహాత్మ్యముష్మిన్సరసీవ పద్మ।
రాజద్విజోదంచితసూక్తిహృద్యే।
కావ్యేన వై భాగవతేయమాద్య
స్సర్గస్తరంగస్తబకోపమోఽగాత్॥
ఇతి శ్రీపద్మరాజవిరచిత భాగవతచమ్పూవ్యామాద్యస్తరంగః

శ్రీ

పద్మరాజప్రణీతం

చమ్పూభాగవతం.

ద్వితీయస్తరంగః.

ఃపె నేపనిరీక్ష్య తత్రనన్దో
ర్మహోత్పాతాద్యనిమిత్తమచ్ఛతంతత్ ।
గహనంఘనమన్యదేతుమైచ్ఛ
న్నవఘాసాంబువిభాసివాసయోగ్యమ్॥ 1

తదానీముపనన్దాదిభిరాభీరస్థవిరైస్సంమన్త్ర్య సముద్యదభినవగరుద్గ్ర
మావహామహోభ్రతయాంధృత ముత్పతనశంకయానిపతదచ్ఛాచ్ఛనిర్ఝరధా
రాభలేనరజ్జుభిర్నిర్ఝరైర్నిబద్ధేనేవగోవర్ధనమహీంద్రేణసనాథంవసున్ధరాసున్ద
రీందీవరస్రజాయమానయాయమునయాలంకృతప్రాన్తంసన్తతముద్వేల
యాయమునామ్బుప్లావితమివ నవనవదూర్వాంకురైరతి సున్దరమ్బృన్దావనం
యుక్తమాశ్రయితుం నివాసాయేతినిశ్చిత్యన్దశ్శకట ఘటితవస్తువిస్తారస్సితా
సితాంభోదడింభకపరిష్కృతోత్సంగాభ్యాం శరత్ప్రావృడ్భ్యామివరోహి
ణీయశోదాభ్యాం రథమధిరూఢోభితః పరుషపరశ్వధకృపాణపాణిభిరాభీ
రవీరైః కృతరక్షావిధిర్నిశ్చక్రామ.
తత్ర,

హరిణతతిరతీవకాందిశీకా
గహగతకుంజలతావితానవిద్ధా।
అతనుత్రవనదేవతానుయానో
చితరదయోజిత యుగ్యవాజిశంకామ్॥ 2
చిరపరిచయరాగాదర్పితంతల్లతాభి
ర్వివిధకుసుమ భూషాస్తోమమిష్టందధానాః।
ద్విజకులకలితోచ్చైర్మంగాళాలాపజాతై
రుపగతపరితోషా నిర్యయుర్గోపవధ్వః॥ 3
తమువాహవనం నితంబినీభిః
పురుషైఃపీవరవక్షోభిర్విముక్తం
పృథులాభ్రభతటిల్లతా విముక్త
స్ఫుటవర్షాపగమాన్తరిక్షులక్ష్మీమ్॥ 4
యావతం ప్రచలితం విలసద్భ్రూ
వీచిలోచనమహోత్పలశోభి।
వల్గదాభరణహీరరుగంభో
జంగమంసర ఇవస్ఫురతిస్మ॥ 5
శుక్లైర్నదద్భిర్ధవళనిర్విశేష
దేహైరుపేతావిపినేలతాళీః।
విలోకయన్త్యస్సుఖవృద్ధికాస్తా
శ్శశంకిరేవర్త్మని పంకజాక్ష్యః॥ 6
సురభిసుమవతం సకర్ణమూలాస్య
తిరభసాత్సదృశాం లతోపమానామ్।
మృదునినదయుజో భజన్తదూతో్య
విటపివిటప్రహితాఇవభ్రమర్యః॥ 7
ఆక్రందన్మధుకరడింభకాన్తతాళీ

ర్నిత్వాస్వస్తబకఘనస్తనోపకంఠమ్।
కాన్తా ఘూర్ణమవిచలత్ప్రవాళదంభా
దద్రాక్షీత్సపదికరేణలాలయన్తీః ॥ 8

సుదృగ్విలూనప్రసవచ్యుతాంచ
ద్రజస్సితాస్తత్రబభుఃప్రవాళాః।
తత్పాణిసౌందర్యవిలోకనేన
హ్రియేవవైవర్ణ్యమలంవహన్తః॥ 9

కచపాశమహాళికుంతలానాం
ధృతనానాసుమసౌరభంప్రమోదాత్।
అళికోనుయయుర్జితాశ్శ్రియేవ
ద్రుతమంగీకృతనిత్యభృత్యభావాః॥ 10

ముఖగంధలోభసముపాగతాగ్రహాదా
న్ముఖరాన్సమక్షమళయోనతభ్రువామ్।
బభురీక్షణాంబురుహసఖ్యకల్పనా
ప్రవణాఇవస్వకలసూక్తిసంపదా 11

తతోదూరమతిక్రాన్తకాన్తారభువస్తారతార కోలాహలగోపాలాస్త్రి సత్పతత్రిపత్రపవనరయనిపతదవదాతప్రసూనతతిభిశ్శాఖాభిః పురంధ్రీభిరివకీర్యమాణలాజాంజలిభిరభిరామవిశీర్ణహరిద్రావర్ణ పర్ణచయచ్ఛాదితమూలతలాభిరామూలపల్లవితాభిర్లతాభిర్నీరాజనదీపశిఖాభిరివభర్మభాజనసజ్జాభిరుద్భాసమానం చలచ్చంచరీకగరుత్మరుదుద్ధూతసుమనః పరాగసంఛాదితవియత్తలతయాబద్ధవితానమివధావదేణ గణోత్కంపితానోకహనివహమంజరీనిపతదవిరళమకరందబిందుసందోహతయాగంధోదకసిచ్యమానమివపతితలతాన్తపంక్తిరుచిరభూతలతయావిహితరంగవల్లీరచనమివవిచిత్రవిహగకులకలకూజితతయాసతూర్యారావమివోత్పతచ్ఛుక పరంపరాభిరా

మతయాగ్రధ్యమాన హరిత్తోరణమివ భగవతో నివాసోచితం బృందావనంవివిశుః॥

సానందౌనందవస్పర్థిబృందావనవిలోకనాః।
రామకృష్ణౌసహాభీరబాలై స్తత్రవిచేరతుః॥ 12

సమంచద్వీచీభ్రూస్ఫురితముదయత్కంకణరవం
విలోలాళిశ్రేణీరుచిరతరవేణీవిలసితం।
పురస్తాన్నృత్యంత్యాంసపదియమునాయాంపటురట
త్తటిత్వాన్ధాత్రీధస్సుతనుతమార్దంగికధియమ్॥ 13

రురుచేనదీసపదిమేచకచ్ఛవిః
ప్రవహన్త్యమందకలహంసనిస్స్వనా।
అభిసారికేవకలనూపురారవా
చలితాలినీలవసనావకుంఠనా॥ 14

పరికీర్ణమధూవ తేక్షణావిచలభ్రూ స్తనువీచిభిస్తైతవాత్।
నవఫేనరుచిస్మితాబభౌతటినీరాగవతీవమాధవే॥ 15

తదానీమభినవవనీవిలోకన కౌతుకాద్రోధసి యమునాయాస్తనుతరతరంగచారుతాంభ్రూచాతురీభిరభంగురరథాంగ సౌభాగ్యమురుతరపయోధరభరైరుదంచితశఫరీస్ఫురితముత్కటకటాక్షవిక్షేపణైరుల్లసదళికులరామణీయకమాలోలాలకరుచిభిః ప్రత్యా శంసన్త్యో ... చరన్తిస్మలతాంతరేషు మంజుమంజీరముఖరచరణపల్లవావల్ల్యః॥

శకలైఃపరికల్పితాలయాస్తే
నిహితైరర్ధసుధాకరోపమానం।
సుఖమూషురతీవగోసమూహై
స్సహబృందావనసీమ్నిగోపసంఘాః॥ 16

తత్రాఖిలజగదవనవ్యసనినిభగవతి లీలాబాలకేవత్సపాలనేనసాకమా

ధీరకుమారై రాత్మానంవినోదయతితరులతావితానముపనిబద్ధసౌహార్దమివా
నూనసూనఫలభరావనతంముపమాతతాన॥

బాలాగ్నినాక్రీడయాసంజహద్భ్యః
ప్రేంఖద్భృంగచ్ఛద్మనాస్వైఃకటాక్షైః।
పుష్పైస్స్వైర్వాసూనచయన్తిస్మవల్ల్యః
స్రస్తాంగణ్యైర్మార్గమాణార్భకేభ్యః॥ 17

భగవత్కంపితా రేజుస్తన్మధుపాత్రమమాః।
తత్పాణిపల్లవ స్పర్శాదివ నిస్సరదంహసః॥ 18

అథకదాచిద్వత్సాసురోజిఘాంసుర్భగవతః కృష్ణస్య నికటభువంప్రవి
ష్టోఽతిరుష్టస్య తస్యభుజయావాత్యయేవచిరంవివర్త్తితః కరికటకనికరసం
కటం కపిత్థశాఖాంతరాళం మృత్యుముఖమివ దంష్ట్రాకరాళమనాయి।

వియదుగ్రకపిత్థతాడనోత్థై
రసురాసృక్పృషతైస్సముచ్ఛరద్భిః।
నవపల్లవితా సురౌఘముక్తై
స్సుమనస్తైరథపుష్పితా చకాసే॥ 19

భ్రమణజనిత బాధాత్రోత్ప్రేషితం ప్వ్యయముచ్చై
రసుచయమనుయాతా మూర్త్తిరాపాదపాగ్రం।
తదనుతమరుదేహో దుచ్ఛరద్దంతురాసృ
క్కణతతిరనుయాతా దూరమాసీన్నివృత్తా॥ 20

దనుజశవహతేస్మిన్పాదపే సూనరాశి
స్సపదినిపతితో భూన్నందనానోకహానామ్।
రుధిరకరణసమూహైర్దూషితే దిఙ్ముఖేఽద్రా
గభవమరుతరాశుద్ధాక్షితం తత్ప్రియాస్యమ్॥ 21

ఘనకంటకవిద్ధగానవాస్సృక్పృథుధారాతతిసంవృతఃకపిత్థః।
సఫలభారలసత్ప్రవాళవల్లీచయసంఛాదితభూరుహాహారులక్ష్మీమ్॥

తతః,

కదాచిదశేషసురపరివృఢమౌళిమణిమరీచిమాలాలాలితవిలాసైశ్చరణనళినవిన్యాసైర్ధన్యామరణ్యభువముపరచయన్కృష్ణః పరిహాసపేశలాలాపైర్వన్యప్రసూనకల్పితకలాపైః కేళీలోలుపైర్వత్సపైస్సమం రమమాణః క్వచనజరచ్ఛరదభ్రమివదివః పతితంత్రైలోకీపాపభారమివావదాతపటబద్ధం దనుజకులపారావారడిండీరరాశిం బకాసురం శాద్వలగతమద్రాక్షీత్।

ఉచ్చైస్తమస్తత్సహసాధరత్ష స్సుపర్వలక్ష్మీకలనైకహేతుం।
తమగ్రసీత్స్తోత్రవిధుం మనాగ్జనఃఖార్ణవేవల్లవబాలవర్గః॥ 23

తతోబకాసురః కాలానలమివ కృష్ణమంతర్వోఢు మత్తుమోహాన్తేన తేనయాతుధానకులవధూవైధవ్యాపాదనప్రకటితపాటవేన నవకిసలయపాటలేన పాణియుగళేన ప్రగృహ్యచంచుపుటంద్విధాపాటిత ఏవపంచతామగాత్।

వపురచ్యుతదారితంతదానీంరుధిరాక్తంబకరక్షసశ్చకాసే।
అచిరాదివతూలరాశిరుచ్చైరభితోనల్ప కృశానునాపరీతః॥ 24

పరిక్షుతబకాసురక్షతజ బిందుసిక్తస్ఫుర
త్తనూరుహహారారయాత్పవికాననే మారుతాః।
దధుర్ద్విషదాం మహాసురవినాశవార్తాన్విత
ప్రలిప్తనవకుంకుమ ప్రమదలేఖవాహశ్రియమ్॥ 25

అథఏకదాప్రాతః ప్రబుద్ధవిహంగకులకలకలద్విగుణీకృత కోలాహలానాం కరకలితవేణువేత్రాణాం గృహీతకేళీపరికరాణామగ్రతఃప్రధావితవత్సకదంబానాం రామకేశవసనాథానాం వ్రజతాంవ్రజార్భకాణాం పథి బకానుజః కంసమిత్రమజగరవపురఘాసురః ప్రాదురాసీత్

అహిమకర మరీచి మార్గణీభిః
ప్రతిదివసంతి మిరైరుపః ప్రవృష్టైః।
కిమిహావిరచితోఽతి దీర్ఘరాశి
శ్చిరమితి సంశయమాదధౌ స తేషామ్॥ 26
బాహ్యైరదృశ్యక్షతనుః పిశితాశనస్య
రూక్షేక్షణాబహుళ నిశ్వసితాతిభీమా।
ఇంగాలరాశిరివ దగ్ధమహావనీనాం
నిష్ఠ్యూతధూమపటలా స్ఫురదుల్ముకాగ్రే॥ 27

దృష్ట్వాపిదానవమనాసాదితశంకాతంకాః పరపూరుషకృతావలంబా స్తేగచ్ఛంతోవివిశుస్తదానీం తమరణ్యయుగపత్స్వయమపదయాళుః ప్రవిశ్య భగవాన్వివృద్ధనిజతనునిరుద్ధనిశ్వాసపథః కృచ్ఛ్రాన్నిర్భిద్యమూర్ధానముప రచితప్రయాణేషు ప్రాణేషు తేనైవపథాసుహృదస్తమదరాద్భవాద్భక్తజ నాని వార్చిరాదిపథేన సముద్ధరన్నిర్జగామ।

నిర్గచ్ఛన్నజగరతుండకందరాంతై
ర్నిర్భిన్నైకైసహావిపినేఽర్భకైర్ముకుందః।
ఆపేదేసముదుభిర్విధుంతుదాస్యా
త్సాదృశ్యంవియతివినిర్యతస్సుధాంశోః॥ 28
పిదధదధచిరాయశుష్కమంగం
గళితకృతాంతకరాసి కోశశంకామ్।
అతికుతుకజుషాంవ్రజార్భకాణాం
ప్రవిలసదంతరకేళికాగుహాఽసీత్॥ 29

తతః కదాచనప్రాతరభినవవిపినలోకన కౌతుకాద్వత్సచయాంశ్చా రయంతోఽతిదూరం బాలాఃస్వచనరమణీయం కాసారతీరమాసేదుః।

తస్యచ ప్రతరపరుషతర మరాళనివహతయా దుకూలపరిమృజ్యమాన వనదేవతాపదగ్రైః భ్రమమర్పయతస్సమంచిత పతనోత్పాతైర్నైశ్చంకరీకమహైః

పద్మినీప్రేర్యమాణకేళీగుళికాజాలైరివసాయంసమయ సంకుచత్కుశేశయ గృహీతతిమిరోత్తమిస్రైర్మనోరమస్యవీచీశయోత్సారిత నిశాపతితతతమస్సందోహవద్దర్శనీయా విరళశైవాలసంఛాదిత ప్రాన్తస్య పులినతలేనిహితశిక్యాభరాః పరివార్యకృష్ణముపవిష్టావల్లవాః పల్లవాదిభాజనోపహిత వివిధరసోదనాః ప్రాక్రమన్తభోక్తుమ్।

భుంజత్సు తత్రౌదనమర్భకేషు
కలస్వనాంచ ద్విజబాలభూజాః।
బభుశ్చలత్పల్లవకైతవేన
ప్రసార్యపాణీం స్తదివార్థయన్తః॥ 30

ముఖాని తేషాం దధిబిందుసిక్త
రదాంబరాణి వ్రజబాలకానామ్।
సముల్లసత్ఫేన లవాంతరాళ
నవప్రఫుల్లాంబుజకాన్తి మూహుః 31

తస్మిన్వనే వనట ద్వితతాళిహాహాను
ధూమేద్విజశ్రుతిసుఖస్వరభాజికృష్ణః।
చంచత్ప్రవాళీహుతభుజ్నిహితంప్రియోక్తి
మంత్రంరసాదివ హవిర్బుభుజే తదన్నమ్॥ 32

ఏవమాహార రసలోలుపేషుగోపబాలేషుదూరమపసృతాన్వత్సానన్వేష్టుం స్వయమేవభగవాన్కబలపాణిః పరిక్రమ్యనాపశ్య ద్విచిన్వంస్తాని తస్యగోపబాలాన్।

విజ్ఞాయచేతసి తదాకమలాసనేన
వత్సవ్రజాపహరణం కృతమబ్జనాభః।
సూనోరకృత్రిమ మనోరమమౌగ్ధ్యలీలా
సందర్శనాత్స్వమతి ధన్యమమంస్తనందాత్॥ 33

తదిచ్ఛయాతూలికయేవ రాగ స్తనుర్ముకుందస్య మహామహిమ్నః।
గోవత్సగోపార్భక వేణు వేత్ర శిక్యాదినానాకృతిభాగ్బభూవ॥ 34
ఆకారచేష్టాదిభి రేషు తేభ్యోనాశీద్భిదా శ్రీరమణాత్మకేషు।
వ్రజేతదానీంజననీజనస్య ప్రేమాపిపూర్వాభ్యధికోబభూవ॥ 35

అథ చతురాననో నిజసదనమాసాద్య తత్రకమలాసనాసీనేన చతురాస్యేన లంభితవాసరశశాంకదశస్సవిషాదమపరమివాత్మానం మన్యమానః పునరాససాదబృందావనపరిసరం తత్రచపూర్వవదాభీరబాలైరమమాణం రమారమణమేనమవలోక్య చిత్రీయమాణవమానసే కమలాసనే॥

శ్రీవత్సాంకాఃకౌస్తుభోద్భాసమానా।
స్తాపించాభాః పీతకౌశేయచేలాః।
ప్రోద్యద్భాస్వన్మౌళయశ్శంఖచక్ర।
భ్రాజస్సర్వే వత్సపాలాబభూవుః॥ 36
లీలాలవాకలనలోలు పధీర్విధాతా
శౌరేర్మహిమ్నివిత తే సతివిస్మితస్సన్।
అంగీచకార ఘనసీకరపానలోల
ధారాళిసంక్షుభితచాత కపోతభంగీమ్॥ 37

తతోవిజ్ఞాయ తత్పూర్వమచ్యుతలీలాపరిస్ఫురితమపర్యాప్తపాటవేనాపి శివతాతింనుతిముపతన్వతావాత్సల్య భాజనేనకమలయోనినా ప్రత్యానీతైస్తాయాంవశాదవితైకహాయనకాలతయా కౌమారేవయస్యాత్మనా విరచితమఘాసురనిధనం పౌగండేమన్వానైస్సవత్సైస్సర్వత్సపాలైః కృష్ణశ్చిరమరమత।

గోపబాలనివహైః ఫలలుబ్ధై
శ్చోదితోథభగవాంత్సబలస్సన్
ధేనుకాసుర నిషేవితముచ్చై
స్తాళభూరుహ వనంప్రవివేశ॥ 38

శౌరిర్దదర్శ కుతుకాదవనీరుహాం స్తా
నభ్రంకషాన్వితత పర్ణచయాగ్రభాగాన్।
యేషాముపర్యుడుగణో లభతే నిశాసు
మంథానలగ్ననవనీత లవౌఘలక్ష్మీమ్॥ 39
పత్రవ్రజాన్తరలసత్ఫలపుంజతాళ
వృక్షాగ్రసక్తవపుషాం తతిరంబుదానామ్।
నీడార్పితాండ నివహాపరినిశ్చలాంగ
విస్తీర్ణపత్రవిహగ భ్రమమాతతాన॥ 40

పిహితదళ కదంబలంబిదేహాం బుదరుచిరై రవనీరుహైర్వనీసా।
అమరనిహతయాతుధానసేనాధ్వజనివహోల్లసితాంతరేవ రేజే॥

తత్ర బలస్తాళతరుప్రకరం ప్రకంపయన్నిజభుజబలేన పునరాసురశిరోభిరాపూరయిష్యన్నివ తదాశ్రయం పాతయామాస ఫలజాలమ్॥

తదానీం పతత్ఫలప్రకర ఘనతరారవ మేదురం నిర్భయగోపార్భక బహుళకోలాహలమస్సహముదీర్ణ బలభుజాబల జంఝానిలాకంపిత తాళ విటపిచయ చటులపర్ణపటలోద్గీర్ణం ధ్వానమాకర్ణ్య సరభసమభిపత్యరాసభవపుర్ధేనుకో రామం చరమచరణద్వయేన దృఢమతాడయత్।

రామస్తు దేవనిగృహ్యచరణద్వయ సరభసనిజభుజభ్రామ్యమాణ రోషభీషణతదీక్షణరోచిషా శారదసుధాకర మధురరుచేరాత్మనశ్శిరముపరచిత పరిధిః ప్రయాణోన్ముఖప్రాణమేన ముక్షిపత్తాళతరోరగ్రే

కథమప్యసురంపురాసరామః
శరజాలేనఖరాహ్వయంజఘాన।
ఖరరూపమముంప్రసహ్యదోర్భ్యా
మవధీద్దాక్షిప్తలలాంగ మేషరామః॥ 41
పర్ణాంతర్గతధేనుకాంగవిగళద్రక్తోరుధారాదధ
ద్విష్వగ్రజ్జువిడంబినీః ప్రవిచలద్విస్తీర్ణవాసస్త్విషా।

అంభోముఙ్నిచయేనసంగతశిఖస్తుంగస్సతాళద్రుమః
క్షోణీపోతవరాంతరాహితమహాస్తంభ శ్రియంసందధౌ॥ 42
మన్నాబలేన బలినాఘునపర్ణమూల
లగ్నాత్మదేహరయపాతితతాళభూజాః।
భృగ్యాస్రజాభువిసురద్విషతోఽవిరేజు
రత్యాయతాజగరవక్త్రగతాఇవద్రాక్॥ 43
తతోరామముకుందౌతౌజగ్మతుర్నిజమందిరమ్।
గోపబాలైఃఫలాస్వాదసంతుష్టైస్తైరభిష్టుతౌ॥ 44

అథ కదాచిత్కాలీయాశీవిషదోషాదివా నీలతనుంముకుళితేందీవరలోచనాముద్వమత్ఫేనాం వికీర్ణశైవాలకేశకలాపాం సుఖపృచ్ఛికాభిరివప్రణయాదుపస్పృశన్తీభిర్మృగీభిరపి తద్దశాదర్శనఖేదాదివానుభూయమానమూర్ఛాభిరుపేతాముపాత్తాళినివహామహౌషధాం జనగుళికైరుచ్చార్యమాణవిహగకులారావమంత్రైః కోటరనివిష్టభుజగఫూత్కారమిషేణోద్వమన్ముఖమారుతైర్జాంగలికైరివమహీరుహై రధిష్ఠితతటాం యమునాం సమయాపర్యటతి భగవతి।

ఫణివరవిషదుష్టం మగ్నవక్త్రాగ్రభాగై
రధికతరపిపాసైర్గోగణైః పీతమాత్రమ్।
వితరదతనుమూర్ఛాం జీవనంతజ్జడానాం
సహచరగుణనిఘ్నం శీలమిత్యాచచక్షే॥ 45

అథదయమానమానసశ్శ్రీకృష్ణోదృష్ట్వైవ గోగణానాహ్లాదయన్యమునాం మునివధూమివ దాశరథిర్భుజంగసంగజనిత దోషవినిర్ముక్తాంచికీర్షుర్వివేశ కాళీయహ్రదం।

తతః,

కలభమివవిలోడయన్నమంభః
పరుషతరంభుజగోహరింనిరీక్ష్య।

సునిశితదశనైర్దశత్యదంగమ్
దృఢముచిరేణబబన్ధభోగదామ్నా॥ 46

పురాంబుధౌయేనసమందరాచలో
వివర్తితో వాసుకిరజ్జువేష్టితః।
సతత్ఫలంకాళియభోగసంవృతో
చరత్ప్రభుస్స్వకృతవానివస్వయమ్॥ 47

తదానీం సముదితవివిధోత్పాత విలోకనదూయమానమానసైరభిపత ద్భిరాభీర లోకైస్తమదరగగరోష్మనిర్వాపణప్రవణైరివ వలమురుత రాశ్రు ధారాదృశః పరితో వికిరద్భిః విలోక్యమానః కృష్ణః ప్రచలితనిజతనుబలశిథి లసంధిబంధం కాళీయమధరీచకార।

ప్రవృద్ధనిశ్వాసమహోష్ణమారుతం
ఫణామణిశ్రీదవరోచిరుజ్జ్వలమ్।
తపంయంధాధోరచయన్భుజంగమం
నవోదితాంభోదఇవోదితోహరిః॥ 48

వ్రజాటనాలగ్నరజోవ్యపోహితుం
కమన్నివాంఘ్రీతదురూపలేప్వలమ్।
చిరంమనోహారిణియామునహ్రదే
ననర్త శౌరిః ఫణివర్యమూర్ధసు॥ 49

తత్ర హ్రదేహరిపదాంబుజచారుపార్ష్ణి
సంఘర్షధౌతఘనమానమదావలేపః।
కాకోదరోఽప్యతతరంవికసద్వివేకో
నారాయణంతమనఘం శరణంజగామ॥ 50

అక్లిష్టైరివయామునైర్విరచితాశ్శ్మైవాలమీనాంబురు
ట్చక్రావర్తమృణాళసైకతవరైస్సంయోజ్యవిమ్యల్లతాః।

తత్పత్న్యౌలసమానమహాళినయనాస్యోరోజనాభీభుజ
శ్రోణీభారభృతోయయుశ్చశరణంనాథాభయాయాచ్యుతమ్ 51
భీత్యాప్రాహదేఖగకులాధిప తేంగమ్యే
శాపాన్మునేఃకృతసువాసఘహింకృపాళుః।
శీఘ్రాహిమైరనఘమాత్మపదాబ్జచిహ్నై
రత్నాకరార్హ్వనిలయంతమమంస్తశౌరిః॥ 52

అథనియోగాద్భగవతస్తదీయ చరణవలినావరుగ్ణవపుషంపంచ శరశరాహతమివావిర్భూత సాత్త్వికభావంప్రాణనాథ మాసాద్యభుజంగాంగనాస్సుహృష్టాః క్వచిత్తూలికాలలితపాండురడిండీరవితతిపరిష్కృతంక్వచిదగరుధూమశ్రేణీవిడంబికాదంబినీకలితం క్వచిత్పరిచారికాంగనాభిరివవిద్రుమలతాభిరశూన్యాభ్యన్తరంక్వచిద్వికీర్ణశుక్తి ప్రసృతైర్మౌక్తికవిసరైః కుసుమసమూహైరివవికీర్యమాణ మనతిదూరవిలంబినోల్లాభనిభేన జీమూతమండలేనవిభాసితోపరిభాగమంతర్నిమగ్నశిఖరిభిర్దృశ్యమానశిఖరైఃకిసలయశంకాకరకురువిందమరకత మరీచిభిరుచ్చరన్నీరపృషద్వితతి మంజరీమనోహారిభిరాస్థాపితైరివకృత్రిమద్రుమైరలంకృతం కేళీనిలయమివసలిలనిధింవివిశుః॥

తదాజగచ్చక్షుషిపశ్చిమాద్రి
భూజాభిఘాతోల్లసితారుణిమ్ని।
నిమీలితేసాంద్రతరావిరేజే
పక్ష్మావళీవప్రసృతాతమిస్రా॥ 53
అస్తాచలేపతితమర్కమణింవిచేతుం
తద్దావదగ్ధవనరాజిమషీవిధాత్రా।
భచ్ఛిద్రశాలినివియత్తితఔనిధాయ
ధూతాపతజ్జగతిసాంద్రతమశ్ఛలేన॥ 54

తతః,

కాళిందీసరితో వినిర్గతమముం కాళ్యా ఇవేమం హరిమ్।
ప్రాప్యోష్ణర్నిశిహర్షగద్గదశిరశ్శ్నాన్తాస్తటేవల్లవాః।
రాత్రౌతత్రసమావృణోద్దవశిఖీతాం సర్వతస్తం రయాత్
తన్త్రాణాయససల్లకీకిసలయప్రాతంకరీ వాఘసత్ ॥ 55

ఏవమత్యచ్ఛతాహ్లాదనిర్ఝరైర్వ్రజవాసిభిః క్రీడతి శ్రీమహోనాధేశపర్తు రుదజృంభత॥

జ్వలతాండవకేలినాంతపర్తా
చతురాశేతరణేశ్చమధ్యదేశే।
చరతిస్మతపోనవాంబువాహో
చ్యుతసాత్రాతకరణాయవాసరోఘః॥ 56

ఉదగ్రదావాగ్నిశిఖోదయాద్రి
ఘుస్ల్యాహితేంమచ్ఛలతారకుంభాత్।
సముచ్చరత్క్రీరితరంగిశంకాం
జ్యోత్స్నాతతానాతితరాంనిశాసు॥ 57

అగృహీతజలం చిరాన్మధుద్వి
ట్పదసంసక్తగృశాంమహాతపోగ్నః।
దివిధూమ ఇవాబభౌ సమూహో
రజసాం చాతకసద్విజవ్రజానామ్॥ 58

తిగ్మాంశుర్బతవల్గతృష్ణికాచ్ఛలేనా।
దత్తాంభస్సుపదికైరైఃపిపాసయేవ।
ఛాయాగాఢపవనభూరుహాంచతాపా।
న్మధ్యాహ్నే జలపరిపూర్ణమాలవాలమ్॥ 59

ఏవమతిభీష్మేపి గ్రీష్మే వన్ద్మినీపరిష్వంగసంక్రాంత సౌరభశీకర శ్రమజల వాహినిసాపరాధ ఇవ కామిని మందం మందం విశతి సరస్తరంగమారుతైః ఖండితాభిరివ ప్రస్ఫురితాధర పల్లవాభిరుదంచితకోకిలకుహూరావో పాలంభ

వాగ్భిర్లతాభిరుల్లసితమసంముక్తవసన్తంరామకేశవవిహారసదనంబృందా
వనమరాజత॥

సరామకేశవాబాలా రేమిరేఽథముదైకదా
వాహ్యావాహకతాహేతుక్రీడాకృతజయాజయాః॥ 60

లసత్తాసపక్షప్రలంబనామ్నా
సహబాలైఃకుటిలాశయేనరామః।
వహతాసురవైరిణాలలంబే
ధృతకైలాసమహీధ్రరావణశ్రీః॥ 61

తదనువియతినీతోంఽసమారముచ్చైః
కరతలహతశీర్ష్ణాస్సృక్స్ఫురీతేతరంగే।
దవహుతహవకీలావ్యాకులేపూర్వశైలే
హిమకరఇవరామఃకోమలశ్రీశ్చకాశే॥ 62

దైత్యేహతేఽథబలినాహలినాప్రహృష్టా
గోవర్గముగ్రతరసాధ్వసమార్గమాణాః।
ముంజాటవీముపయయుస్సకలాశ్చబాలా
స్తానావృణోద్దవశిఖీవిలిహన్వనాని॥ 63

ఆర్తాస్తేశరణంయయుర్హరిమసౌసంమీలితాక్షాన్కృతమ్।
కృత్వాపీతదవోఽనినాయసకలాన్భాండీరభూజంక్షణాత్॥ 64
తత్రోన్మీలితలోచనాస్స్వవిపదంముంజాటవీసంగతాం
స్మృత్వాస్వప్నకథోపమాంముహురమీసర్వేఽభవన్విస్మితాః॥

తతస్సముదితమేదురముదిరసముదయావలోకన ముదితసమదమయూ
రారావముఖరితహరిన్ముఖోనిరంతరాసారశీతోదంచితరోమాంచవత్ప్రరూ
ఢదూర్వాంకురనికరబంధుర వసుంధరో ఘనాఘనకబళితకిరణమాలిని ని
రాలంబకాందిశీకమరీచినిచయప్రతిమైర్నిజదాహభయాత్త్రోపిషితమంబు
ధిసలిలంరసయితుమనుధావమానబడబానల శిఖాసందోహసందేహావహై

ర్జలధరేంగాలపటలసంఛాదితమిహిరహసంతి కాయంత్రనిస్సరజ్జ్వాలాజాల సదృశైర్విద్యుదున్మేషైర్విద్యోతితదిగాభోగ స్తటిత్సతా పరిణయోత్సుకాద్య దభినవాంభోధర దాశరథికరాకృష్యమాణత్రుటదింద్రాయుధేశానధనుస్సం రావభైరవేణవర్షచ్ఛలేనవిలయోదకస్రావిణో జీర్యదజాండస్యనిబిరీసవారి గాయసపత్రసంధుక్షణవ్యగ్ర సురకలితకీలోపఘుష్టనధ్వానానుకారిణా గగ నార్ణవకల్లోలనిస్వనేనగర్జితవ్రా తేనకాముకజనవితీర్ణకామినీ స్వయంగ్రా హసుఖస్సరభస సముదస్యమానాభ్రమండల దూష్యాకృష్యమాణరజ్జునిక రాకారైస్సాయకనికాయైరివసు నాశీరశరాసనానురూపం రోదోంతరని షంగమాపూరయద్భిరాసారైరాప్లావితమహీమండలో నంద నందనవ్యా పాదితానాం యాతుధానానాం వివృతవదనానామాకృతిమభినయద్భిరివ కుసుమితైః కేతకీకన్దైరశూన్యోపశల్యకో వికచమాలతీకుటజకదంబామోద మేదురోపవనైః పవనైర్వితన్యమానమనోభవసంరంభో వర్షారంభస్సముద జ్జృంభత॥

తత్రాభ్రపల్వలచలత్పృథువారివాహ
వాహారిసంఘుచకితైర్వారిభిర్వారిద్భిః।
తిగ్మద్యుతిఃక్వచననీతఇవాతిదూరమా
సీద్దృశామవిషయోబతదుర్దినేషు॥ 66

ప్రపాకులాయేష్వతపేమహాంభః
కుంభాహ్వయాయేస్మచరంతిడింభాః।
అంభోముచస్తేథముదాన్తరిక్షు
విహారదక్షాఃపరితోవిచేరుః॥ 67

ఘ్నంతోజనౌఘంకరకోపలైర్ద్రాగ్
ధావత్యముష్మింస్తరుణాంబువాహాః।
ఉచ్చైర్వసన్తిస్మలసద్బలాకా
రదావళీశ్రీస్తనితారవేణ॥ 68

మలయతుహినశైలౌజంభభిచ్చాపకోటి
ద్వయనిపతదనూనాసారమధ్యాత్తశోభౌ।
అతిభరనమితోచ్చైర్వీవధస్ఫారశిక్యోల్లస
దురుతరపేటీవిభ్రమంప్రాపతుర్ద్రాక్॥ 69

తతః,

ద్రుతతరగతిభాజాంపంకిలానాంనదీనాం
జలదసమయబాల్యైర్విస్సరత్యాహితశ్రీ
కమలముకులవక్త్రోరుట్సమున్మేషహేతు
స్సపదిశరదభిఖ్యంయౌవనంప్రాదురాసీత్॥ 70

నిర్మలంభృశమశోభతసుభ్రై
రభ్రమభ్రశకలైరుడుజాలైః
బింబితైరివలసచ్చలగుచ్ఛైః
ఫుల్లకైరవచయైరవనిస్థైః॥ 71

క్లిన్నాన్యంబుభరేణకాలరజకిశ్లక్ష్ణానిదిక్పుభ్రువా
మంభోముజ్మలినాంబరాణిరుచిరంసంక్షాళ్యశైలవ్రజే
ప్రాప్తస్వచ్ఛరుచీనితానిసపదిప్రాంచద్వియచ్ఛాద్వలే
ప్రాయశ్శోషయతిస్మచంద్రకిరణస్తోమైర్గుణానున్నయన్॥ 72

గిరయోంబభురుచ్చతోయదై
ర్నిజధాతుద్యుతిరూషితైర్యుతాః।
పరుషాశనిపాతజవ్రణా
హితసాస్రుక్పటబంధనాఇవ॥ 73

మన్యేప్రావృషిసాంద్రతోయదచయవ్యాజేనరత్నాకర
స్యాధఃపంకభరంనిధాయకుతుకాదభ్రేశరావేవిధిః।
ఆసారైరసకృన్నితాన్తబహులైరక్షాలయత్తత్క్రియా
త్తత్రప్రాప్తరుచస్తదంతరగతాస్తారాఇబభుస్తారకాః॥ 74

ప్రబుద్ధమధువైరిణేపరిహృతాంబువాహచ్ఛటా
పిధానమవహన్నభస్స్ఫటికదర్పణోదర్శితః।
నిజాన్తరసముల్లసత్ప్రతిఫలస్యతస్యాతసీ
ప్రసూనరుచివిద్విషాఘనతనుత్విషాశ్యామతామ్॥ 75

తదానీమభ్యక్తస్నాతాయామివవర్షాపగమనిర్మలాయాస్సదృస్సమంచితకాదంబకదంబముకూలధారిణ్యాః ప్రసన్ననళినాననాయాః ప్రసార్యమాణమధుకరనికరచికురాయాంయమునాయాః పరిసరారణ్యేషుకరమురళీనాదసముల్లాసితవల్లవీస్వాన్తేకిమిహాకిలతరుణీ వేషవితీర్ణసుధాతర్పితసురయువాహరిస్తరుణశ్రవణపుటపేయేనామృతేనసురయువతీః ప్రీణాతీతివనదేవతాభిస్సాదరమీక్ష్యమాణేరమమాణేరమారమణే॥

పులకితతనురుల్లలాసకామా
న్మనసినిధాయహరింతతిర్వధూనామ్।
తనుతరనిజరోమరంధ్రనిర్య
న్మరకతకోమలతత్తనుప్రభేవ॥ 76

అతనుతకుసుమేషురంగానాం
వివిధమనోరథకేళిలోలుపానాం।
శ్రమజలకణమౌక్తికాళిభూషాం
విలసితపాండిమచందనానులేపమ్॥ 77

వికసితనయనోత్పలాశ్రమాంభః
పృషదుడురాజవిరాజితాలతాంగ్యః।
అకలితవిధుసంగమాస్తమిస్రా
ఇవనిశిమోహాతమోవృతావిరేజుః॥ 78

ఆలింగ్యశౌరిమదయంప్రణయేనసద్య
శ్చిత్రార్పితంహృదయలగ్నతదాకృతిస్తమ్।

దృష్ట్వా చిరాత్ప్రియతమం తమమం స్తకాది
స్మర్గామనోనిలయమేవబహిస్స్ఫురన్తమ్॥ 79
అయే నయనమార్గాన్తికం హరిమిహేతి రామాశుకీం
వదన్త్యథవిలోకితారహసికాచిదాళ్యాహరాత్।
అపిశ్రుతమయిత్వయా వదదియం యదేతద్వచః
కుతోఽధిగతవత్యసావితిసవిస్మయోవాచతామ్॥ 80
బద్ధ్వావచూడాకలితం విధాయ
తమాలమత్యాదరమీక్షమాణామ్।
ముగ్ధాము వాచస్మితపూర్వమన్యా
నయాస్యశాఖాం మురళీమయీతి॥ 81
ముఖకమలదిదృక్షోత్కంఠితానాం మురారే
ర్దృగళిసముదాయానామగ్రతఃపక్ష్మలాక్షీ।
కరనిహితకపోలావిక్షిపన్తీవ గేజే
నఖరుచికుసుమాఘూర్ణా గ్రీవనోదాయ కాచిత్॥ 82
అనాయి రమ్యాశరదాభిరిత్థం
బద్ధానురాగాభిరధీరదృగ్భిః।
ధ్యానావధానక్షణమాత్రలభ్య
ప్రాణప్రియాలింగనసంగమాభిః॥ 83
మహాత్యముష్మింత్సరసీవపద్మ
రాజద్విజోదంచితసూక్తిహృద్యే।
కావ్యేన వే భాగవతే ద్వితీయ
స్సర్గస్తరంగస్స్వబకోపమోగాత్॥

ఇతి భాగవచంప్వాం ద్వితీయస్తరంగస్సమాప్తః.

శ్రీ

చమ్పూభాగవతం.

—⁐o.⁐—

తృతీయస్తరంగః.

అథేప్సురాభీరకుమారికాజనః

పతింహరింప్రత్యహమూర్జితోద్యమః।

సమర్చ్చయంత్సైకతభద్రకాళికాం

చచారభక్త్యాయమునాతటేవ్రతమ్॥ 1

తతస్తత్రనిర్దయపరీరంభలాలసవైమానిక మరున్నారీపయోధర గళిత హారతారానుకారిభిర్నీహార బిందుసందోహైర్దంతుర శాడ్వలోవితతశీతి కావశ వేపమానరదనఛదాభిరివపవమానకంపిత పల్లవాభిర్వల్లీభిస్సముల్లాసి తకాననఃకుసుమశర జైత్రయాత్రావసరవిసృత్వర నాశీరరజోరాశిసందేహా వహేనహిమవిసరేణపిహితదిగంతరోహేమన్తసమయస్సముజ్జృంభత॥

స్ఫురన్తియస్మిన్మిథునానిగాఢతరోపగూఢానిపరస్పరేణ।

రోమాంచదంభాన్నిశిశీతజాతైస్సంయోజితానీవమనోభవేన॥ 2

క్షిప్రంప్రయాత్యపరవారిధిమార్వవహ్నా

శ్శీతార్దితోహనిసిసేవిషయేవభానుః।

రాత్రిస్తనోతిహిమసంహతిపీడితేవ

యస్మిన్వియోగివిరహాగ్నిచయంసమిద్ధమ్॥ 3

తస్మిన్నేకస్మిన్దినేహరిః ప్రసన్నమనామనాగాగత్యావిదితపదన్యాసమ న్తికముపేత్యనిరన్తరలతాన్తలతాన్తరిత నిజాలోకో విలోకయన్నత్యాదర

షావగాహనోద్ధృతానాంవాహినీరోధసివి ముచ్యమానాంబరాణామాభీర
బింబాధరాణాంనికురంబంనర్మసఖమేవమువాదీత్ ॥

సఖేపశ్య।

కాళిందీనికటేకలోరువలయక్వాణంజహద్వాససాం
కాన్తానాంవళినాభ్యురోజమతులంహారచ్ఛవిచ్ఛద్మనా।
స్వాసందర్శనవంచితైః ప్రకటితాత్మోపస్యకీర్తిర్హ్యసౌ
భంగావర్తరథాంగపూగఇతివాఃపూఃసంపిధత్తేతరామ్॥ 4
చేతోమృగాః స్తనమహీధ్రచరోజిఘృక్షుః
యూనాంపురోరుచిరరోమలతైకపద్యాః।
కాంచీమణిద్యుతిలసత్కుసుమైఃపిధాయ
నాభిచ్ఛలావటమిహాస్త్యతనుఃకిరాతః॥ 5
పశ్యోరవోదధతినిర్గళితోపరిత్వ
గ్రంభాశ్రియంఘనపటీవిరహాదివాసామ్।
కించాస్యరోమలతికాహ్యదిరాద్విముక్త
నిర్మోకనీలభుజగీతులనాంలభన్తే॥ 6
కాళింద్యసావసహమానమనాస్సపత్నీ
జాతాసుపర్వసరిదంబరవాహినీతి।
మధ్యాంబరేష్వవిలసత్తనురోమరాజి
వ్యాజాదివాపజనిమాయతలోచనానామ్॥ 7
నిర్ముక్తేపటవార్ధికాంబుపటలేకాంతానితాన్తోల్లస
ల్లావణ్యాచ్ఛజలాః కుచాబ్జకలికోన్మేషస్ఫురత్కాన్తయః।
రోమాళిద్యుతిశైవలాంకురభృతస్సద్యోఘనప్రస్ఫుట
ద్రోణీసైకతమండితాశ్చశరదీవాలంస్ఫురన్త్యాపగాః॥ 8
విశతియువతిసంఘేవారిపూరంసలీలం
కరజితమతిభీత్యాకంపతేపద్మబృందమ్।

ద్విషమరసిజనేత్రా తాః-తరాకోకమీనా
వళిగియమతిదూరంయాదిసద్య స్తటిన్యామ్॥ 9

ఇత్థంనిధ్యాయతిభగవతివాహినీమవగాహమానామానిన్యస్సరయము చ్చలత్తరంగ కలకలోత్పతితాల్లపననళిన భేదగ్రహపటుతయోత్సృతోమ ధుకరకులాతాః-తరాస్స్వలోచనమ్యుతిభిర్ది వాషిపవనచలిత వికచకువలయ సనాథమివసలిలపూరంవిదధానాః ప్ర .లకరపల్లవైగుద్వేలకలాలాపకోకి లరుతైరువంచితనఖమరీచిమంజ భిగాంగోలచికురమధుకర నికరైరుజ్జృంభి తనిశ్వాససురభిమారుతైర కాంఃడపసన్నాడంబరంతన్వానా స్తమిస్రాగతా ఇవతా రేజుః॥

తదానీమ్।

క్షిప్ర స్తంనిజమురు కేశపాశమేకా
మన్వానాస్వమనుగతంమిళిందబృందమ్।
విత్రస్తాభ్రమతతరమాపపాతమాధ్యా
దాళీభిఃప్రకటితహాసమీక్ష్యమాణా॥ 10

తాడితాయువతిభిఃకరాహితై
ర్వారిభిఃబహుతరంరుషాకులా।
తాఃప్రహర్తుమపరాహసమ్యృతా
ఫేనసంహతిధియాంకరంన్యధాత్॥ 11

బింబితాంస్వదృశమంబునిస్ఫుటం
ప్రాన్తచారిశఫరీధియాంవధూః।
పాణినాకలయితుంసముద్యతా
కాప్యభూత్ప్రహసితాసఖీజనైః॥ 12

ముకుళితనయనాక్ష్ణాత్ప్రసంకల్పక్లుప్త
ప్రియతమపరిరంభాకాచిదున్మీలితాక్షీ।

స్తనజలరుహకోశేహంసచంచూక్షతంత
న్నఖపదమితిముగ్ధాసాదరంపశ్యతిస్మ॥ 13
అరుణాంశురుచింవహోదితాంకుచయుగ్మప్రసృతాంనితంబినీ।
ఘనకుంకుమరాగశంకినీముహురక్షాళయదార్ద్రవారిభిః॥ 14

ఏవమంబువిహారహారిచేష్టా ప్రవణస్వాంతా స్వాభీరకాంతాసు శౌరిర్ని
భృతపదన్యాసముపసృత్యసత్వరమపహృతతదీయవసనస్సమీపగతం నీపమా
రుహ్యాకలరవముచ్చైర్హసతిస్మ।

తేనయుగపదావర్తితాననంమానినీబృంద మభిమిహిరముత్ఫుల్లకమల
మివనళినీవనమరాజత।

హరిమంబరతస్కరంతరో
స్స్మయమానంజలపూరసంస్థితాః।
అభిజఘ్నురివైణలోచనా
శ్శఫరీభిర్వలమానదృక్ఛలాత్॥ 15
హరిహసితసితస్తదూర్మిహింజాకృతినిజపుణ్యధియంతత్రానతాసాం।
ఫలమభిలషితంయదగ్రభాగేభ్రమతతరమచ్యుతరూపమావిరాసీత్॥
వినమితవదనాబభూవురుచ్చై
ర్విటపిగతంసుదృశోహరింనిరీక్ష్య।
అథపయసివిలోక్యబింబితంతం
ముకుళితలోచనపంకజాహ్రియాఽసన్॥ 17

తదానీమ్॥

నాభిదఘ్నమభవన్నతభ్రువాం
యామునంసలిలమంతరీయతామ్।
ఉత్తరీయమనురూపముల్లస
త్కేశసంహతిరభూద్విసారితా॥ 18

ప్రతిభంగవిరాజదాత్మబింబా
హితసాన్నిధ్యసుఖోదయ స్తదానీమ్।
నిజదక్షిణతాచ్యుతిం న లేభే
భగవాన్పక్ష్మలలోచనాసు తాసు॥ 19

సరిశప్రతిబింబమాత్మన
స్తరుపత్రాంతరితస్యవీక్ష్యసః।
జలధౌవటపత్రసంహ్నృతాం
హృదిసస్మారహరిస్స్వకాంస్థితిమ్॥ 20

తాస్సముద్వేలలజ్జార్ణవతరణేత్రరణేరభావమేవ కరణంమన్వానాస్సక్రుణంపంచశరకల్పిత మాయాతిమిరసంవృతాఇవవితతకచనిచయసంఛాదితవపుషఃపరస్పరమేవమూచుః॥

తరుగతహరిదేహేయత్రదృత్రంద్రుశ్యతేత
జ్జలగతహరిబింబేప్యత్రకింస్యాన్నతత్ర।
తదిహహరిద్రుగజ్ఞేఛాదయామఃకరాగ్రై
స్సహిమహురఖిలాషాద్వీక్షితుంనాలమస్మాన్॥ 21

ఏవమారచితవివిధముగ్ధాలాపాస్తాస్సం స్తంభితలజ్జాస్సవినయమిత్థంభగవతేవ్యజిజ్ఞపన్

అయిసకలజనమర్యాదాహేతుభూతనిజాజ్ఞస్యరాజ్ఞస్తనయోభవాన్పరిపాటింస్ఫోదితాంజలధిరివవేలాంలీలయావిలంఘయతియదికస్మైతత్రఫధయామోనఖలువిలాసినీనాంస్వైరవిహారోచితం స్నానతీరంభవాద్రుశామాకలనీయంతత్రవసనాపహరణమిత్యసంభావనీయంనను॥

కించ,

వికసితసితమంజరీసమంచ
న్మధుపసులేనవకుంజమంజులేఽత్ర।

త్వయివసతిచిరంసహాంగనాభిః
కలయతిహాన్తవృథాన్యథాహిలోకః॥ 22

తత్ప్రసీదదేహివాసాంసీతి।

తతః।

వదన్ప్రతివచస్తాభిర్వ్యలోకిసశుచిస్మితః।
గర్జన్నవసుధావర్షీఘనాఘనఇవోదితః॥ 23

అయిభగవతీభిర్వ్రతదీక్షాయాంవివసనస్నాయీంభిర్మహాన్ఖలుదేవహేళనమాచరితమ్।

తతః।

నిటలఘటితచారుపాణియుగ్మా
భజతమమాన్తికమాశుసన్నతాంగ్యః।
వసనచయమముందదామ్యహంవో
మమనతిరాగసినిష్కృతిర్హిలోకే॥ 24

తతోనూనమవికలవ్రతవిధయోభవిష్యథేతి।

తదాకర్ణ్యలలితతరరచనంవచనంభగవతస్తదేకోపాయలభ్యత యాచవసనానాంలజ్జాలలితచేతనోపివాహిన్యాః కామిన్యస్సౌదామిన్య ఇవకాదంబిన్యానిర్గత్య కరకిసలయపిహితోరుమూలాస్తరుమూలమాసాద్యప్రణేమురళికఘటితాంజలిపుటాః కృష్ణస్తాస్సస్మితమేవమవదత్॥

నిటలఘటితచారుపంచశాఖాన్యయిసుదృశోవదనానివోవహన్తి।
సపదితనువిలగ్నపారిజాతద్రుమకిసలైస్సుముగ్ధతేందులక్ష్మీమ్॥

మన్యేమృగీనాభిమిమాంపపాసు
గ్వాపీధియానాతిసమీపమాప।
ఇత్థంనచేన్నారుతరోరుమూలే
ఘుగాంకపపప్రకటఃకథంస్యాత్ 26

యథాయథముపగృహ్య తామితివితీర్యాసివయనిచయ మచిరాచ్ఛరద్ర జనీషుసఫలాభిలాషాస్సంపత్స్యథ్వ ఇత్యాచక్షాణ శ్శౌరిః।

యయురథనిజమందిరాణిలజ్జా
నతవదనాస్సవిలాసమందయానాః।
విటపిషువసనాంచ లేవిలగ్నే
హ్యాదిపరిశంకితకృష్ణకర్షణాస్తాః॥ 27

తతః।

కాన్తారేపునరాగతోత్సుక వధూకాంచీరవాశంకయా
కాళిందీకలహంసనాదమసకృత్సానోదమాకర్ణయన్।
రేమేబంభరసంచయేస్థగయతిద్రాగ్వీరుధాంమంజరీ
స్తాసాంకేశచయాన్స్మృతాంకుచరుచంశౌరిస్స్మరంశ్చేతసి॥ 28

అథకదాచననిభృతమధువ్రతరాజివిరాజితేవికసితకుసుమవిసరేవిసారి తద్దృగ్భిర్వాచాలైరనంగ మహారాజాజ్ఞాలేఖవాచకైరివకోకిలకుహూరుల్లసి తేనిరస్తజరత్పలాశనివహావకుంఠనాభిరాలోలమధుప శ్రేణీవేణీభిరాకం పితకిసలశయాభి రారభ్యమాణాభినయాభిరివలతా నాటికాభిరభిరామే మనోహరేందిందిర వందిగానేవసంతసామంతాస్థాన ఇవవనేబాలరసాల తమాలవకుళజాలక మాలోకయన్కృష్ణస్స్వైరం నర్మసఖమేవమవో చత్।

అళికాంతతిలకలసితామంజు
లతాధ్యారసాలసహితేయమ్।
స్ఫురతితరుణీవచంచత్కల
కంఠరవేవమాధవీభూమిః॥ 29

సఖేలతోత్సంగతానవోదితా
స్సుమాంబరాంతర్విటపస్తనంధయాః।

చలత్ప్రవాళోల్లసదంఘ్రిపాణయో,
రుదన్తి లీనభ్రమరారవచ్ఛలాత్॥ 30
గాయన్తి యన్మంజుపికీపురన్ధ్ర్యో
రణన్తి భృంగావళిశృంఖలాని।
మన్యే వనీ తన్మధుబాలకస్య
డోలోత్సవం నూతనమాతనోతి॥ 31
వ్రజవామదృశః పటైస్స్వకీయై
స్సమమాదాయ గతా మనో మదీయమ్।
అసమక్షహృతాంబరస్య చేతో
హృతమాసీన్న మపశ్యతస్సుదృగ్భిః॥ 32
విచకిలకుసుమాని లీనమత్త
భ్రమరకగుచ్ఛవిభాసురాణ్యమూని।
విదధతి భయముచ్చకైః పృషతా-
స్సపది విషాక్తముఖా ఇవ స్మరస్య॥ 33

తదేనముద్గీర్యమాణ మంజరీడిండీరం మరవగాహముదన్వన్తమివ వసం
తమతీత్య సంకేతవేళాం కథమాసాదయామీతి చిన్తాం వితన్వతి భగవతి గో
పాలాస్సమేత్యైవం వ్యజిజ్ఞపన్॥

ప్రాచ్యానిస్సరతి క్రమతం విలసితాలోకే రవౌ బాలకే
పశ్చాద్భాగముపాగమన్నతితరాం ఛాయాహ్వయా బాలికాః।
మధ్యం ప్రాపిపిషేతు మేతి నభసస్తాస్సంకుచంత్యంజసా
గోపీభిస్త్వమివైష ఖేలతి సఖే ఛాయాభిరర్కోఽధునా॥ 34

తదితమాధ్యందినాతపసమేధితాం నః క్షుధమపనయేతి।

తతః కృపాళుర్భగవాన్నాతిదూరే క్రతుశాలాః ప్రదర్శ్య తత్ర గత్వా యూయం సాగ్రజం మామిహ వనస్థమావేద్య ధరణీసురాన్యాచతాన్నమితి ప్రాహిణోత్।

తే చ తం దేశమగమన్।

సరస్సు యత్రాంబురువాణిసత్ర
భుక్తామితాజ్యాదిహవిర్భవౌష్ణ్యాత్।
ఆకంఠమగ్నామరపుంగవానాం
సముల్లసంతీవముఖానిభాన్తి॥ 35
సకృద్దివియత్రతధూమరాజి
ర్వితతాస్వర్గసునాయిదీక్షితానామ్।
క్రియమాణనవేంద్రజాల
స్ఫుటసోపానపరంపరామనీషామ్॥ 36
యత్రాంగనానాంనిజభర్తృదిత్తే
క్షాత్వాభిలాషంసురసుందరీషు।
తదీర్ష్యయాబాష్పముచాంతుధూమ్యా
వ్యాజోక్తయేఖాతిక్రృతావకాశా॥ 37
అస్పృష్టభూమితలపల్లవపాదరమ్యాః
పుష్పాంతరస్థమధుపానిమిషాక్షికాంతాః।
యస్మింలతాస్సురతరుణ్యఇవోల్లసన్తి
స్వాబద్ధరాగరసయజ్వనిరీక్షణోత్కాః॥ 38
ఇత్థమతిమనోరమాయాం యజ్వసవనభువి సవధూకం వసుధామరబృం
దమవలోకయన్త్స్వోవల్లవబాలామనస్యేవమచిన్తయన్॥
అమీసదారాధరణీసురాస్సురా
బలాధరాస్వాదరసాయదీక్షితాః।
ప్రసారయన్తిస్వకరాన్హ్విబింబికా
ఫలాయకల్పద్రుమలతావలంబనాః॥ 39
ద్విజాంగనాలింగనలోలుపోభవ
త్సహస్రనేత్రస్సురాసురాధిపః।
అమూస్త్స్త్రియఃపశ్యతిచేష్షవిష్యతి

స్ఫుటం హి సోఽనేకసహస్రలోచనః॥ 40
మానుషీషు మఘవాకృతభావో
మానుషాస్సురవధూరతిలోలాః।
కామినాం భవతి చేతసి రాగో
దూరవస్తుని సుఖేతరలక్ష్యే॥ 41

తదను ప్రణిపాతపూర్వక మాభీరకుమారాః పృథివీసురేభ్యో నిజాగమనకార్యమావేద్యమానే నైవ తైః ప్రత్యాఖ్యాతా భగవతే తన్న్యవేదయన్।

తత్పత్న్యః ప్రార్థ్యం తామితి భగవతా చోదితా గోపకుమారాస్సంప్రాప్య పత్నీశాలామితో నాతిదూరం సాకమగ్రజేన సంచరన్భగవాన్వాసుదేవస్సానుగః పరిశ్రాన్తస్తద్భవతీర్భగవతీ రస్మన్ముఖేనాన్నమయాచతేతి తాభ్యస్సవినయమాచఖ్యుః।

తదాకర్ణ్య ప్రణయవచనం తాః కిల్పలతా ఇవ చతుర్విధమాహారజాతం సత్వరమాదాయ పరమపూరుషనిరీక్షణోత్సుకా నిర్యయుః।

ధరణీసురసుభ్రువాం హరిద్రా
ద్రవగౌరైర్వపుభిస్సముల్లసద్భిః।
పికసత్స్వరనిమ్నగాసువర్ణాం
బుజలక్ష్మీరవధీరితా తదాఽభూత్॥ 42
తాసాం విలోలాని విలోచనాని
సముల్లసత్కజ్జలభాసురాణి।
ఇందీవరాణాముపహృత్య లక్ష్మీం
లీనాని భీత్యా తమసీవ రేజుః॥ 43
అతనోమదారమనధీతవిభ్రమం
నయనభ్రుతచ్చపలలోచనాతతేః।
ద్విజదత్తధైర్యవరవర్మభేదనా
కృతసాదకామశరచాపసంశయమ్॥ 44

తాపింఛగుచ్ఛసదృశచ్ఛవిశాఙ్గనాభం
భాస్వంతమింద్రధనురంచితపింఛదామ్నా ।
కాలాంబువాహమివతందదృశుర్మయూరీ
మిత్రాణి కాననగృహాతిథిమంగనాస్తాః॥ 45

లసదూర్మికాంతశయసత్కుశేశయే
స్మితఫేనభాజికవివాగుడంబితే ।
తరుణీదృగాళిశఫరీచయారయా
త్సరసీవశార్ఙ్గిణిచిరేణ రేమిరే॥ 46

అంజసాముషి విగర్హితసోమం
యాదవతంవిపః సీమ్నివిశాలే।
కృష్ణవర్త్మకలనోల్లసమానసం
స్పష్టమిష్టఫలమాపవిచిత్రమ్॥ 47

తాస్సుస్మితంభగవానేవమభాషత।
శ్రుత్యంతాలోలదృశాంస్వర్గాద్యాప్తిరుచిప్రయుక్తానామ్॥
భక్తిర్వస్సుధియామివమయినిందితకాంచనశ్రియామాస్తే॥ 48

తద్భగవదర్పితమిదమన్నం పయఃపారావారవీచికోపనీతమివామృతం సర్వసుపర్వప్రీతయేప్యలమ్॥

తద్యాతగృహాన్ప్రతి భ్రాతృపుత్రాదిభివంద్యమానానవద్య నిజచరితామదర్పితధియశ్చిరమనుభూయైహికసుఖాన్యంతేమాముపైష్యథేతి।

తతః,

స్వచ్ఛచేతసిసంక్రాంతఛాయామివమధుద్విషః।
ధ్యాయన్త్యోమూర్తిమబలాయయురాత్మగృహాన్ముదా॥ 49
దృష్ట్వాతాశ్శ్రుతివర్జితాపరమితాద్రాక్తత్కృపాయోగతః।
వాంతాసంగనశాగరిత్రవికలానౌకాఇవాబ్ధేస్తటమ్॥

స్వాభ్యస్తాంముదమానవర్ధనచణాంవిద్యాన్నినింమర్ద్విజా।
యానాసీత్కమలావతేర్భగవతఃప్రాప్త్యైకృపావారిధేః॥ 50

అర్ధైకదాలంకృతగోపయోష
స్సమంచితోచ్చైఃకలహంసఘోషః।
శ్రియంజనానందకరీంపుపోష
పూర్ణోద్విజానామివహైనఘోషః॥ 51

తమాలోక్యకృష్ణస్స్వయమజానన్నివపితరమన్వయుఙ్క్త।

తాత, ప్రముదితవనితాజనవిరచ్యమానసత్వరచత్వరాలంకారోవివిధో
పధావిధానసంభ్రమసంభ్రమదాభీరకుమారపరికల్ప్యమానదధిమధుఘృతాది
వస్తువిస్తారఃకపసుమహోత్సవః।

సప్రాహ।

ద్యాంగామివక్షుధితచాతకవత్సవక్త్రి
పీతంపయోజలధరోల్లసదూధసోయః।
దోగ్ధిప్రజానివహపోషణతత్పరస్సన్
కాలేనితాన్తమవనీజనభాజనేస్మిన్॥ 52

గాత్రేనిఘాతలసిదంబుజబాణజాలః
పంచేషుణేవమునియోషితిబద్ధరాగః।
యోభూత్సహస్రనయనఃక్రియతేఽద్యతస్య
యాగోత్సవోమఘవతస్సకలోపహారైః॥ 53

తదాకర్ణ్యభగవానితరమేవమవాదీత్।
తాతవనవదచలోపజీవినాంనఃకిమనేనతత్పత్రఘాతినామఘవతా॥

యఃక్షోణీధ్రః ప్రస్ఫురత్పత్రవల్లీ
కాండప్రాన్తేగోపబాలేష్వటత్సు।

వక్షోజాతోఘాతధాత్ర్యాఇవోచ్చైః
ర్వ్యాతిప్రీత్యాప్రస్నువత్క్షీరధారః॥ 54
విడంబయన్త్యః కలవేణుగానాం
త్సముల్లసత్కీచకనిస్వనోనః।
సఖైవనమ్రద్రుమభుజఃఫలాని
ప్రయచ్ఛతిప్రత్యహమత్యుదారః॥ 55
హిత్వాతలంవిటపినాంఘనపత్రభాజాం
క్రీడారతాన్బహిరిహాస్కరభానుతప్తాన్।
దృష్ట్వార్భకానసహమానఇవాచలోయ
చ్ఛాయాముదస్యవితతాంబుధరైస్తనోతి॥ 56
నక్తంతటేష్వోషధిజాలమగ్రే
వీక్ష్యోచ్చరత్కీటమణిప్రజాఢ్యమ్।
స్ఫుటస్ఫులింగోత్కరధావబుద్ధ్యా
క్రూరామృగానావతరంతియస్మాత్॥ 57
నిర్ఘర్షయన్త్యఃకలహాయమాన
భల్లూకసంఘోచ్చరవచ్ఛలేన।
జాగర్తినక్తంచరసత్వబృందం
నిశాసుసుప్తాఖిలజంతుహింస్రమ్॥ 58

తమేవంగోవర్ధన మన్వర్థనామాన మచలముక్తమారాధయితుమన యావస్తుసమృద్ధ్యైఇతి।

తదభినంద్యవచనంనందోనందనస్యసద్యః పృథివీసురసహస్రోపరచితస్వస్తివచనో గిరిమఖంమఘవత్ప్రతిఘోత్పాదకంప్రాక్రమత।
తదానీమ్।

యోషావిభూషారవపోషితస్సం
త్సంగీతభంగ్యాకలితానుసంగః।

అభంగురో మంగళతూర్యఘోషః
సమన్తతస్తారతరో బభూవ॥ 59

హరిస్తైః క్షుతభోక్తుమాగతా
నుపవిష్టాన్ధరణీసురర్షభాన్।
అనురానన్నృతార్థినో యథా
కృతపంక్తీన్వ్యయసాం నిధేస్తతే॥ 60

శాకోత్కరైః పరివృతశ్శరదిందుగౌర
శ్శైలోపహారవిధయే నిహితోన్నరాశిః।
యాగక్షణేక్షణసమాగతసాప్తభృత్య
కైలాసశైలధిషణాం నితరాం తతాన॥ 61

తదను నన్దస్సగోపసన్దోహో భాస్కరకరవిదారితతిమిరప్రతీకైరివ మహౌషధిసంపర్కోపగతచేతనైః గృధ్రమద్గుల్లూకకులైః పరీతాధిత్యకం తతటతలవలమానకరటినివహతయా స్వాంకరోపితాపత్య మివ గహనాంతరాళదృశ్యమానడిండీరపాండుచమరవాలతయా కంటకలతాలులితవిలూనహిమకరమరీచినిచయమివ రంగద్వియద్గంగాతరంగ శీకరనికరోక్షితోత్తుంగశృంగాధిరూఢచమరీకదంబవాలభారకలిత తయాసమాసన్నభోజనావసరతయాచ సద్యస్స్నానార్ద్రకేశకలాపమివ తారతారతూర్యారావప్రతిధ్వానముఖరగిరిముఖతయా క్రియమాణమంత్రజపమివధరాధరంభక్తినమ్రేణశిరసా ప్రణమ్యతత్స్వగణనాతీతశాకనికాయం నిరుపమాపూపశష్కులికాదిభక్ష్యతతిపరిష్కృతం సుధామధురవివిధఫలకలితం నిరవధికదధిమధుఘృతంసమున్నతమన్నరాశి మనురూపంబలింనివేదయామాస॥

సోఽపిమహీధరస్తదానీమాధత్తనరాకారం।

మృదంగనాదస్తనితప్రహృష్ట
ప్రఫుల్లబర్హాంగశిఖాగాధిరూఢః।

కలాపిజాలంధరణీధరస్య
తదాభవద్రత్నమయంకిరీటమ్॥ 62

సాలద్రుమాణాం భుజభావభాజాం
శాఖాస్వభూదంగుళితాంగతాసు।
లసన్మహారత్నమరీచిపుంజా
కాకోదరాళిస్ఫురదూర్మికాశ్రీః॥ 63

అగమధ్యనయజ్ఞసూత్రభావం
విశదశ్శైలవరస్యనిర్ఝరౌఘః।
అభవద్వితతోస్యధాతురాగ
స్సముదంచద్ఘరిచందనానులేపః॥ 64

నవముగ్ధమనీయమత్యుదారం
కమనీయాజలదావళిర్బభూవ।
శుకరాజరభూత్తదాస్యకంఠే
వరగారుత్మతరత్నమాలికాశ్రీః॥ 55

మర్త్యదద్రివరదీకృదదభ్రం
భిభ్రదంగమధుకేశవపవ।
భూదరోహమితదృభుజేన్నమ్
స్వన్నరామసమమర్భకబృందైః॥ 66

తదనుమృష్టాన్నభోజనసంతుష్ట ధరణీసురబృంద కోలాహలమందీభవత్తూర్యనాదంకృతిక్షమాభృత్ప్రదక్షిణేనందేస్వామందిరం ప్రవిశతిసతి।

నిజసవనవిహూతాన్నందసూనౌముకుందే
ద్రుతమథశతమన్యోర్జాతమన్యోర్నియోగాత్।
అతనుమదమదభ్రాపుష్కలావర్తకానాం
తతిరభవదనన్తాక్రాన్తవిష్వగ్దిగంతా॥ 67

అతనుతస్తనితప్రకరస్తదా
దివిషదాం హృదయేషు నిరన్తరః।
జలదచర్మపినద్ధముఖోల్లస
ద్భువనమందుభిసాంద్రరవభ్రమమ్॥ 68

అధోమహీమండలచారుతాభృతో
ఘనాం బుధారానిచయోంబుదవ్రజాత్।
తటిచ్ఛటోరత్నమరీచిభాస్వరో
రసాతలేభోగిగణోయథాబభౌ॥ 69

ఉదగ్రవాతప్రహతా మహీయాన్నతా
ద్రుమాగ్నిఖాస్పృష్టమహీతలాముహుః।
నిరన్తరాసారశిలాప్రపీడితా
వవన్ది రేతత్రపయోధరానివ॥ 70

ఏవం నిరన్తరకరకప్రకరాసారభారాహత గోవర్ధనిస్తులస్తనిత విత్రస్త
పుత్రకంప్రబలతర జంఘానిలవిఘటిత శకటమాభీరజాతం భగవంతం నంద
నందనం శరణముపయయౌ।

తదానీం త్రస్తగోకులపరిత్రాణ తత్పరేణ మహాకారుణికేన శౌరిణాస
త్వరముద్ధ్రియమాణస్తటతలవలమాన జీమూతసమూహతయా సముద్ధూ
తపక్షముడ్డీయమాన ఇవనిపతదనేకానోకహనివహతయాపతనభయాత్ప్ర
సారితబాహోగృహీతాశావలంబ ఇవామందగర్జితప్రతిధ్వాన ముఖరకందర
తయాజలదసందోహైః స్తూయమానః వాకలహఇవశిఖాధిరూఢనం
త్రస్తభల్లూకనివహతయా వర్షభయాత్కంబళాచ్ఛాదిత శీర్షతఇవదృఢ
తరాబద్ధవర్షధారారజ్జుభిర్ఘనైరారచితోర్జితగర్జిత కోలాహలమూర్ధ్వమా
కృష్యమాణఇవరరాజగోవర్ధనమహీధ్రః।

నవాంబుదేభాజినవాససస్తదా
ధృతాంబుధారాహివిభూషణశ్రియః।
బభౌగిరీశస్యలలాటలోచన
చ్ఛవిచ్ఛటేవప్రకటాతటిద్ద్యుతిః॥ 71

జలధరపటఖండైర్వర్షధారాగుణౌఘైః
పరికృతనిజమూర్తిర్లీలయామాధవేన।
సపదికరసరోజేనోద్ధృతశ్శైలవర్యో
గగనచరసమాజైః కందుకశ్రీర్వ్యలోకి॥ 72

హరికరజలజాంచద్వర్షధారాచయాన్త
ర్గతగిరివరనిర్యన్నిర్ఝరాణాంసమూహాః
ఉదవహదథబాల్యేతత్కరావిద్ధశిక్యా
హితఘటగళదుచ్చైః క్షీరధారౌఘలక్ష్మీమ్॥ 73

ఏవముదారవర్షధారాధౌతోచ్చావచమణిగణమరీచికిమ్మీరితస్య నిర్గళదంబుధారాబంధురస్య లంబమానముక్తాసరజాలస్య మాయూరబర్హచ్ఛత్రస్యేవతస్య గిరేరధస్తాదసంబాధంభగవదాదిష్టం సకలంస్వకంగోపకులం సగోవర్గంసుఖమువాస।

స్థితాభుజంగస్యహరేస్సమీపే
ధృతాచలస్యవ్రజపక్ష్మలాక్ష్యః।
తదోఘగరోగ్యోలసమానదేహా
నాగాఙ్గనానాంతులనామవాపుః॥ 74

తతసప్తవాసరేష్వసంఖ్యధారాశనిపాత భీకరమాసారమసారమాభీరోపద్రవోత్పాదనే నిరీక్ష్యసహస్రాక్షశ్శతధారపాణిరకించిత్కరనిజామర్షస్సంజాతమందాక్షంసపదివారిధరాన్నివర్తయామాస।

అభ్రైర్గ్గళితాభ్రైర్నిస్తారితవిపదిగోపసందోహే
ప్రాప్తక్షమాగిరీంద్రాత్ప్రవిలుప్తస్వజడతావాప్తాం॥ 75
వివిక్తేభక్తివినతోఽఘవానఘనాశనమ్।
ప్రాపగోపప్రియంశౌరిం కామధేన్వాసమన్వితః॥ 76
అభీరవేషజగదీశ్వరయాతుధాన
సేనాతమోదినకృతేభవతోమహిమ్నే।
త్వద్భక్తసంపదుదితస్మృతిహారిఘోర
మాద్యన్మహామదరుజోఽభిషజేనమోస్తుతే॥ 77

ఇతిప్రణమ్యోక్తేనవృద్ధశ్రవసావితన్యమానామితనుతి వచనరచనంకృష్ణంసురభిస్సంప్రార్థ్యనిజోధోనిస్సరత్పయోధార యాగవామింద్రమభిషిచ్యగోవిందంతదనుజ్ఞాతస్సత్రాగోత్రభిదాత్రిదివమాప॥

అథైకదాతత్రకళిందజాయాం
కృతావగాహంనిజనందమేకమ్।
జహారరక్షోవరుణస్యమిత్రం
ప్రోచ్చైస్స్వరంక్రందతిగోపబృందే॥ 78

తమపసృత్యభగవాన్ముకుందః కోణపేనవరుణోపకంఠమపనీతంవిజ్ఞాయపితరంసత్వరముపేత్యభక్తికలితచేతసాప్రచేతసాకృతప్రస్తుతాస్తోకస్తుతిప్రపంచస్తమపదర్శితేనపిత్రాసాకంస్వభవనమవాప।

తదనునందోపవర్ణితాంభువనాధిపభవనచారుతాంభగవతిశివతాతినుతివర్ణనాతిశయోపేతాం తమపరదితామపదితిం సమాకర్ణ్యసంజాతనిజలోకాలోకనకుతుకానామాభీరలోకానాం దర్శయామాసభక్తసులభశ్శౌరిర్మహతీమాత్మనోవసతిమ్।

తేతామమోఘాంతుతుషుర్విచిత్రా
మూర్ధ్వంప్రధానాదతులాంనిరీక్ష్య।

యాంచంద్రశాలామివసార్చిరాది
సోపానమార్గంకృతినఃప్రయాన్తి॥ 79
దేవానాంపూరయో ర్ధ్యేతి శ్రుతిః।

మహాత్మ్యమస్మింత్సరసీవపద్మ
రాజద్విజోదంచితసూక్తిహృద్యే।
కావ్యేన వేభాగవ తేతృతీయ
స్సర్గస్తరంగస్తబకోపమోగాత్॥

ఇతితృతీయ స్తరంగః.

శ్రీ

చమ్పూభాగవతం.

—:o:—

అథచతుర్థస్తరంగః.

అధత్ర తశరచ్ఛరాళిశయ్యాం
తరఖేలత్సరిదాఖ్యబాలికానామ్।
వివృతాంబురుహాక్షివీక్ష్యమాణా
రుణకేళీకృతకందుకాఽఽవిరాసీత్॥

తతః కదాచిదుదయధరాధరతటాశోకమంజరీనిపతితపరాగపరీతఇవని
జాంకాధిరోపితహరిణముఖాకృష్టపూర్వగిరిలతాకిసలయచయపిహితఇవ
కాముకహృదయేషు సంక్రామయితుమానీతరాగభర ఇవరక్తమండలశ్చం
ద్రమానాతిచిరప్రబుద్ధస్యజలధిశాయినః పుండరీకనయనస్యనిద్రాకషాయి
తమివనయనంప్రాచీముఖేసముదృశ్యత॥

తదానీమ్॥

రాజ్ఞ స్తమోరిపుబలాదతికాందిశీకా
ద్బందీకృతాః స్ఫుటితా ఇవరోధవర్యాః।
మత్తాళయస్సపదిపంకజకుట్మలేషు
పాథస్సుచక్రకుశురలంపరితోనిరుద్ధాః॥ 2
అంతర్నిలీనకలమేదురనాదభృంగా
ణ్యర్ధోచ్ఛ్వసద్దళచయానిసితోత్పలాని।

కాలే జగజ్జయవిధాయిని తత్ర తేను
రాధ్మాయమానకుసుమాయుధశంఖశంకామ్॥ 3

అహని నిశి విరేజుస్తత్ర పర్యాయజాగ్ర
న్నయనకుముదనేత్రాః పద్మినీకైరవిణ్యః।
ప్రహదవరుణనిశాన్తే ద్వారగోప్త్ర్యౌ స్వదైవో
ద్ధృతమధుకరమాలాకైతవోచ్చైఃకృపాణాః॥ 4

తతస్సంకుచత్కుశేశయకుట్మలాగ్రనిరుద్ధచరణషట్చరణవిలీనచూచుక మనోరమాసు సముల్లసత్కౌముదీపాండిమాసు సరస్యంతర్వర్తిష్వూద్వాలద విరళసురభిమారుతనిశ్వాసాసు దరవికసితకుముదోదరావటేష్వాళి కేళీగుళికాన్విక్షిపతి కాలబాలకే జ్యోత్స్నాపయోధరాంశశికలశేన చకోరార్భకేభ్యో వితరంత్యాం హరిహరిత్ప్రపాపాలికాయాం క్రమేణ సబాష్పకోకాంగనానాందృగామృష్ట ఇవ పాంథవధూనిశ్వాసపవనోద్ధూత ఇవాగళదుదయరాగశ్చంద్రమసః॥

విరరాజరాజబింబం హరిహరితి విభాసమానసితరశ్మి।
కదనమదనిర్గమిష్యన్మదనధరాధీశపటకుటీరమివ॥ 5

అంకేంద్రనీలమయమానఘటాన్వితం ప్రా
గ్గోపీశశిస్ఫటికపాత్రమసౌ వహన్తీ।
జ్యోత్స్నాపయోజలనిధిధ్వనికైతవేన
విక్రీతుమాకలయతీవ చకోరలోకాన్॥ 6

శశీబభౌ గుచ్ఛ ఇవోచ్చకైర్నిశా
వసన్తవేల్లోల్లసితే నభోద్రుమే।
వ్యరాజతాం కాళికదంబఘట్టనా
త్పరాగపాళిర్గళితేవ చంద్రికా॥ 7

రజనీసుదృశస్తతోరుతారా
వళిభాసో నవసంగమే సుధాంశోః।

అగళత్తిమిరాంబరంసమంచ
త్తుహినస్వేదకరోపమర్దయోగాత్॥ 8
జగద్ఘటముఖేవిధాద్యుతిపటావృతేశోధితం
విసార్యమలమాత్మభూయశఇవాబభౌకౌముదీ।
అకీర్తిమలమంతరేకతిపయర్షిచిత్తాజయా
తరఙ్గళంకకపటాద్ధ్రువంపిలగతిస్మతస్యోపరి॥ 9
దగ్ధేశీతమయూఖతారశకలంభాస్వద్ధనన్త్యంతరే
సంతాప్యక్రమశోవిధాయవిపులంకాలాఖ్యనాడింధమః।
చక్రేభోజనభాజవందివిషదాంకాచన్రజంశ్యామలాం
తత్రతామన్యతనైగనగ్యకలనాన్యస్తాంకళంకంజనః॥ 10
కళ్హాజాలాదానోద్వమనచిరపర్యాయకపటా
చ్ఛశిప్రస్థేనాలంవిజితజగతశ్శంబరరిపోః।
మిమీతేచ్ఛంద్రాయఃపృథుతరయశోరాశిమతులం
విధీరేజుస్తారాస్తదురుగణనాముష్టయఇవ॥ 11
భువనసరసిచంద్రికాజలౌఘే
ప్రతరతిశీతమయూఖధార్తరాష్ట్రైః।
చరణయుగమదృశ్యతాస్యలోకే
ప్రకటకళంకమిషేణసర్వలోకైః॥ 12
అరుణరథవిరాజివాజిరాజీ
ఖరఖురఘట్టనమేదురత్నతేషు।
భరితిమివవిభాసిచంద్రికాఘ్నే
రథనిశితారకితంనభోవిరేజే॥ 13

తదానీంసద్యఃపయఃపాగావారనిర్గత సురతరూపమేయసాంద్రచంద్రికాచ్ఛచ్ఛవిచ్ఛురితభూరుహనివహవినిస్సరదళిపరంపరాగరుధూమైః కుంద

కుసుమితమాలపల్లవాస్తీర్ణోదరైరివాంతరాంతరాపతితశశిద్యుతిలలితాంత
శ్ఛాయైర్మంజులైః కుంజకుహరైరభిరామా కుసుమితలతాసారసౌరభతస్క-
రగంధవహమనుధావమానైర్యామికభటైరివ మధుకరైః పరీతా ద్విరేఫగరు
త్పవనపరిక్షుభితకౌముదీపూరనిర్గతతనుతరశీకరక్షోదేవవిసృత్వరసితసుమ
నఃపరాగానాతినిబిడపలాశానాం తనుపవనకంపానాం లతానాం వియ
న్నదీసలిలాలోల జీర్ణమేచకత్వమనుకారిణీభి శ్ఛాయాభిరుల్లాసిత చం
ద్రాతపా కుసుమశర సేనానివేశాయ సమీకృతభూతలేవ ప్రమృష్టతిమిరా
పూరితావటాసరభసముచిరసమాసాదితకీరశారికా ప్రముఖనాసీరభటకృ
తకోలాహలా వనరాజిరరాజత॥

వరాగజాలం పవనశ్శనైః క్వణ
న్మధువ్రతామోగుళికం ప్రసారయన్।
చచార కాసారపయఃకణాంచిత
స్సకృజ్జనో మీనజిఘృక్షయా వనే॥ 14
విరచితవిశచాంభోజాతకాసారకేళిః
కుసుమచయపరాగోద్ధూళితాంగో మదేన।
అసమదళసమూహోలానముక్తో వికర్ష
న్నుదచలదళిమాలాశృంఖలం మారుతేభః॥ 15

తస్యాం వియోగినీజనమనోమాథిన్యాం కృష్ణస్తథావిధాం మురళీగీతి మాతతాన యదేయం దూతీవోన్ముక్తశాలీనతాభంగభయముల్లంఘితగురుజననియంత్రణముజ్ఝిత నిజకులాచారక్రమం సత్వరమాత్మదర్శనోత్సుకం వల్లవనితంబినీ నికురంబమాతతాన।

తదానీం।

చిత్రం ప్రసూనవిశిఖో హరిణేక్షణాస్త్రా
ముగ్ధాంగనాశ్రుతిసుఖావహగీతిలోలాః।

పంచాయుధాంకితతనుర్విరచయ్య శౌరి
సంప్రాప్తిసత్వరధియస్సహసా చకార॥ 16
నూనం మహానపరిపుర్భుజతేసుహృత్త్వం
సానుగ్రహే సతి రమారమణే ముకుందే।
ప్రాప్తా హరేర్భగవతః కుసుమాయుధోయ
ద్వామభ్రువామతనుతద్రుతమానుకూల్యమ్॥ 17
తతస్సూరిజనచిత్తవృత్తయ ఇవాచ్యుతసేవారసైక ప్రవణాహరిణా
క్ష్యస్తానిర్యయుః।
యాసాంచ రామణీయకమతివిస్మయమవలోకయన్తి స్మవనదేవతాః।
తథాహి।
మన్యేభుజాన్మృదుతరాంత్సుదృశాంబిసాని
సంధాయసత్కుసలమైరకరోద్విధాతా।
నోచేత్కథం బహుగుణం వలయచ్ఛలేన తే
తేష్వప్తగాఢవిలసన్మణిబంధబంధాః॥ 19
ఉడూని నాసాభరణాగ్రమౌక్తిక
చ్ఛలేన నూనం వదనానిసుభ్రువామ్।
ముదాభజన్నిందుధియాన చేత్కథం
వరాబ్జరాగోల్లసితాని తాన్యలమ్॥ 20
హరిణీదృశాం మధురదంతపంక్తయో
రసనాగ్రతోధిగతవాక్కులైశ్శుకైః।
గురుదక్షిణీకృతసుబింబదాడిమీ
ఫలబీజరాజిధిషణాంవితేనిరే॥ 21
విధాయనేత్రాణ్యసితోత్పలాన్యజః
పయోజకోశాంశ్చకుచాన్నతభ్రువామ్।

తమల్లసచ్ఛీఘ్రస్థిరతావిధాయినీం
స్మితచ్ఛలేనాతనుతేవచంద్రికామ్॥ 22

హరేస్సకాశంవ్రజవామలోచనా
స్తదావ్రజన్త్యోనిశిచంద్రికాన్తరే।
దధుఃపయోవారిధిచారువీచికా
వినిస్సరద్వారిరుహాలయోపమామ్॥ 23

యత్తస్యాంయుగపత్త్రయోరపిబభూవాగాధతాగాధతా।
రోమాళిచ్ఛలవర్త్మనీతనురభూత్తన్మధ్యదేశేస్ఫుటా।
తన్మన్యేరతిపంచబాణఖనకావుద్ధృత్యనాభిఖనే
ల్లావణ్యంసుదృశాంకుచావకురుతాంరాశీఘనాయోవనే॥ 24

కాన్తానాంలలితకటాక్షసంగవిద్ధా
స్తాటంకాఘునతరహీరజాలనద్ధాః।
ఆచక్షుర్న్నిశితరుచాంతదీక్షణానాం
సౌకర్యంహృదయవిభేదనేషుయూనామ్॥ 25

రురుచేతాటంకభ్రూఖేటకుటిలాసివిలసముపకంఠం
తాసామీక్షణబృందంసన్నద్ధమివోత్పలైర్యోద్ధుమ్॥ 26

లతాంతపాళీమధుపాళిమంజులా
లతాంప్రయాంతీర్హరిమాదిపూరుషమ్।
వధూకలంకర్తుమివాప్సరస్త్రియో
విరేజురుతాద్ధృతసత్స్రగంజనాః॥ 27

ఆమోదైర్వ్రజతరుణీవిలేపనానా
మాకృష్టైర్మధుకరసంచయేవనాంతాత్।
సోల్లాసంమిళదఖిలర్తుసంఘజన్యై
శాపేదేసపదియదార్ద్రతాహిసూనైః॥ 28

విలసద్గుణాత్తదానీమధిగతకమనీయతరలభావాచ।
ముక్తావళీవశౌరేరుపకంఠం ప్రాప కామినీవితతిః॥ 29

తతస్తాస్సహర్ష ముచ్చావచనూత్నరత్నరుచినిచయ కిమ్మీరితకనత్కన కాభరణం శరద్విపదివనదేవతాసన్నిధావుపధీకృతం ఘనాఘనానాం శ్రీ సందోహమివామందతటిదిద్రాయుధలక్ష్మీ సుందరం గోవిందమధ్యక్షు యన్త్యస్తదీక్షణమరీచినిచయప్రత్యుద్గతాభిర్నిజదృగ్భిః క్షీరోదరుచిరతర వీచికాప్రతిగామినీశ్శఫరీరనుకుర్వాణాస్తస్య ప్రథమోపథస్మితప్రసూనఫలై రివసుధామధురైః కుశలానుయోగవ్యాహారైః ప్రమాణాతీతాం ప్రీతిమ వాపుః।

తదానీమ్।

పయోధరభరేతాసాంముక్తాహారస్స్ఖలద్గిరాం।
బభౌమనోరమాకంఠాద్వర్ణావళిరివచ్యుతా॥ 30
మృగీదృశాంప్రతీకేషుతాసాంరోమాంచహారిషు।
స్వేదాంబుపృషతోముక్తాఃకీలితాఇవరేజరే॥ 31
అశృదంభాద్విశాలానినయనానినతభ్రువాం।
దధురర్ఘ్యమతిప్రీత్యాహరేస్తారీత్విషాదృశా॥ 32

తతః।

శౌరింప్రాప్యముదాపికీచయఇవద్రాగ్వ్యావతేతస్వతి
వ్యాహారశ్శ్రియమేషమాధవఇతిస్పష్టోబభూవాభితః।
కించైతన్నయనోత్పలేషులలితశ్రీహారిషుప్రోల్లస
త్స్వాలోకేనమనోరమేణవిధురితాస్సీత్తదానీంస్ఫుటః॥ 33

తత్రతాభంగురసుధాభంగతులితైరుద్వేలహాస్యాబ్ధిడిండీరవిలాసైర్హాసై రుదంచితలలితారంభైః పరీరంభైశ్ప్రతిక్షణోన్మీలత్ప్రేమప్రసరేవకుసుమిత లతాపరాగపరీతోమరుద్వనపాలక ఇవాలవాలకల్పనాకలితధూళిధూసర

స్సత్వరమావేదితవిస్వరవకుళపున్నాగకాంచనకుందమాకందాదిభిః ధను
సుమనమూహసమృద్ధిర్వనపిహో రేమరేస్సవధూసందోహస్యమనస్సముత్సు
కమతనుత।

తతస్సముల్లసితమంజుమంజీరసింజితోద్బోధితసరస్సారసకులాభిఃకలా
లాపవిముక్తస్వాపవాచాలిత కోకిలాభిరావేపమానసూనామోదముదిత
చలదిందిందిరారావముఖరితవనాంతాభిస్సాకంకాంతాభిర్నిఖిలర్తుసామ
న్తప్రేషితైరను జీవిభిరివోపాయినహస్తైర్వివిధమంజరీ పుంజవినమ్రశాఖై
శ్శాఖిభిరాబద్ధమాలేచచారవనేవనమాలీ॥

ఆదిష్టామురమథనేనకాపిగోపీ
నాత్యుచ్చైఃప్రసృతలతావిలూనసూనా।
సోద్వేగంస్ఖలితపదేవతస్యవక్షు
స్యాలోలప్రసజిని పపాతసానురాగా॥ 34

చుంబనంవితరపారితోషికం
కుందమేతదరుణంకరోమ్యహమ్।
ఇత్యుదీర్యసకరార్పితేసుమే
ప్రాప్తతత్ప్రియషిచుచుంబకాంచన॥ 35

తదావనేకాచనమానినీలస
ల్లతాపరిష్వక్తతమాలభూరుహమ్।
హృదిప్రియాలింగితశౌరిశంకినీ
వ్యలోకయత్సావిసలీలమీర్ష్యయా॥ 36

స్థానేరదాంబరమభూన్మలినంమురారేః
కాన్తాసకజ్జలవిలోచనచుంబనేన।
చిత్రంతదేవతదవలోకనతస్తదానీం
యల్లోచనసంభ్రమతమఃభూదరుణంసపత్న్యాః॥ 37

ఆనీతామురరిపుణావివిక్తమాసీ
స్నిగ్ధైకాకథమపిలజ్జయోపగూఢా।
తత్రాతారంశిథిలమనోజ్ఞనీవిబంధా
సానైచ్ఛచ్చిరమబలాతథైవమోక్తుమ్॥ 38

యాస్యేహంరుచిరలతాగృహాదముష్మా
ద్దేశేస్మిన్ప్రియవిజనేబిభేతిచేతః।
ఇత్యుక్తశ్చకితమృగీదృశాసహాసం
కాంతాంతాంమురరిపురాలిలింగగాఢమ్॥ 39

హారిరవలోక్యకాంచనపురస్తరుణీం
సమధికతుంగస్తనచయలోలధియమ్॥
మృముతరముష్టిసంఘటితహార్యుదర
స్సపటినినాయతభ్రమదిరపుష్పతతిమ్॥ 40

సంకేతదేశకలనాప్రవణాంవిదిత్వా
తన్వీంహసన్ముఖరమేఖలమాయతాక్ష్యాః।
కస్యాశ్చిద్దైతుతహరిర్జఘనంముదాసా
వాచాలహంసతటినీపులినంజగామ॥ 41

మాళ్యౌసుమానిరచయంత్సదృశఃపురోన్యాం
భ్రూసంజ్ఞయాసకలయన్ననయైవమూచే।
చిత్రంప్రసూనవిశిఖోధునోతిచాప
మస్యాఃకపోలముకురేకలయప్రియేతి॥ 42

పుణ్యాదివోరునిజపృష్ఠధృతాద్రినాథ
సంప్రాపితామృతమరుత్పరితోషజన్యాత్।
లేభేహరిర్వ్రజవధూవిసరత్పయోధ
రాలింగనాధరసుధారసపానసౌఖ్యమ్॥ 43

ధర్మస్స్థాస్థిరభూర్భవోవిలసనా నాస్నాసారుచాకాంచన
ప్రీతింప్రాపమనోద్రుశాంపరిచయాంతాః మోవివృద్ధింగతః।
చంచద్బింబరుచస్సమంచదమృతావా ప్తిర్భభూవాధరాత్
సంప్రాప్తామురవైరిణాఽజనిచతుర్వర్గస్తదాయాంవతాత్ ॥ 44

తదానీమ్।

లికుచకుచతటోల్లసన్నఖాంకం
ప్రశిథిలతాంతలతాంత కేశపాశమ్।
విలులితతరతారహారహారిశ్రియ
మవహాత్కృశమంగమంగనానామ్॥ 45

కృష్ణోఽపిసముల్లసదనుగ్రహ పల్లవితస్వాంతస్తరంగితాపాంగ విలోక నానాముదంచితమందస్మితానాం వితీర్ణాధరామృతానాం వల్లవీనాము పరచితనీలోత్పలస్రగ్భిరాకల్పిత కుందోత్తం సైరుపక్ష ప్తకిసలయవతంసై రాన్యణ్యమాత్మన ఇవసంపాదయన్నంగీచకార చిరమనల్పసారస్యందా స్యమ్॥

తదనుసమాసాదిత సౌభాగ్యగర్వోదయం విజ్ఞాయతాసాం నిచయం కయాంచనకాంతయాసహకాన్తా రేతస్మిన్నంతర్హితేసతిభగవతి।

కిమిదమిహసతావదృశ్య తేప్రాణనాథః
క్వగతఇతిపయోముఖ్యుక్తవిద్యున్నిభాస్తాః।
దిశిదిశినిజదృగ్భిర్మారుతోద్ధూతఫుల్ల
కువలయచయలక్ష్మీమాదధానాపిచేరుః॥ 46

తతస్తత్క్షణామన్మథద్విరహవేదనా మాయమానమానసాస్సారసనయ నాః ఖేలదనిలడింభకసంచాల్యమాన మృదులదలావలీషు కదలీవనీషు పిక కులోచ్చార్యమాణకుహూరావశ్రవణభియేవాప్రవిష్టచంద్రమరీచీషు సాల నిచయేషుశశాంకశంకాని లీనసరోపహుంకారాంధకారేష్వవగుంజదళి

పుంజమంజులోదరేషుకుంజకుహరేషు చకోరచంచూనికృత్తతుహినకరక
రైరివశరప్రసూనైః కృతమాలేషునదీకూలేషువిచిన్వన్త్యోయదాయదా నా
పశ్యంస్తాః కాంతంతదాసర్వతః।

సముత్పతన్మధువ్రతవ్రాతముల్లసత్పల్లవ లతానవితానముద్ధామమనం
గశిఖిశిఖాసమూహంమన్వానాః పరస్పరమేవమూచుః।

అయిసఖిమధుపోయం తేంఽతికింశౌరివార్తాం
సరభసమిహవక్తుంయాతినఃకర్ణమూలమ్।
నహినహిమకరందాస్వాదనామందతృష్ణ
స్సురభికుసుమవతంసాన్పర్యటత్యేషభృంగః॥ 47

తిలకస్సదృశేహదృష్టమాత్రైః
కుసుమస్మేరముఖోఽబభావసద్యః।
హరిరస్యతలేకిమస్తిలీనఃకిము
సోస్యాత్పరమఃఖబద్ధహర్షః॥ 48

వదరుచిరతమాలానోకహాక్వప్రవీస
స్సకలయువతిచేతస్తస్కరః పుష్కరాక్షః।
నకలయతికిలాయంయద్యసౌ వేతిపార్శ్వం
తనుహసితనిజశ్రీర్లజ్జితఃక్వప్రయాతు॥ 49

సఖికిమపిలతేయంసూచయత్యద్యదృగ్భిః
సవిధముపగతాహంజ్ఞాతుమిచ్ఛామ్యముష్యాః
బతనఖిలుహృశ్శోణీమతాళిమాలాసమంచ
త్పరిమళహృతచిత్తామంజువల్లంతిభృంగాః॥ 50

అయిమానినిమామనేకధాప్రలపంతీకలకోకిలారవామ్।
అపిచూతలతావిడంబయత్యుపహాస్యాఃఖలుభర్తృవంచితాః॥ 51

తదానీంప్రతిక్షణముద్వేలవిరహసంతాపక్లాన్తతనులతాఃక్షణంనిబిడత
రమధుకరగరున్మారుతప్రేరితశిశిరమకరందశీకరేషుసహకారానోకహానివ

హేషు క్షణం నిశాకరకరనిష్యందదధిత్యకేంమూపలస్థలీని పతదచ్ఛాచ్ఛనీర ధారాశీకరనికరమారుతాధ్యవ్యహానేషు తమాలద్రుమసమూహాంధకారేషు క్షణమారబ్ధరతికలహసంకులపక్షివిక్షోభజలలవక్షోదమేదురపల్లవాస్తరణేషు తరంగిణీకూలేషు విహరన్త్యో నిరన్తరాకల్పితైర్బిసాకల్పైస్తరుణోత్పలకల్పితస్తనావరణైరచిరోపరచితైర్నలినీదలవ్యజన పవనైరనధిగతతాపోపశమాస్తాః కథానైకవిధాస్సనిర్వేదమేవం వితేనుః।

వసుధాంశురయం కృతం విధాత్రా
స్మరబాణోత్తేజనాయ శాణచక్రమ్ ।
నచలాంఛనమేతదస్య తస్మి
న్నికచేందీవరసాయకో నిషక్తః ॥ 52

వపురచ్ఛతరం విధాయ చేతో
మలినం యః కృతవాన్విధోః కఠోరమ్ ।
సఖి సాధువిధిస్సగర్హణీయ
స్స్ఫురతే తచ్ఛవిహీరుత్కటాంకదంభాత్ ॥ 53

దయయాలమయి ప్రియాళివేగా
చ్చషకం క్షీరసుపూర్ణమానయ త్వమ్ ।
గతమన్తరమస్య చంద్రముచ్చైః
ఫణివల్మీకముఖే నిపాతయామి ॥ 54

జ్యోత్స్నావధూతనులతాపరితాపతస్తాం
ఝిల్లీరవేణముఖరాఘునబుద్బదాని ।
సూతే తనూడుకపటాదయమేతదంత
రిందుః క్షణేన భవితామలినాఖిలాంగః ॥ 55

(ప్రకందా మోహీమకరకుండలీవితన్వ
న్నంకశ్రీ)విషమిహాపుష్కరేంచతీతి ।

శ్రుత్వైతద్దురితముపపద్యకాళియాహిం
కాళింద్యాఇవ్రమతముపసారయేత్సః॥ 56
జ్యోత్స్నాహిమాంశుసుమనోనవసౌరభాణాం
శౌరేఃపరం స్మితముఖశ్వసితప్రసాదాత్।
ఆసీద్ధృవంసఖిమనోరమతానచేత్స్యాత్
తేషాంకథంపరుషతాతదసన్నిధానే॥ 57
పంచత్వంవిషమశరత్వదాశుగానాం
సంధాయత్వయిసదయఃపయోజయోనిః।
సందధ్యాద్యదితవతేష్వలక్ష్యభావం
సర్వోఽయంవిరహిజనవ్రజస్సుఖీస్యాత్॥ 58
కుపితేంమహాళినయనానలాత్త్వయా
కిమధీత్యకామపరుషత్వమంజసా।
గురుదక్షిణావిరచితాతనుర్నచే
తదధీమీదృశీవిరహిదాహచాతురీ॥ 59
మకరాంకపురాదహన్నపిత్వా
మనలఃకృద్ధగిరీశనేత్రజన్మా।
విరహేషుమృగీదృశామభాగ్యా
దతనోత్త్రార్యమహాంకురోదయార్ద్వామ్॥ 50
దగ్ధోఽపిజీవతిదృశామదనోమృడేన
నిర్యాతిరాహుగిళితోఽప్యసకృన్మృగాంకః।
మందానిలఃకబళితోఽపిసుఖీభుజంగై
ర్జాతావియోగిజనతాఖలుమందపుణ్యా॥ 61

ఏవముపాలభమానామానవత్యాః క్వచనకుసుమితలతానిపతిత పరాగ మేదురాయాంధరాయామపశ్యన్భగవతః పదకిసలయచిహ్నానితేనసమం

చితరోమాంచాః ప్రోచ్చరదమందానంద నిష్యందనిష్పాసితాంతస్సరశర శల్యా ఇవ తనూర్భిభ్రాణాస్సభ్రువస్తదానీమేవమబ్రువన్।

ధన్యా మహీసురవిరోధియశస్సితాబ్జ
వీథీవిధోర్బుధమనోవనమాధవస్య।
రేఖాధ్వజాంకుశసరోరుహవజ్రచిహ్నాం
ధత్తే యతో భగవతః పదపద్మముద్రామ్॥ 62

అయి కేయం ధన్యా యాః కస్యాశ్చన కన్యాయాః పదపఙ్క్తిరనుగతా భగవతః పదముద్రాం పశ్యత।

దైత్యాంసవిలగ్నబాహువల్లీ ప్రియయా వ్రతసలీలమంగనా సా।
అనయోరవలోక్యతే సమానా పదముద్రాళిరదూరసన్నివేశా॥ 63

పపౌ లతాంగీ పరిరభ్య సాదరం
లతాంతరే స్నిగ్ధయితాధరామృతమ్।
ఉదస్తపార్ష్ణిః స్ఫురతః పదే స్ఫుటం
ప్రియాంఘ్రిముద్రాభిముఖే నతభ్రువః॥ 64

కుపితామిహ తాంతలోదరీ
మనునిన్యేతరుసంచయే హరిః।
పురతః పదపఙ్క్తిరీక్ష్యతే
సుదృశస్సాచ్యనుయాయినో హరేః॥ 65

కబరీచ్యుతసూనరాజిరేషా
జలజాక్ష్యాః పదపఙ్క్తయా వకాంకా।
నవపల్లవసంచయోపక్లప్తా
మృదులా రాజతి తస్య కేళిశయ్యా॥ 66

ఏవమతిమధురమధురిపుకథాకేళిపిశునావనభువస్సాదరం నిర్వర్ణయన్త్యస్సీమన్తిన్యో గత్వా నాతిదూరమధ్వానమతిమాత్ర విరహవేదనావిధురయా వధ్వా సనాథం కస్యచిద్వనస్పతేస్తలమాసేదుః।

తద్దశాదర్శనాజ్జాతకరుణాయాంలతాతతేః।
సాంజనాశ్రుశ్రియంయత్రతదధాతిమధుపావళిః॥ 67

కబరీగళితస్తస్యాయత్రకుందసుమోత్కరః
తనుతాపస్ఫుటన్ముక్తాలాజవ్రజఇవాంచతే॥ 68

చంద్రాతపోవిరాజతివిరళతరాంచద్దళచ్ఛాయః।
అసమశరాగ్నికణైరివతస్యాయత్రాంతరాంతరాప్లుష్టః॥ 69

తతశ్శౌరిః ప్రేష్ణాతిమాత్రేణోపలాలయన్నామ కేనావినయేనాక్రాంత క్షితోలతాంతరితేకాన్తోదన్తంతన్ముఖాదాకర్ణ్యతయాసహోసాదితయాము నపులినానలినాక్ష్యప్సక్ర్రదేవంచుక్రుశుః॥

కాళిందీతటవిపినేవయందవాగ్నే
రుద్విగ్నాఃఖలుభవతావితానిశీథే।
సంతప్తాశ్శివహసస్తతోపితీక్ష్ణా
న్నాధాస్మానిహకిముపేక్షసేదయాళో॥ 70

తామాకర్ణ్యగిరమతి కరుణాంపురస్తాసాంగ్రీష్మోష్మ సంతాపితానాం మాలతీనామివనవాంబుదఃప్రాదురాసభగవాన్వాసుదేవః॥

తదానీమ్।

గోపీదృగుత్పలసుధామహసోమురారే
ర్లోలాలకాళిరళికాగ్రగతామనోజ్ఞా।
కోటీరహాటకధరాధరమూలఖేల
దంభోదడింభకతతిభ్రమమాతతాన॥ 71

ఉరుతరోడుచతుష్టయగుంభితా
వలయితాయదిచారుతటిద్ద్వయీ।
పృథులమౌక్తికకుండలసుశ్రియా
మురరిపోస్తులనాకలనాంభజేత్॥ 72

కమలైకనికేతనేమురారే
ర్విపులేవక్షసిచారుతారహారాః।
ప్రతిబింబమిషాధిరూఢగోపీ
జనసౌధావళివిభ్రమంవితేనుః॥ 73

రమాపతేస్తస్యరరాజకౌస్తుభ
స్సముల్లసన్మౌక్తికహారమధ్యగః।
విధేరివాలింబతకేళికందుక
శ్శిశోర్లసన్నాభిసరోజశాయినః॥ 74

బింబితాసితతనుచ్ఛవిజుష్టా
హారమౌక్తికతతిర్హరితుందే।
పూతనాస్తనవిషాన్వితభూరి
క్షీరబిందుధిషణాంవితతాన॥ 75

వలయాబ్జరాగరుచిపల్లవాంతరో
ల్లసితప్రవాళమతికృచ్ఛయచ్ఛవేః।
లసదూర్మికాఘటితహీరరుక్తతి
ర్నవమంజరీశ్రియమువాహశార్ఙ్గిణః॥ 76

మన్యేతథాంబరనివేశితబాలభాను
బింబచ్యుతాతపవిభారసరంజితేన
తస్యాంబరేబిసగుణప్రకరేణక్లృప్తే
నోచేత్తయోరుగమలామృమలాకథంస్యాత్॥ 77

నూపురమరకతకిరణస్తోమస్తంబాంతరంబుదాభతనోః।
మధుసూదనస్య జంఘేలలితకమలగర్భవిభ్రమందధతుః॥ 78

విష్ణోర్నఖశ్రీఃకమనీయమూర్తే
రరాజయత్సన్నృకృతాభిలాషః।

సుధాకరస్తత్పదమాశ్రితోఽపి
నానాపలక్ష్మ్యాతు నాంకలంకీ॥ 79

తతస్సముకుందస్స్వసంపర్క్షనాసాదితా నందాంసుందరీవితతింక్షితిమివ వర్షారంభః ప్రశమితోఽపాలంభోష్మాణమతనుతలలిత వచనామృతసారైః। తదానీమ్।

ఆసన్నరోజభరభంగురహారశశ్వ
దాలింగనాన్యసకృదాహితచుంబనాని।
తాసామసంచితరసప్రసరాణిసర్మ
వ్యాహారహారిహసితానిచ చేష్టితాని॥ 80

తత్రైవ నేసముజ్జృంభిత కుసుమశరచాతురీసంరంభే రాసక్రీడారంభ సంభృతోత్సాహహాస్తాంగాభిరాభీరభీరుభిస్సమంసమజనిజనార్దనః॥

అవిరళోల్లసత్పార్శ్వలసత్తరుణ్యా
భయపార్శ్వగతస్వతనూకృతే।
మధుజివంశరరాజితమండలే
స్వయమసౌపరిధావివచంద్రమాః॥ 81
స్వతనుగోపవధూకృతమండలే
హరిరుదంచితగీతిరదిధరత్।
సదతసీసుమగంధఫలీస్రగం
తరమనోరమగుంజదళిశ్రియమ్॥ 82
రుచిరగానరసాంచితమండలీ
ప్రసృతగీతిసుధాలహరీబభౌ।
లలితహంసకనిస్వనయుక్చల
తరసరోరుహకాన్తిమనోరమా॥ 83
క్షమరాజతతన్నిక్షుణోత్తార
వదనారీగణైరనేకచక్రమ్।

సురభూరుహపుష్పవృష్టిరభ్రా
వతరత్తారకరాజిభాసురాసీత్॥ 83
అలభత్తోల్లసితతద్ద్యుతిమండలం
వ్రజవధూమధుసూదనకల్పితమ్।
త్రిజగత్తరుణీధరణీతలో
న్నతనితంబలసద్రశనోపమామ్॥ 84
వివిధభూషణరత్నరుగంగనా
స్వతనుమండలమధ్యగతో హరిః।
వలయితేంద్రధనూరుచిరాంతర
ప్రవిలసత్ప్రజలాబ్దరుచిందధౌ॥ 85
వినిమయమివనీతే చేతనాచేతనానాం
దివిభువితమదంచద్రాసగీత్యాస్వభావే।
అనుపకలితపూర్వానందపూర్ణస్తదానీ
మవిదితపరిమాణః కాలఆసీత్ప్రయాతః॥ 86

తతః।

లావణ్యాంబుమ్బుదనిభశ్రమవారిబిందు
జాలాభిరామవపుషస్సుకోమలాస్తాః।
శ్రాన్తాసిరీక్ష్యహరిరాలులితాలకాంతాః
కాంతాస్పురోవరవిహారకృతాదరోఽభూత్॥ 87

తదానీమదభ్రభ్రమదళిస్వర వికస్వరకల్హారాంతరాళా విరళమరాళ
విహారహారివారిపూరామభంగుర నిశావిరహాసంగతానంగవేదనాపిలు
లితరంగత్తరంగాంతరవిరహమాణరథాంగనామవిహంగమవ్యాహారాంస
ముచ్చలదిందూపలస్థలీ వినిస్సృతపయస్వినీనతరయాం దళాంతరాళప్రసృత
చంద్ర మహశ్చంద్రకదంతురతరుతలచ్ఛాయానుకారిణా బహుళఫలాశచ
యవికచకుముదేనకుమువినీవనేనసముల్లసదేకదేశాం హిమకరగోనినహప

రిఘుణ్ణతమస్తంబనిస్సరద్బీజప్రకరాకారైరమందేందీవర వనీఖేలదళికులై
రుదంచితలక్ష్మీకంతనుతరతరంగోచ్చాలిత డిండీరఖండమండితోపాంతత
యాతటపినిహితజలవిహరమాణకుముదినీవధూదుకూలామివ కూలోపాం
తసలిలపతితకేతకతయాకంతువిహారపరికల్పితదాంతనౌకామివ విబుధచి
త్తరీతిమివభ్రమరహితాం సచ్ఛందసమితిమివ తారకవిరచిత కలహంకోలాహ
లాంసరసీంవివేశసవధూసందోహామకుందః॥

ఆవర్తవన్నాభిరుచాసదూర్మి
వళిశ్రియాపంకజకోశరమ్యమ్।
వక్షోజలక్ష్మ్యావ్రజసుందరీణాం
సరోవిరేజేపునరుక్తశోభమ్॥ 88

హరియావతయోర్మిధశ్చమూర్ధ్ని
న్యురువైవాహికమౌక్తికౌఘకాంతమ్।
క్షిపితోజ్జ్వలబిందుజాలముచ్చై
ర్ద్విజమౌక్తిస్ఫుటపుష్కరారవాఽసీత్॥ 89

పయోధరేవారికిరంతివీరుధః
కిమేతదిత్యాత్మనివిస్మితా ఇవ।
విలోకయన్తిస్మకుముద్వతీచయాః
ప్రఫుల్లకాన్తోత్పలకైతవేక్షణైః॥ 90

వమితాంజలివాంతతోయబిందూ
క్షితరక్తోత్పలనిర్గతాళిపాళిః
వహతిస్మవివాహలాజహోమా
నలనిర్యన్నవధూమరాజిలక్ష్మీమ్॥ 91

మురవైరికరారవిందకీర్ణస్ఫుర
దంభఃపృషతస్సముచ్చరంతః।
జలవింబితతారకాఇవోచ్చైః
పరిప్రపుర్వ్రజసుందరీముఖేంకాన్॥ 92

జ్వలదోషధయో వధూయుతే
చరతి శ్రీరమణే సకౌతుకే।
విదధుర్వనదేవతాహితాం
చితనీరాజనదీపకాధియమ్॥ 93

సుశ్లిష్టకోకమిధునోపహితాం ప్రఫుల్ల
పంకేరుహప్రకరసంఘటితాం చ లక్ష్మీమ్।
భేజే నిశాప్రముషితాం పునరేవ తాసాం
వక్త్రైః పయోధరభరైస్సరసీ తదానీమ్॥ 94

తోయాంతరాద్వికసితాబ్జనిభేన్యగాత్ర్యా
తత్రాననే నిభృతమున్నమితే కయాచిత్।
కస్యాశ్చిదాననవిధుస్సరసీరుహాత్ర్యా
వైవర్ణ్యమప్యధికమాప విభాతబుద్ధ్యా॥ 95

విహృత్య చైవం ముషితాంగరాగా
స్సరోవరాదాకలితాచ్ఛభావాః।
తతో వినిష్క్రమ్య ముదా విభాతే
యథాయథం తా వివిశుర్నివాసమ్॥ 96

మహాత్మ్యముష్మింత్సరసీవ పద్మ
రాజద్విజోదంచితసూక్తిహృద్యే
కావ్యే నవే భాగవతే పితుర్య
స్సర్గస్తరంగస్తబకోపమోఽగాత్॥

ఇతి శ్రీపద్మరాజకృతే భాగవతచంపూప్రబంధే।

చతుర్థస్తరంగః।

శ్రీ

చమ్పూభాగవతం.

అథపఞ్చమస్తరఙ్గః.

త్రిదివాత్కలహాశనో మహర్షి
ర్వ్యశదత్ శీఘ్రమథురాపురం కదాచిత్
అసతాన్వితమాససాదరాజ్ఞా
హారమూర్ధానమివామరాపగౌఘః॥ 1

తతస్తస్మింత్సకలజగత్కుశల సంవిధానవిశారదే నారదే వ్రజాంగనాథరికసలయాస్వాదబద్ధరుచే ర్దేవకీసూనోర్భగవతః కృష్ణస్య నందమందిరే పరిపుష్టతాం వసుదేవ క్షేత్రయోరుత్సాత ప్రతిరోపితస్య బలస్యబలశాలితాం సవిస్తరంయదాతథమావేద్య గతవతి గిళపిహిత కాలపాశః కంసః క్రుద్ధో నిగళనిరుద్ధపాదావతనుత దేవకీవసుదేవౌ

పవసావ్యరచికసబాధ్యతా
యేనకించిదవశేషమంగతః।
తత్ప్రభౌ భృతమివాంజసాతదా
పాదయోర్నిగళమాయసంతయోః॥ 2

తతస్సవిషాదంసదివానే వమవోచతకంసః. అపిశ్రుతం నారదోదీరితం? దురాత్మనో వసుదేవస్యదుశ్చరితం?

స్వశ్రేయసే పరమమీసకలాయతస్తే
తద్వ్యస్యహార్ధశరణం ప్రతిభాతియావత్।
తావద్భవన్తిసుహృదస్స్వతపప్రవైరం
తన్వంతితత్కృతయథాస్వహితైకదక్షుమ్॥ 3
నిష్ణాతఃక్వచిదనవద్యనీతిమార్గే
పుష్ణాతిస్ఖలితగతిస్సుధీర్విమోహమ్।
అథత్రైక్వచిదలసోపిమందబుద్ధి
ర్వైవద్గింబతభవితవ్యతామహిమ్నా॥ 4

తతిః మంత్రౌపముకం మన్యం తే భవన్త ఇతి తేచ సవినయ మేవమబ్రువన్.
దేవకిమవిదితం ? భవతః.

కంటకోమృదురసౌఖ్యం ప్రయాత్యాశుభూమిమృదితో నవోద్గతః
ఆత్తదార్ఢ్యమహిమాపుగాపదేసోచిరేణహింభవత్యరుంతుదః॥ 5

ఇత్యాకర్ణితామాత్యఫణితిస్సకర్ణితా కార్యస్సాదరమ క్రూరమేవమువా
దీత్। తదాసాదితనందవ్రజోధనుర్మఖుదంభేనవారీమివవారణ డింభకమి
మాంపురీంకృష్ణం సాగ్రజమానేతుః త్వాంభవాన్। ప్రస్థేచాస్మిన్॥

దంతావళ్లోమమనభస్యఇవోరుడింత
కాన్తిచ్ఛటోల్లసితకైతకకుట్మలాగ్రః
ఉచ్చైరవగ్రహయుగిప్యలమచ్యుతాబ్ద
కీలాలపంకిలమిలాతలమాతనోతు॥ 6

అథ।

పంచత్వమత్రగమితేసతిమల్లయుద్ధే
భూయాద్విలీనఇవమాతరిభూతసంఘః।
అక్ష్ణోర్జలంవపుషిమృచ్ఛ్వసితేషువాయు
శ్చిత్తేనలోవిబుధవర్త్మచశూన్యతాసు॥ 7

తదానీమ్।

హరిపదకమలేక్షణోత్సుకోసౌ
కటుమపి సాదరమాదదే తదాజ్ఞాం।
సగద ఇవ మహౌషధీముదారా
మతిసుఖలోలుపధీరతీవహృష్టః॥ 8

రధాధిరూఢః ప్రమదాదివాగ్రైః
ప్రత్యుద్గతం స్వాంకిలయన్పురస్తాత్।
రయేణ భేజే హరిణా సనాథ
మల్పావశిష్టేహ్ని సనందఘోషమ్॥ 9

తత్రనిస్తులాస్తోకసుకృతమహిమ్ని వ్రజసీమ్నిసముల్లసమానసాంధ్యాతపేతపనీయాంశుకాస్తీర్ణ ఇవసాదరమిలాతలేకమలకులిశాంకుశరేఖాంకితాంపదపంకేరుహముద్రామవలోకయన్కమనీయాంతదీయామచిరప్రవృత్తాంవృషభాసురాభియానసమిద్ధాంప్రతాపర్ధిమసురహింతతనుతార్థినః కేశినోమనోరథపూరణలోలామాయోధనలీలాంవితీర్ణకర్ణసుఖామాకర్ణయన్నగ్రతస్సాగ్రజమాభీరవధూపయోధరధరాధరాంతిక ధారాధరమాసురయశఃపుండరీకవనీశుండాలడింభకమానకదుందుభేర్నందనమందిరేన్యాసీకృతమహానీలమణింభగవంతంవాసుదేవమద్రాక్షీత్॥

సానందనిర్మలమనాస్సహసా స తస్య
పాదాబ్జయోరతిచిరం ప్రణతో బభూవ।
ప్రక్షాళయన్నివనఖాంశుచయాంబుపూరై
ర్ధాత్రాహితాంసపదిదుర్లిపిమాత్మఫాలే॥ 10

తదనుహరిరున్నమయ్య సాదరం కృతపరిష్వంగస్స్వగృహమానీయవిరచితసత్కారస్తమక్రూరమన్వయుఙ్క్త కచ్చిత్సమంజసవృత్తిరౌగ్రసేని ? ర్యాదవకులస్థవిరేషుభవత్స్వితి।

సప్రాహ

శ్లాఘ్యోమహద్భిఃఖలుతుల్యవృత్తి
ర్నరఃపితర్యార్యజనేషులోకే।
తథావిధోఽప్యంబుజనాభసద్భి
ర్విగర్హ్యతేచిత్రమసౌదురాత్మా॥ 11

కించ।

అతితరామపరాగగుణార్ణవా।
సుమనసాంనివహేవిహితవ్యథా।
స్రగివవానరకంఠగతామహీ
భజతియద్వశగాకృపణాందశామ్॥ 12

సోఽయందుర్మతిర్ముమూర్షుర్ధనుర్మఖదంభాదహీనం కృష్ణంభవన్తమన్తికమానేతుంప్రాహిణోన్మామితి।

తతః కృష్ణః ప్రకటితధనుర్మఖేక్షణకౌతుకోవివిధోపధాకలసవ్యగ్రంనందప్రముఖమాభీరబృందమతనుత।

సమంచదక్రూరఘునాగమేహరి
ప్రయాణకోలాహలగర్జితోర్జితే।
వ్రజేతదానీంమహతీవదుర్దినే
నిపేతురుర్వ్యామబలాశ్రుశీకరాః॥ 13

తతః।

ప్రాతరగ్రతఃప్రస్థితేచ గృహీతవివిధోపధానసందోహే సగోపబృందే నందేసాగ్రజేనహరిణా సనాథమాత్మనోరథమక్రూరే చోదయతి।

సజలదృక్ఛఫరీయుగళాభృశం
మనసితత్ప్రతికనద్విరహానలా।
పథిపురోవ్రజతోమధువిద్విషః
ప్రథయతిస్మశివంలలనాతతిః॥ 14

విచిత్రమాంశుప్రచలత్సముద్ధితం
రథాద్రజో దైత్యరిపోర్మృగీదృశాం।
యథా యథా సూరవభూద్దృశోర్భృశం
తథా తథాసీత్ప్రహుళ్ళాశ్రుసంతతిః॥ 15

తరుణీనివహోఽథమాధవే
సుమనోరంజనవైభవగతే।
అభవచ్ఛిశిరోపచారభా
గితనూష్మాగమసంభృతక్లమః॥ 16

తదానీమతిపవనజవనహయకలితరథరయోన్మీలితతనుకాంతిరేఖయా కాళిందీమివ్వవియద్వాహినీ ముపదర్శయన్నమందనిజవాక్సుధాస్వాద తుందిల సుమనసాం ప్రమోదమాకలయన్ శౌరిరంబరమధ్య మధ్యాసీనే భగవతి వివస్వతి తిర్యగాగచ్ఛదాభీరయోషాభూషారవశంకావహవాచాల కలహంసకులకోలాహలాం రాజధానీమివ చ మురారుచిరావాసోచితప్రాంతాం నటీమివ విభాసితరంగాం విరహిణీమివ తాపసహితాం యమునాం సమాససాద॥

తతస్స్యందనాధిష్ఠితేన ముకుందేన మాధ్యందిననియమాయ కృతానుజ్ఞః ప్రాజ్ఞో యాదవపతిరుపనిషదీవ కవికులసమాలోడితాయాం తత్ర సరితి కృతావగాహస్సముచ్ఛ్రితావదాతఫణాచ్ఛత్రసహస్రస్థగితదేహో భోగోత్తుంగభోగిభోగాసనాసీనం సనకసనందనాది వందిబృందసంస్తూయమానాస్తోకగుణగణం నారదప్రముఖవైణికోదంచిత గానాకలితవినోదమభినవాంభోధర సుందరమిందిరాధిష్ఠితవామాంకం శ్రీవత్సాంకమద్రాక్షీద్భగవన్తమస్తౌషీచ్చైవం హర్షగద్గదయా వాచా।

కమలలోచనమీనవపుర్భృతే
భృశమనిక్షిపతే కమలం మహుః।

అధిగతశ్రుతయేఽభవతేనమో
ధృతవతేకమలానయనశ్రియమ్॥ 17

భూభృద్వృషత్పృతతలేనయస్య
పృష్ఠేపినష్టిస్మసహాపధీభిః।
రసాయనాంబునిధింసురౌఘో
నమామిశౌరేకమఠాకృతింత్వామ్॥ 18

త్వమురోనిలయేదధాసిలక్ష్మీ
మితిపృథ్వీంకుపితాంవధూంసలీలం।
కిటిరూపధరంవధూంపదంష్ట్రా
నవసౌధేదధతంపరంనుమస్త్వామ్॥ 19

దృష్ట్వాస్తంభంవిదళితమురోదైత్యభర్తుర్నృసింహం
తత్రోదంచద్రుధిరలహరీబింబితాంగంచయంత్వామ్।
చిత్తేచక్రేభయపరవశేదేవసంఘోవతార
ద్విత్వాశంకాంసపదిభవతేకృష్ణతస్మైనమోఽస్తు॥ 20

అస్మాకమస్తుశరణంచరణారవిందం
తత్త్రిక్షిప్తమూర్ధ్వమచిరాద్బలినిగ్రహేతే।
యస్మిన్నవాహతరణిర్నవబీజకోశ
లక్ష్మీముపర్యుళిచయశ్రియమంతరిక్షమ్॥ 21

రామాస్తుమోభృగురవిప్రభవాన్వవాయా
జాతేయయోఃపక్షిమిథోబలినోర్విరోధే।
ఆత్మీయమిష్వసనమంచితవంశజాతం
ప్రహ్వాంచకారగుణవత్సహసైవసఖ్యమ్॥ 22

శ్యామాంబరోల్లసితపాండరమూర్తిరుచ్చై
స్సంకర్షణంపరమపూరుషసానుజస్సన్।

సంచారయన్నటతిగోనివహాంనిశాసు
లబ్ధోదయఃపృథగివేందురుదంచదంకః॥ 23

తత స్తస్మిన్నుపసంహృతదర్శనే సుదర్శనధరేకృతాహ్నికవిధిర క్రూర స్స్యందనాంతికమాససాద।

సలిలాంతరుపలబ్ధవిస్మయఇవచిరముషితోసీతిభగవతాభిహితస్సపునరేవమాబభాషే।

నతకల్పతరోరమాధవోచ్చై
స్సనకాద్యైఃపరమర్షిభిర్దురాపా
కరుణాలహరీకృపాంబుధేస్తే
మయినీచేసరతీతినైవచిత్రమ్॥ 24

అథాక్రూరచోదితాతిరయరథస్యరథాంగపాణేర్నయనాతిథిరభూద్బహుల సౌధవీథిమధురామధురా।

తదనునందప్రముఖవల్లవనివేశోల్లసత్కోలాహలచకితకలకంఠేపురోపకంఠమవతార్యకంసాంతికమగాదక్రూరః।

భగవానపిసాగ్రజస్సవయోభిరాభీరకుమారైః కతిపయైస్సాకమవలోకనకౌతుకాత్పురీంతాంప్రవివేశ।

యిస్మహావరణలంఘనక్షుభ
స్తుంగశిక్షితతురంగమోపిసన్
భాసకర స్తతఇతఃక్రమాదుద
గ్దక్షిణాయనచరశ్చిరాదభూత్॥ 25

అధరోల్లసితశ్రియంహాసంత్యా
మురాక్షిప్రమదావహామలమ్।
అసకృత్స్ఫురదీర్ఘికాంలస
న్నవఘైస్నైర్ఘృణుయత్రవాపకాః॥ 26

యద్వధూవదనతోయజశ్రియా
పూర్ణిమాహిమకరఃపరాజితః।
లజ్జయాకృశతనుఃక్రమాద్విశ
త్యుష్ణదీధితిహుతాశముజ్జ్వలమ్॥ 27

కాళిందీసలిలమివోద్వమన్నధస్తా
చ్ఛాయాముల్లసితతరాంజ్వలచ్ఛలేన।
గాంగేయాకలితజవాంబుయంత్రసంఘా
దీపౌఘస్స్ఫురతినిశాసుయత్రనిత్యమ్॥ 28

యద్విమానశిఖరవ్రజోద్వమ
త్పద్మరాగరుచిమధ్యసంగతిః।
పల్లవోల్లసదదభ్రమంజరీ
విభ్రమంవహతిశుభ్రదీధితిః॥ 29

యత్రాకలయ్యసురతేకలకంఠనాదం
స్వేదంచసజ్జఘనతాంకలహంసహర్షమ్।
సీత్కారముత్పులకతాంసుదృశాంద్రుమాస్స్వ
స్వర్ద్రుమాత్మకుసుమాస్సకలాస్స్ఫురంతి॥ 30

తత్ర పురస్తాచ్ఛ్వ మవతీర్ణాని వసతటిత శ్శరదభ్రాన్యాదవధరాధిపసా త్కృతాని వస్రశియః ప్రతిపత్తుమహీంక్షిద్య శోరాశీంత్వవధూకాంతాస్ఫటి క సౌధాన్విలోకయంత్వత తమనప్ర్రశుతిబ్రహ్మాభిర్బ్రాహ్మణైరనాశాధిప త్యేంద్రైర్బాహుజైరవనతపంచాననైర్వైశ్యైనుత్తరాగప్రచారాప్పురోభిర్వై శ్యాభిరభిరామాః ప్రతోళీరాలోకయం స్తాపసాశ్రమైరివ నిషాకపశోభి తైః పథ్యాశిభిరివముక్తామయైరాపణైర్మనోరమం క్రయ్యామేయమణిగణ తయాబహుళకోలాహల తయాచసూతికాభవనమివరత్న గర్భాయాభు వస్సపుణ్యాహఘోషంకుంభసంభవనిపీతనీరోదరప్రకటరత్నైతరంక్రం

దంతం విడంబయంతముదన్వంతం విపణిపథమవతీర్యకృష్ణస్సమాయాంతం
గురుతరాంబరభారధరణానుజీవినం కంచిద్రజకమద్రాక్షీత్ ।

హరిణాప్రణయేనలంభితో
బలిసామ్యంరజకశ్చకోపనః।
అథశౌరిరుదారధీఃపురః
కటువాచంబలిమేవతంవ్యధాత్ ॥ 31

ఉచ్చిరద్రుధిరసాంద్రరక్తిమ
న్యుత్పతద్ద్విజచయేతదాఖలే।
యాతినాశముపసీవసంబభా
వాత్తభాస్వరనవాంశుకోహరిః॥ 32

రురుచేపరిగృహ్యవాససీసచధారాధరచారుణీబలః।
సుమనస్తటినీర్ఝరోయథావికచేందీవరషండమండితః॥ 33

స్ఫురత్ప్రవాళప్రసరైరివద్రుమై
ర్ధృతోల్లసచ్చిత్రపటైర్యథేప్సితం।
బలాచ్యుతౌగోపకుమారకైర్వృతౌ
విరేజతుస్తౌమధుమాధవావివ॥ 34

తతోఽనతిదూరమాలాకారాగారమగాద్భగవాన్॥

ససంభ్రమంమాల్యకృతస్తదాగమ
ప్రజ్ఞైకవేద్యైకృతగోపికోత్సవే।
అభూత్పదారామహితేథమాధవే
భ్యుపేయుషిద్రాక్సుమనోఘనక్షణః॥ 35

తద్వేశ్మయక్షపతిసద్మజిగాయలక్ష్మ్యా
సత్కుందపద్మతతిరంచతియత్రనిత్యం।
ఆభాతికాంచనచయస్సురభిస్సుకుందో
యత్రాప్యవిశతికులచతుఃపురుషార్థదాతా॥ 36

తదానీంముదాపరికల్పితార్ఘ్యస్సుదామా దామోదర సమీపముపనీయ స్రజస్స్వకౌశలోపపాదితతమరసంగోచితదశాస్సంజాతసాత్త్వికభావా ఇవ సముంచితకేసరరోమాంచాస్సముదితపుష్పరసస్వేదాః ప్రదర్శయన్నేవము వాచ।

ఇయంస్రగంభోరుహనాభభాస్వరా
నవోల్లసత్కాంచనసూనకల్పితా।
ఉపైతులక్ష్మీస్మృదుబాహువల్లరీ
తులామిదానీంతవకంధరాహితా॥ 37

సపరాగమశోకదామకం దధతం ల్వాంసవిలాసమిందిరా
అపిసాగసమన్యసుందరీకుచకాశ్మీరజుషం నవేక్ష్యతి॥ 38

మురవైరితమాలభూరుహా
హసితోచ్చావచసూనరాజిభృత్।
ఫలతిస్మవిచిత్రముచ్చకై
స్సహసామాల్యకృతోమనోరథాన్॥ 39

తదనుశౌరిరాసాదితరాజపథఃకరవిహితానులేపన భాజనాంతగామోదలోలుపమధుపపరంపరయాసుధాకరశంకయావదన మభిపతద్విధుంతుద సందేహావహయాసరయమభిభ్రమతాం పురశ్రియమివకంసమర్దనభియాసాదితకౌటిల్యాంకాంచనకుబ్జామపశ్యత్।

సామోదంప్రమతతరమంతరంగరాగం
సోల్లాసంమురజిముదంచయన్న్యయాచే।
తాంకుబ్జాంముఖపరిభూతపూర్ణిమాబ్జాం
సామోదంనిజవపురర్హమంగరాగమ్॥ 40

తతస్సవిస్మయంహరయేతస్మనసాసహసాసహసాసమర్పితవతీ।

విధుమపహసతిస్మసాత్యుదారా
వదనరుచాకబరీత్విషాఘనౌఘం।

అతిసురభితనుర్వ్యధూఃపుష్పారే
సపదియయాహరిచందనాభిలాషః॥ 41

తదానీమున్మిషదామోదోదామోదరః పదాగ్రనిహితపదాంబురుహశ్చుబుకవిన్యస్తహస్తాబ్జస్సుఖేనాతనూష్మసంతప్తాంతత్తనుహేమలతామనీనయదార్జవమ్।

భుజతాంగమితావినిర్గతా
తరుణీతత్పదపాణిపస్మతః।
సమవాపనిజాలయాంబుజా
త్సపదిప్రోత్థితయాశ్రియాతులామ్॥ 42

కలితోల్లసమానచందనం
ఘనభోగాఙ్గవిరాజమానకాయమ్।
అకరోత్ప్రణయేనసుందరీసా
హరిమంగీకృతసద్భుజంగభావమ్॥ 43

తతః।

అసిరుగ్విషముద్వమన్మహో
ధనురాశీర్భయదందురాసదం।
సనరేంద్రఇవోరగాననం
ప్రయయౌనిర్భయమాయుధాలయమ్॥ 44

తత్ర।

కృష్ణేనసత్సమితిసంశ్రితవక్రభావం
జ్యాపీడనాత్తబలసంపదలంవ్యలోకి
లబ్ధాధివాసమివతద్ధనురాత్మవంశ
బాధానిదానజనకంససమాశ్రయేణ॥ 45

స్వానోబ్ధయష్ఫుటగణానఖిలాంశ్చకంస
ఏవంవిధోమ్రతతరంభవితేతిచాపం।

ముక్తోచ్చభీకరరవంహరిపీడితంత
శ్చంప్రాప్తభంగమభవత్ప్రవిలుప్తజీవం॥ 46
తన్వన్స్మారిః కౌశికమాత్తహర్షం
క్షణేనభగ్నోగ్రశరాసనస్సన్।
జయశ్రియంతజ్జనకోపనీతా
మువాహసీతామివరామభద్రః॥ 47
బహుభంగభూరితరవారిసంకులం
విముఖీకృతామితశిలీముఖవ్రజం।
అతనోస్మదాసరఇవాయుధాలయం
మధుసూదనఃకలభవిభ్రమందధత్॥ 48

ఏవమనుభూతలీలావిహారసుఖః కంఠీరవఇవమహీభృన్మపకంఠంశౌరిః పునరవాపనన్దసమీపం।

తదానీంవిసృమరారుణమరీచిరుచిభిర్వ్యధూపయోధర కుంకుమకస్తూరికాంకురరచనా సమయమావేదయన్ప్రసాధి కానాంశబరకన్యాభిర్గృహీతాంశుకః కేళీనికుంజముపనీతఇవాంతర్హితోభూదస్తాద్రౌతరణిః।

కంససంక్షయమహోత్సవేసురై
శ్శౌరిమర్చయితుముత్సుకైస్స్వమైః।
పూర్యమాణమివపాత్రమాబభౌ
వ్యోమసాంద్రముడుభిః క్రమోదితైః॥ 49
విలోడ్యనిర్యత్తిమిరోరుకర్దమం
తనుత్వమాలోక్యజలేభ్యుపేయుషి।
ప్రసారితంజాలమివవ్యరాజత
ప్రదోషదాశేనసమగ్రభంనభః॥ 50

కంసోపితదానీంహరిపరాక్రమాకలనోద్వేలయాస్వచేతస్యమాంత్యేవ భియాతమిస్రయాసమాక్రాంతదిగంతాంనిశాంతాంనీత్వానిర్నిద్రపవప్ర

ఖాతేపరికల్పితరంగమంగళతూర్యారావైర్వారివాహవ్యూహాస్తోకస్తనితై రివప్రహృష్టశ్శిఖావలఇవసముదంచితకలాపః ప్రతోళ్యాదిష్వృయురహీనా రాతినిబద్ధసమరాస్థామాస్థానీం ప్రతస్థే।

దిదృక్షయాతత్రససంభ్రమాణాం
ముఖానిహర్మ్యేషుచలేక్షణాని।
దధార్వ్వఘానాంస్ఫురదక్షిమాత్ర
నిలీనసారంగమృగాంకలక్ష్మీమ్॥ 51

సరాగమాసాంసముదంచితంవచో
నిజాపదానోల్లసితంముదాహరేః
వినిర్మమేస్వస్తరుణీవిపంచికా
విరావశంకాంఘనసౌధపఙ్క్తిషు॥ 52

తదనుసమాదితరంగద్వారః కుంభసంభవనిపీతభువనోదన్వాముదర ఇవ యాదోయూథపరి వృతంమైనాకభూభృతంతోరణసమీపే యోధాహిత సంబాధవిహారిణం వారణంస్వవారణసన్నద్ధముద్ధతంకువలయాపీడమవ శ్యత్ ॥

ప్రవిలోక్యరణోత్సుకంహరి
ర్ద్విపమారాదధవిఘ్నశాంతయే।
సనయన్నముమేకదంతతాం
రుధిరార్ద్రాక్షతమస్తకంవ్యధాత్ ॥ 53

తతః।

రభసోగ్రముదస్తకుంభకర్ణో
యుధిరామావరజేనపీడ్యమానః
ముహురుల్లసితోగ్రమేఘనాద
స్పర్ధోరావణసైన్యసామ్యముచ్చైః॥ 54

హరిణాప్రహతోజవాత్సమహా
ర్ముహురుజ్జృంభితభీకరారవః।
విరరామఘనాఘనశ్చిరా
ద్భువికీలాలమనల్పముద్వమన్॥ 55

తదానీమ్।

ఆత్తేభదంతభుజగఃకుతుకీభయార్తాం
స్తన్వత్సుపర్ణఇవతూర్ణమరీనహీనాన్
శౌరిశ్శుచిస్మితముఖశ్చలదుత్తరీయ
సౌవర్ణపక్షరుచిరఃప్రవివేశరంగమ్॥ 56

లోకైస్సమంసదసితత్రతథాయథార్ద్రచిత్తై
ర్భక్తైశ్చకామసుభగంప్రవిలోక్యకృష్ణమ్।
రోమాంచవేపథుభృతస్సుదృశస్సకామాః
కామందధుస్సపదిచేతసినైవలజ్జాం॥ 57

తత్ర దామోదరముదిరకల్యాణ గుణామృతముచ్చావచచేతఃక్షేత్రవిష యంవిభిన్నరసంయథా యథముపభుంజానేషు సభాస్తారేషు తంసాగ్ర జమాహ్వాయచాణూరముష్టికాహ్వౌమల్లావేవమాహ్వాయతాం।

ప్రగర్భయామోభుజసారదంభం
డింభౌసముల్లాసినిమల్లరంగ।
సామాత్యభృత్యస్సహసైవయస్మాత్
రాజాయమాలోకనకౌతకీనః॥ 58

తథేతిసంజాతమహాహాచ్చరోధః
ప్రహారలోభౌవృషభావివోగ్రా।
యుద్ధోద్ధతాగాతినిరాసలీలా
బద్ధాగరౌతౌముదితావభూతామ్॥ 59

తతోయుగపన్మల్లక్రోడగతయోస్తయోః పూర్వాపరధరాధరానోక హాంతరనివిష్ట పుష్పవల్లీలాముద్వహతోరహర్ముఖ ఇవానతివ్యక్తోన్మీలనని మీలనం కిమలకుముదవనంక్షణమాత్రమభూదనతిస్ఫుటమోదఖేదంమిత్రా మిత్రకులం।

మన్యేదృశోవామదృశామవాపు
స్తనుప్రభావంయుధిరామహర్యోః।
యదుద్యమంతిస్మతదాఽస్రమేతా
ద్విషత్ప్రహారైరపరిక్షతౌతౌ॥ 60

తతః।

మల్లౌతౌసభయమవశ్యతాంకుమారా
వుల్లాసాత్ప్రకటితకష్టముష్టిఘాతౌ।
అంభోదాలసదవదాతమేచకాభౌ
దంభోళిప్రకరముచావివాచిరేణ॥ 61

డింభకాదధతురర్థితమల్లో
జృంభితోరుభుజసారవిలాసౌ।
గండశైలయుగఖండనలీలా
చండతుండకలభద్వయసామ్యం॥ 62

తతః।

మల్లౌసత్వమితిప్రాప్తేవరేతత్వేయదృచ్ఛయా।
అశేషసూరిపరిషద్గురాపాంగతిమాపతుః॥ 63

తదనంతరమతిరభసాసారబహుతరోజ్జృంభితవాహినీవ్యతికరకూలంక షస్సమున్మిషదనిమిషపరితోషస్సముత్సర్పన్ముష్టిప్రహారోత్సాహవృషభః క్షిప్రము ద్ఘోషితరంగమాకులితమూలబలముచ్చైస్తటాదివ ధరణీరుహమపాతయ న్మంచాత్కంసమ్।

కించ।

సకళంకమసౌసువర్ణమప్య
థకం సంహారిరాశుఘట్టయన్।
ఘనకర్దమరూషితంచితా
పుటపాకార్హ్వదశంచకారతం॥ 64

హరివారిధరస్ససింహనాద
స్తనితోముష్టిమహాశనిప్రహారైః।
క్షపయన్నుదిరేవిపక్షకక్షం
కరుణాసారహృతోరులోకతాపః॥ 65

తదానీం।

బుధదిష్టశుభ్రకిరణోదయోచ్ఛ్వాస
ద్ధరివారిధౌసపదిజీవితేశ్వరే।
భృశమంతరీపఇవమజ్జతిస్త్రియో
రురుదుఃకురర్యఇవతత్సమాశ్రయాః॥ 66

సద్యస్సవైష్ణవంధామదురాపమపియోగిభిః।
భేజేవైరిసదస్యోసావంకిలోప్యదవీయసీ॥ 67

తదానీంభగవతశ్శ్రీకృష్ణస్యవిధ్వస్త విపశ్చిద్భయంజయముద్ఘోషయద్భిర్వివితన్యమానాక్రందబాంధవబృందంతస్యయథావిధిసర్వం నిర్వర్తయామాస ప్రేతకృత్యమ్।

తదను।

శేషశీర్షఇవశౌరిరశేషాముర్వరాతలధురామతిగుర్వీ ముగ్రసేననరపాలభుజాగ్రేలీలయాపనిదధేజగదీశః।

తతః।

క్రమేణాతిరయహయ నిజస్యందన కేతననికేతనవైనతేయ పక్షప్రభవ జంఝూనిలోదస్తశిశుపాలముఖ నృపాలబలబలాహకవ్యూహోంతరుపలబ్ధ

చంద్రకళాంగార్హస్థ్య సౌధాధిరోహణనిశ్రేణీం రుక్మిణీంనిబిరీసతనూరు
హాగహానోచ్చతరశ్లాఘ్యత్కుధరణీధరప్రభవమహామణిశిలాకాం జగతీజిన్ని
తంబవతీంజాంబవతీం నిజస్వాంతకలిత స్యమంతకాపహరణ కింవదంతీం
సమారోపణవ్రణవిరోపణ మహౌషధిమత్యాయతవిలోచన లీలారచితపం
చశరశరకృత్యాంసత్యాం యమునావనీచరకాదంబనీనికటసమాపత్తిప్రా
ప్తచిరమ్యతివిమ్యతం మాలతీలతాప్రమదిమతసౌరగాత్రీ మహాసౌరపుత్రీం
కాళిందీంవిందాను విందామందమందాక్షవహా హావేఽపహృతామధరావ
హేళితమురువిందాం మిత్రవిందానందరసనిమగ్ననగ్నజిత్ప్రతిపాదితాం
స్వోపహితసుమసమూహ పరికల్పితప్రీతికామపచితి మివమూర్తిమతీంనా
గ్నజితీం విపులతరయశస్స్వరసర్పితయః పూరపూరితకేకయకులాలవాల
హిమలతామమ్లానమాధ్వీముద్రాంభద్రాం స్వయంవరోపనతజన్యోద్భట
రాజన్యదృగంబురుహావనీ సమానీతకమలాలయాం సలలితపక్ష్మలేక్షణాం
లక్ష్మణాం నారకోదారకారాగార తమస్వినీతారకాశ్శతోత్తరషోడశస
హస్రసంఖ్యాకాః క్రమేణపరిణీయనిజరామణీయకాను బుభూషాకలితర
మారచితదేహవ్యూహ సందేహావహాభిస్తాభిస్సాకమను బభూవకంసారి
రఖిలంసాంసారికంసుఖం।

తథాహి।

యాసాంచపరిణయసమయే సముత్తరళాశయకేశవశయకుశేశయద్వ
యేనమస్తకన్యస్తనిస్తులాస్తోకముక్తాతతిరతి మాత్రత్రపావశ పిండీకృతత
నులతోస్స్మిమల్లావణ్యబిందుసందోహ సందేహంసందధానాకిలగళతిస్మ।

యాభిరభినవకువలయశ్రీఅంజననీలమంజులోల్లసితపక్ష్మమాలతయా
పీతదళితబలభిదుపలశకలశ్యామలకోమలకాంతి తనుకాంతిపూరమివదధ్రే
ప్రియమనోనిగళంనయనయుగళం।

యాస్వలీలముపరస్కృతజీమూతా స్సౌదామిన్యఇవకామిన్యః కమనీ
యతరకబరీభారాః పరివవ్రుగంతః పురగిత్రమనవరత మఖిలభువనాధార

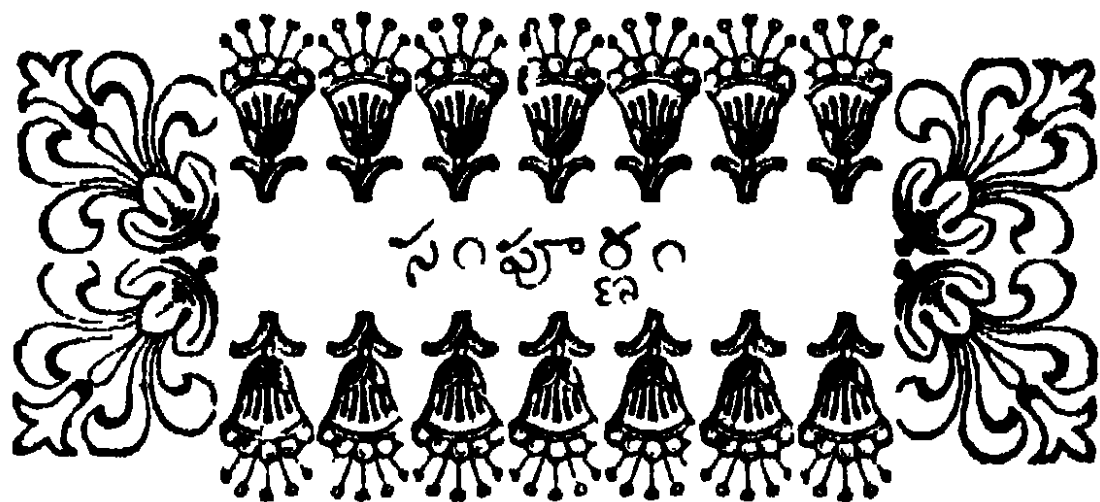
నిజోదరం క్షీరోదధీప్రణయినం ఘనమేచకంయాస్పహేల ముపవనవిహారిణీర్గ్వారిణాసహహారిణీ దృశోలతాలూనానూనసూనోప కల్పితాకల్పాః ।కందంతో్ప్రమితమనుయయురపహ్రియమాణసర్వస్వా ఇవరోలంబాస్సకుటుంబాః।

చిరమధిగతామృద్ధింలుంపన్పలాశతతేర్ఘృశం
సపదిరచయన్నామోదాంచచ్ఛియంసుమనశ్చయం।
ప్రసవమహితాంలక్ష్మీంచైత్రోలతాస్వితాస్వయం
యువతిషుహరిస్తన్వన్ప్రీత్యాశశాసజగచ్చిరం॥ 68

మహాత్మ్యముష్మింత్సరసీవపద్మ
రాజద్విజోదంచితసూక్తిహృద్యే।
కావ్యేనవేభాగవతేయమగ్ర్యః
సర్గస్తరంగస్త్రబకోపమోఽగాత్॥

ఇతిపంచమస్తరంగః

సమాప్తశ్చాయం భాగవతచంపూప్రబంధః॥

ప్రచురపత్రిక.

వరివస్యారహస్యం మంత్రశాస్త్రము	0—12—0
సత్యకీర్తి నాటకము .	0— 8—0
చారుమతీనందివర్ధనీయము నాటకము .	0—10—0
హనుమచ్ఛతకము	0— 2—0
జలక్రీడావిలాసము .	0— 2—0
అడ్మిషను, అటెండెన్సు రిజస్టర్లు ప్రతి 1 కి	0— 3—0
ఇన్స్పెక్షను, ప్రోగ్రెస్సురిజస్టర్లు డిటో	0— 3—0
పెద్దపూర్ణిమాలవ్రతకల్పము	0— 2—0

☞ వరివస్యారహస్యములు తీయువారికి నూటికి పది పాత్తములు కమీషను యివ్వబడును.

పైనవుదహరించిన పుస్తకములు వలయువారలు ఈదిగువనుదహరించబడినవారిపేరట వ్రాసి సొమ్ముపంపిగాని లేక (V P P) వ్యాల్యు పేయిబిల్ ద్వారాగాగాని తెప్పించుకొనవచ్చును.

పేరి వేంకటేశము,

ప్రొప్రయిటర్, శర్వాణీ ప్రెస్సు,

అమలాపురం.

In the Press. **Will be out shortly**

SAHITYAKALPADRUMA.

A

TREATISE ON ALANKARA SASTRA

By

KOTTURI SOMASEKHERRA SASTRI

Price Rs 1 - 4 - 0 for those who register their orders before 31st December 1908 and Rs 1 - 8 - 0 after that date